

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1967

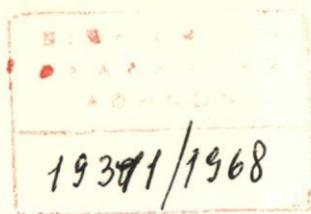
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

47756

ΑΓΓΛΙΚΑ ΑΓΓΛΩΝ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Επίκαιρη γενιδάσα

888/1881

ΙΟΚΙΤΖΟΥΤΖΙΚ

42259

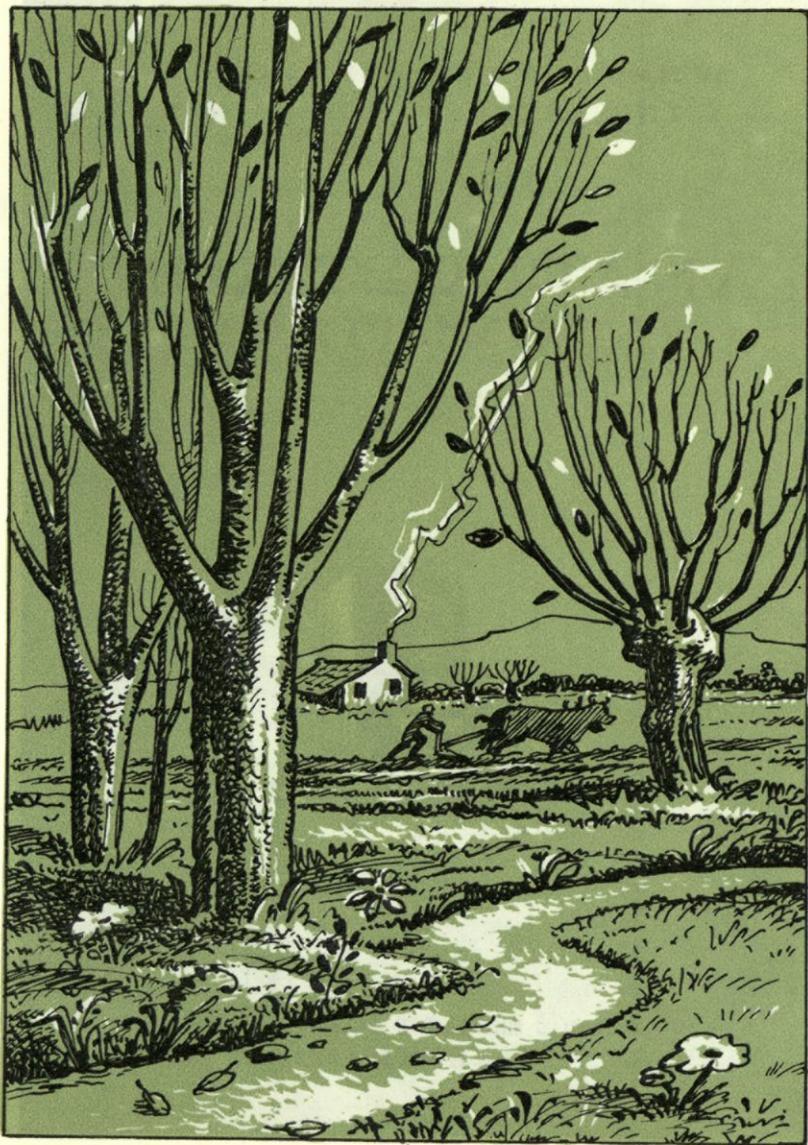
Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΛΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Α Θ Η Ν Α Ι 1967

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

Η Αύγούλα προβάλλει ἀπὸ τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἔρχομδ τοῦ "Ηλιου καὶ λέγει:

Σ Η Κ Ω Θ Η Τ Ε Π Α Ι Δ Ι Α

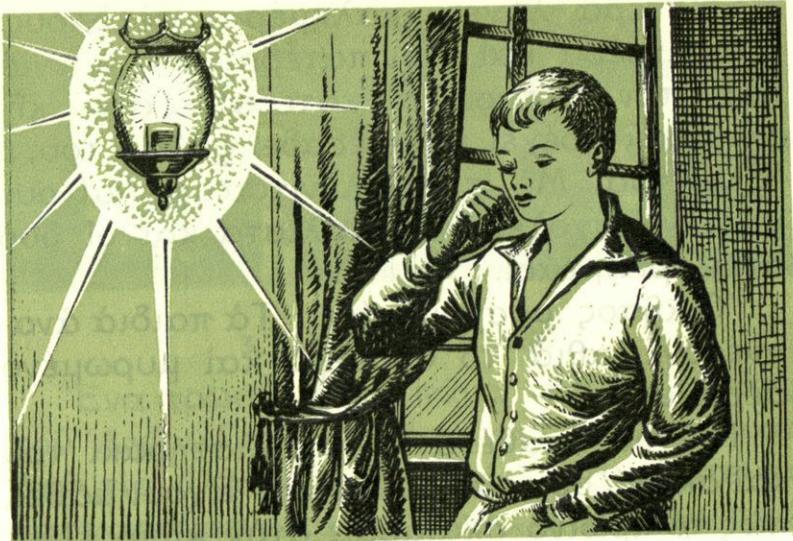
Σηκωθῆτε, παιδιά,
κελαϊδῆστε, πουλιά,
δένδρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
άνοιχθήτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολισθήτε.

Κι όλα έμπρός χαρωπά
μὲ δροσάτη καρδιά
καὶ τραγούδια γλυκά
'τοιμασθήτε,

Τὸ χρυσὸ βασιλιᾶ,
ποὺ σὲ λίγο ἀρχινᾶ
καὶ προβαίνει λαμπρά,
νὰ δεχθῆτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ο Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ κτενίζει τὰ μαλλιά του.

"Επειτα πηγαίνει ἔμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάμνει τὴν προσευχή του:

Θεὲ μου, Σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδὶ καλό,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμά μου γερό,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τοῦ πράματα

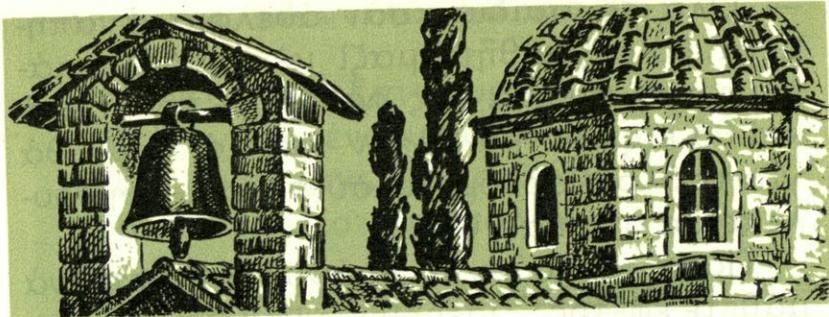
“Υστερα λέγει «καλημέρα» σε δύο συζητήσεις. Στή μητέρα και στὸν πατέρα, στή γιαγιά και στὸν παππού και κατεβαίνει στὸν κῆπο. Έκεῖ τρέχει και ἡ ἔξαδελφούλα του, ἡ Ελενίτσα. Μὲ τὴν Ελενίτσα πηγαίνουν μαζὶ στὸ σχολεῖο και μάλιστα και οἱ δύο στὴν τρίτη τάξι.

Ο κῆπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιά ἀναπνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ και μυρωμένο ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του και σκαλίζουν τὰ λουλούδια. “Έχουν μάθει, πῶς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στὸν κῆπο εἶναι ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια και φτειάνουν καθένα ἀπὸ ἔνα ὥραῖο μπουκέτο. “Υστερα γυρίζουν μέσα στὸ σπίτι και βάζουν τὰ λουλούδια στὸ ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολίζουν τὸ τραπέζι, ποὺ εἶναι στρωμένο μὲ καθαρὸ τραπεζομάνδηλο.

Έκεῖ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα και κάθονται δύο νὰ πάρουν τὸ πρωινό τους φαγητό.

3. ΑΝΟΙΕΣ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

“Ενα πρωινό, ή καμπάνα τής ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἔσήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες φορὲς καὶ ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὅλων τῶν παιδιών τοῦ Χωριοῦ.

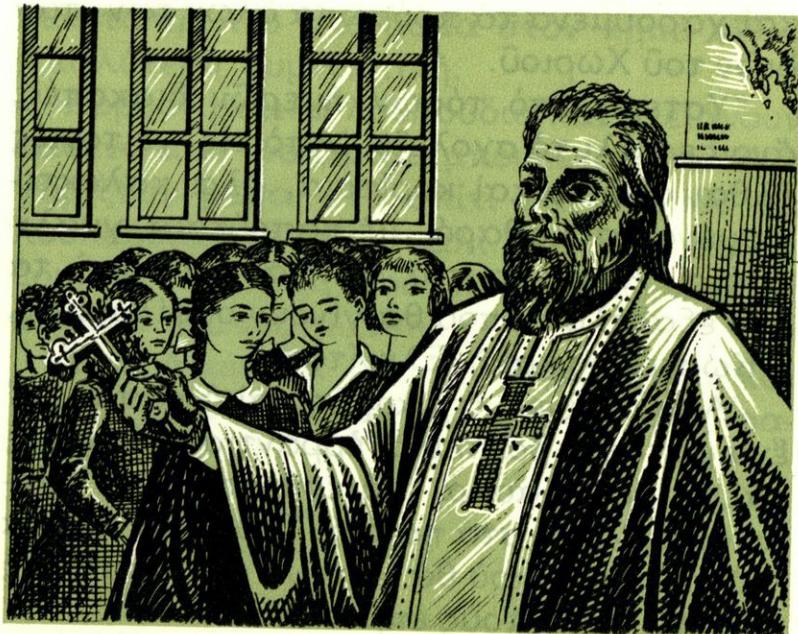
“Υστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές,, ἀνοιξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἀπὸ τὶς γειτονίες ἦλθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοκτενισμένα καὶ καθαρά, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσα στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἔξαδέλφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

‘Αφοῦ ἔγινε ὁ ἀγιασμὸς καὶ ὁ παπᾶς, μ’ ἔνα ματσάκι βασιλικό, ἔρράντισε ὅλες τὶς τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου ἐμίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴν ποὺ θὰ κάνουν τῆς δουλειᾶς καὶ στὸ τέλος τοὺς ἐπρόσθεσε:

— "Ολα τὰ παιδιά, σὰν ἀδέλφια ἀγαπημένα, θὰ ἐργασθῆτε μαζὶ μὲ τοὺς δασκάλους σας, ποὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλό καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοι στὴ δουλειά καὶ στὸ παιγνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ μάθετε ἐφέτος! Ἰστορίες γιὰ ζώα, γιὰ φύτά, γιὰ τὴ ζωὴ σας, τὴ ζωὴ τοῦ Χωριοῦ σας καὶ τὴ ζωὴ τῆς Πατρίδος σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πρᾶξι θὰ σᾶς δίνῃ χαρὰ κι εύχαριστησι.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μὲ νέα χαρὰ ξαναγυρίζω
στὸ ἀγαπημένο μου σχολειό.
Σὲ ξαναβρίσκω μὲ λαχτάρα,
μικρὸ θρανίο μου παλιό.

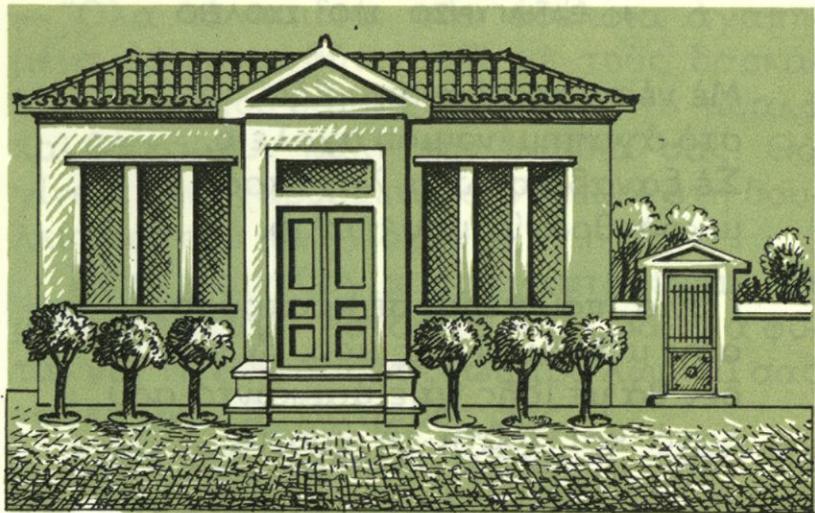
Γωνιά, ποὺ πέρσι σὲ κρατοῦσα,
σὰν μιὰ φωλίτσα μου, ὡ γωνιά,
δὲν θὰ μὲ ἵδης νὰ εἶμαι κοντά σου
ξανὰ καὶ τούτη τὴ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιὰ στὴν ἄλλη τάξι
τώρα, γιὰ κοίτα. καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι ἔχω ἐνα χρέος πιὸ βαρύ.

«Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντσας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ εἶναι πολὺ ὅμορφο. "Έχει εύρυχωρη αὐλή, ποὺ τὴν βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἴθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἥλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἡ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ώραία αἴθουσα γιὰ τὶς ἑορτὲς κι ἔνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλουτισμένο μὲ πολλὲς εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὅργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιγνίδια. 'Απ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτειασε καὶ ἄλλα

ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ
ἔνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ἐντροπὴ
νὰ εἶναι γυμνό, δπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος
τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ
σχολικὸς κῆπος, μὲ διάφορα καρποφόρα
δένδρα. Αὐτὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει μαθηταὶ
τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ποὺ σήμερα ἄλλοι
εἶναι στρατιῶται, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλ-
λοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ Χω-
ριό. "Αρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ
πορτοκαλιές καὶ οἱ μανδαρινές εἶναι γε-
μάτες πορτοκάλια καὶ μανδαρίνια, πού,
ὅταν ώριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ
οἰκονομήσουν χρήματα γιά τὶς ἀνάγκες
τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιά.

Αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύ-
τερα παιδιά, μὲ τὴν ἐπίβλεψι τῶν δασκά-
λων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δέν-
δρα. Τὰ μικρότερα παιδιά περιποιοῦνται
τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λου-
λούδια ὁ κῆπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλα,
πανσέδες, βιολέττες, γεράνια, τριαντάφυλ-
λα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὅμορφα φυτευμένα ὅλα
σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει καὶ
σὲ γλάστρες, ποὺ εἶναι ἀραδιασμένες στὴν

αύλή. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. "Οταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κῆπο. "Ερχονται τὰ παιδιὰ συντροφιές - συντροφιές καὶ τὸν περιποιοῦνται. 'Εφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίησι καὶ τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κήπου οἱ μαθηταὶ τῆς ἐφετινῆς "Έκτης τάξεως.

6 ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέσ' στήν πρασινάδα,
μέσ' στήν όμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
'μοιάζει ζωγραφιά.

Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά.
Σὰν γυρνᾷ τὸ μάτι,
φθάνει ὡς στὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλᾶ ἡ ψυχή.
Κι ἡ χαρά μας ὅλη
γῦρό του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε,
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

«Τὸ βιβλίο ποὺ τραγουδεῖ»

Στέλιος Σπεράντσας

Θεε μας Σπεράντσας αυτὸς τὰ καλὰ παι

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ,,

"Όλα τὰ παιδιά τοῦ Χωριοῦ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχά τους ἡμπορεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιά παλιά, στενὰ ἢ μπαλωμένα. "Ομως ποτὲ δὲν εἶναι λερωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

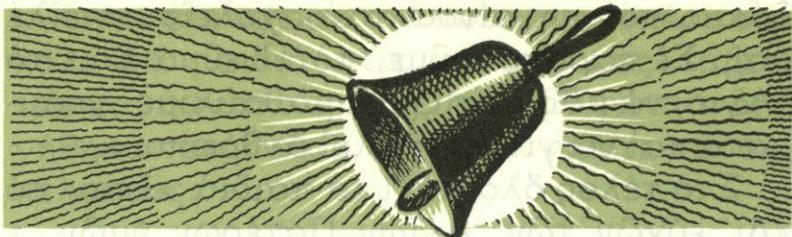
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιά τοῦ σχολείου. Κι ὅταν πηγαίνουν στὸ σπίτι, τὴ βγάζουν καὶ φοροῦν τὴν ποδιά τοῦ σπιτιοῦ

'Υπάρχει καρφωμένη στὴν τάξι τους μιὰ ταινία, ποὺ λέγει: «'Η καθαριότητα εἶναι μισή ἀρχοντιά». Τὴν ἔχει τοποθετήσει ἡ ὁμάδα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐπίβλεψι τῆς καθαριότητος τοῦ σχολείου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα, καθαρὰ τὰ ροῦχα, τὰ παπούτσια. Πολλὰ παιδιά ἡμποροῦν καὶ τὰ φροντίζουν μόνα τους ὅλα αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπουνίζονται. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους, βουρτσίζουν τὰ ροῦχά τους, κόβουν τὰ νύχια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλα αὐτά;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατὶ αὐτὸς εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους. 'Αλλὰ τὰ μανδηλάκια τους, τὶς κάλτσες καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώνουν μόνα τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα άρχιζουν τακτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά ἔμαζεύθηκαν τὴν ὥρισμένη ὥρα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου, ἐμπῆκαν στὴ γραμμή, μόλις ἐκτύπησε τὸ κουδουνάκι, κι ἐπέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις των.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπέρασαν στὴν τρίτη τάξι κι ἐκάθισαν στὰ θρανία των σὲ ὥρισμένη θέσι.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες, εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ’ αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἐναν δλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει δ δάσκαλος στὴν τάξι. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εὔχαριστησι. Τὰ παιδιά ἐσηκώθηκαν κι ἔκαμαν τὴν προσευχή τους. Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή:

«Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾶς τὰ καλὰ παι-

δάκια, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο, στεῖλέ μας, Σὲ παρακαλοῦμε, τὸ Πνεῦμά Σου τὸ "Αγιο, νὰ μᾶς φωτίζῃ νὰ μαθαίνωμε γράμματα καὶ νὰ γίνωμε καλοὶ ἀνθρωποι».

Στὸ τέλος δλα μαζὶ τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων ἡμῶν...» καὶ ἐκάθισαν στὰ θρανία.

'Ο δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὰ παιδιὰ πῶς ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι. "Ολα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται πῶς διεσκέδασαν στὸ βουνό, πῶς ἐπέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερὲς βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

'Ετραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, ποὺ εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριών.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνὲς τῶν παιδιῶν.

"Αλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἀρνί.

”Οταν έτελείωσε τὸ διάλειμμα, ἐπέρασαν πάλι τὰ παιδιά στὶς καινούργιες τάξεις των καὶ δ Κωστάκης μὲ τὴν Ἐλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξι, πῶς ἐτρύγησαν τὸ ἀμπέλι τους.

»Βοήθησέ με νὰ ελέγχω την παιδική μου“ Ετοι έτελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιά ἔγυρισαν στὰ σπίτια των. Οἱ γονεῖς των ἀκουαν μὲ εὔχαριστησι τὶς ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

διαστάσεις του περίπλοκου όργανου της ορχήστρας.
Λόγω αυτού της απόδοσης η συναυλία είναι μεγάλη και γενικά πολύ πιο διασκεδαστική.

Στή μητέρα της σιμά
ή 'Ελένη πλησιάζει:
Στό την πλάτη της μετρήσειν

— Καλησπέρα σου, μαμά!
ἀπό μακριά φωνάζει.

"Εμαθα εἰς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

"Εμαθα γραμματική,
πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητική
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιάν ἡμέρα.

"Εμαθα τόσα καλά,
δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσῃς,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλά,
μ' ἀν τ' ἀκούσῃς, θ' ἀπορήσῃς.

Κι ἡ μητέρα τῆς 'Ελένης:

— Εἶν' οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνης
καὶ λιγώτερα νὰ λές.
Ιωάννης Παλέμης

10. ΜΙΑ ΆΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

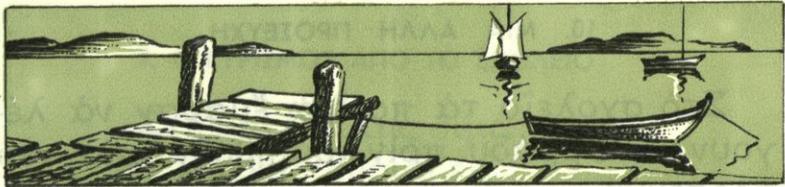
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιά ἔμαθαν νὰ λέγουν κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα προσευχή :

«Θεέ μου, Σύ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Σ' εὔχαριστῷ, ποὺ μ' ἔκαμες νὰ Σὲ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, στὸ ψωμὶ ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾷ, στὸ χαρούμενο κελάδημα τῶν πουλιών, στὰ λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀκούω.

» Θεέ μου, Σ' εὔχαριστῷ, ποὺ Σὲ βλέπω στὴν καρδιὰ τῆς μαννούλας μου, ποὺ μὲ προσέχει, δσο εἶμαι μικρὸ παιδί.

» Βοήθησέ με, Θεέ μου, νὰ γίνω ἐνα καλό, εὔγενικό, τακτικό, μελετηρὸ παιδὶ καὶ νὰ λέγω πάντα τὴν ἀλήθεια ».

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Έβην ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα διηγοῦνται στὴν τάξι τί χαρούμενη ζωὴ ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι.

“Ητο Αὔγουστος. “Ολος ὁ κόσμος εύρισκετο στὶς ἔξοχὲς καὶ στὰ κτήματα. ”Αλλοι στὰ ψηλὰ βουνὰ κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας ἦσαν στὸ ἔξοχικό τους κτήμα. Μαζὶ τους ᾧτο καὶ ἡ κυρὰ Γιαννούλα μὲ τὰ δυό της παιδιά, τὸ Φώτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

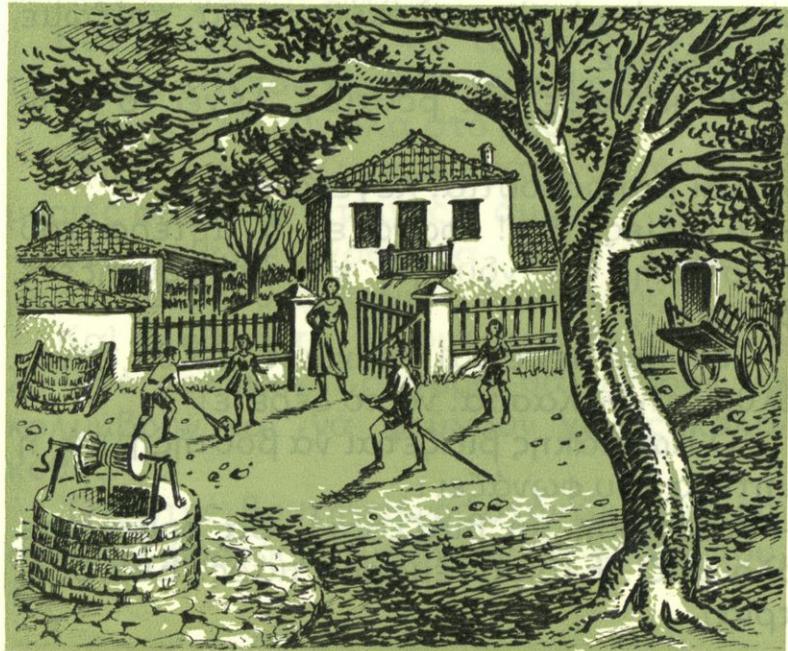
Στὸ διπλανὸ κτήμα μένει ἡ οἰκογένεια δυὸ ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ἀνθούλας.

Τὰ παιδιά μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἔνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες των.

Ο τόπος πρασινίζει ἀπὸ τὸ ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οι συκιές καὶ οἱ ἀχλαδιές γεμάτες μυρωδᾶτα σῦκα καὶ ἀχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόστασι εἰναι ἡ θάλασσα. Ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν. Παίζουν μὲ

τὰ κύματα, μαζεύουν κογχύλια, πιάνουν καβουράκια.

Μιάν ἡμέρα ἐπέρασαν δλοι μαζὶ μὲ τοὺς γονεῖς τους ἔκει.

Ἡ θάλασσα ἥσυχη, ἀπλώνεται ὡς πέρα σὰν καθρέπτης.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφθασαν, ἀνέπνευσαν
βαθιὰ τὸ θαλασσινὸ ἀέρα, ποὺ ἦτο δροσε-
ρὸς καὶ ἐμοσχοβιοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως
μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπή-
σωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε
ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέγει ὁ Μῆ-
τσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέγει ὁ Φώτης.

— Ἀταξίες ὅχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ
Κωστάκη. Θὰ γδυθῆτε καὶ θὰ βουτήξετε
ἀμέσως.

“Οποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξανα-
έλθῃ στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

‘Ο Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξῃ, μὰ ἡ
μητέρα του φωνάζει:

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε
ὅλοι μαζί.“Ετοιμοι, ἐμπρός, μάρς.“Ενα, δύο,
τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοι
μαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχθῆτε, βουτηχθῆτε ἀμέσως μέ-
σα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

‘Ο ένας πετά στὸν ἄλλον νερὰ καὶ ἔτσι
ἀναγκάζονται νὰ βουτηχθοῦν ὅλοι μέσα.

‘Ο Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν τώρα τὶς κολοκύθες των καὶ κολυμβοῦν μ' αὐτές.

‘Ο Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νὰ ἔνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾶ, τάχα, νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ ὅστερα ψηλά.

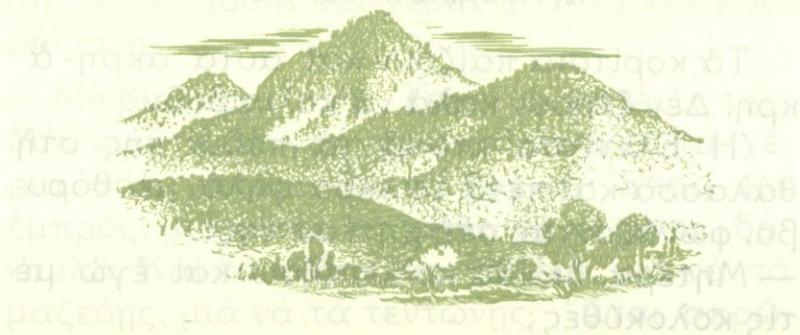
Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

“Ασπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές -
μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι
μὲ τὶς κολοκύθες, λέγει ὁ Κωστάκης.

Καὶ ἀλήθεια τὰ παιδιὰ προοδεύουν πολὺ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ κολυμβοῦν καὶ νὰ φεύγουν χωρὶς κολοκύθες.

‘Ο Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη-ἄκρη,
σηκώνει ἀφρούς, κτυπῶντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν καὶ αὐτὰ ἄκρη-ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμβοῦν.

΄Η Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾷ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της:

— Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω καὶ ἔγώ μὲ τὶς κολοκύθες;

— Ναι, ναι! φωνάζουν και τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύθες.

— Καλά, λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

‘Ο Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του και ὁ Μήτσος τὶς δικές του.

‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας πέφτει σὲ λίγο και αὐτὴ στὴ θάλασσα και ὀδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμβοῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες των και βάζει τὴν κορδέλλα πάνω ἀπὸ τὴ ράχι των.

— Προσέχετε! λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινήτε τὰ χέρια σας και τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ώραῖα ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερὸ ἡ Ἐλενίτσα! “Ομως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κινεῖ πόδια και χέρια ἀτακτα και κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέγει ἡ μητέρα της. Μὴν κινῆς ἔτσι γρήγορα και ἀτακτα τὰ χέρια σὰν γατάκι. Κοίτα ἐμένα. ”Ετσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάκτυλα. Και τὰ πόδια σου τὸ ἵδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύῃς, μιὰ νὰ τὰ τεντώνῃς. ”Ετσι σπρώ-

χνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τέχνη. Κοίτα ἔμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέγει ἡ Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάῃ καὶ αὐτὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας τὶς κολοκύθες. Ἔγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Ἐμείνατε ἀρκετὰ γιὰ σήμερα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη φωνάζει:

— Ἐλάτε ἔξω τώρα. Ἀρκετὰ ἔμείνατε μέσα στὸ νερό.

Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο ὅμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα του λέγει αὐστηρά:

— Ὁποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κολυμβήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιά ἔτρεξαν καὶ ἐβγῆκαν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— 'Εμπρός, φωνάζει ό πατέρας τοῦ Κωστάκη, στὴ γραμμή, ποιὸς θὰ φθάσῃ πρῶτος σ' ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ σημάδι. Μὲ τὸ « τρία! » ποὺ θὰ εἰπώ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπόν, ἔτοιμοι! "Ενα, δύο, τρία!

^{τὸ τρία καὶ τὸ δύο}
— Α, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχῃ κανεὶς στὴν ἀμμουδιά. Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρῶτος ό Κωστάκης, δεύ-

τερη ή Ἀνθούλα, τρίτος δὲ Μῆτσος, τετάρτη
ἡ Ἐλενίτσα, πέμπτος δὲ Φώτης καὶ τελευ-
ταία ή Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! ἔφωναξαν ὅλοι.
— Μὰ ή Βασιλικούλα εἶναι ή πιὸ μι-

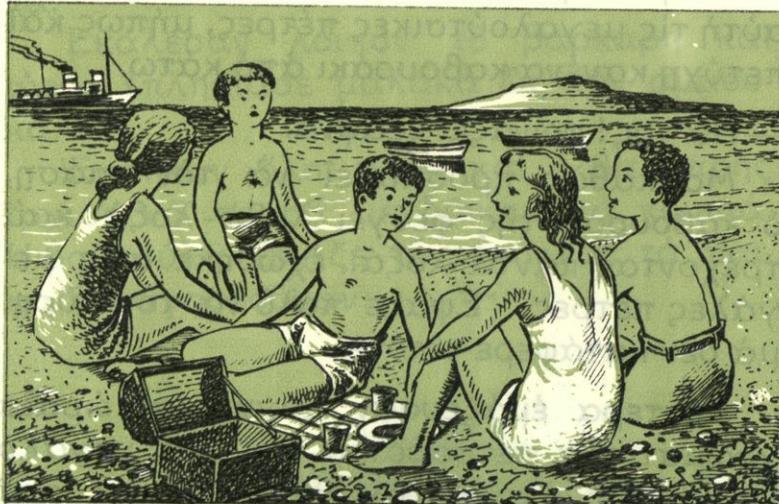
— ΩΣΙ! Ήστα ρρόζτιοτ δὲ λεχάνωφ . ρρόζτη —
κρή, εἶπε δὲ Κωστάκης· γι' αὐτὸ δὲ λίθε τε-
λευταία.

— "Ελα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετρα-
δάκια, λέγει δὲ Κωστάκης, νὰ ίδοῦμε ποιὸς
θὰ τὰ πάη πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμη τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ
πολλὲς φορές, εἶπε δὲ πατέρας τοῦ Κωστά-

κη καὶ ἐπέταξε ἔνα βότσαλο, μιὰ στρογγυλὴ πλακουδερὴ πέτρα, στὴ θάλασσα.

Μιά, δυό, τρεῖς, τέσσερες, πέντε φορὲς ἐπήδησε ἡ πέτρα καὶ βούλιαξε. Ἐπάνω στὴν ἥσυχη θάλασσα ἐσχηματίσθηκαν κύ-

κλοι μικροί, μεγάλοι, πιὸ μεγάλοι, ώσπου ἔσβησαν.

Μιά, δυό, τρεῖς ἐπήδησε ἡ πέτρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἡ Βασιλικούλα δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πηδήσουν οἱ πέτρες των. Καθὼς τὶς πετοῦν, μπλούμ! καὶ βουλιάζουν ἀμέσως.

‘Ο Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φώτη ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πηγαίνει κοντά των.

— Ἐπιάσατε κανένα; τοὺς ἔρωτῷ.

— Οχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ αὐτὴ τὶς μεγάλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ πετύχῃ κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ, ὁ κάβουρας τῆς φεύγει λοξὰ-λοξὰ καὶ, τρέχοντας πάντα λοξά, ἔχωθηκε στὶς μεγάλες πέτρες. Ἔψαξε πολὺ νὰ τὸν εὕρῃ, μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

“Υστερα ἐμάζευσαν κογχύλια, ὥραια χρωματιστὰ πετραδάκια καὶ ἔνα μεγάλο καυκὶ ἀπὸ ἀχινό. Ἐκάθισαν ἔπειτα στὰ καθαρὰ πετραδάκια καὶ ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὅρεξι αύγα, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ στὰ πόδια τους μὲ τὸ τραγουδάκι του, φλίσβις... φλίσβις... φλίσβις.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἱσυχα - ἱσυχα στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κατάλευκοι γλάροι.

Νὰ καὶ ἔνα πλοῖο μακριά, ποὺ περνᾷ
ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

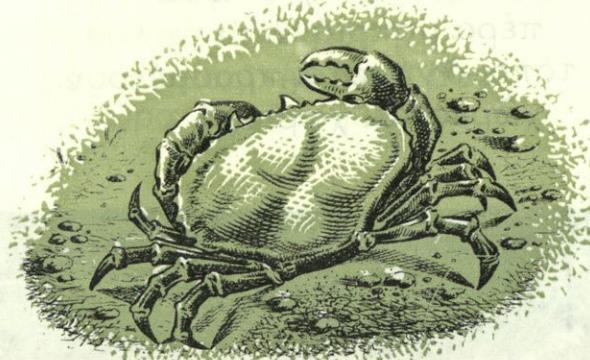
— Τί ώραία νὰ ἥμαστε μέσα, νὰ ἔταξι-
δεύαμε, εἶπε ὁ Κωστάκης.

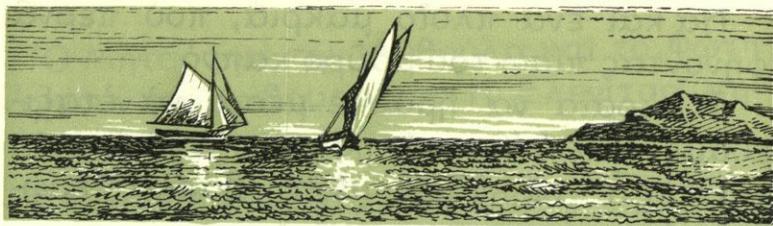
— Θέλετε νὰ πᾶμε μὲ τὴ βάρκα; ἔρω-
τησεν ὁ πατέρας του.

— "Αχ, ναι, ναι, ἐφώναξαν ὅλα τὰ παι-
διά.

Ἐκάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ
αὐτὸς ἐπλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἀμμου-
διά.

Ἐμπῆκαν ὅλοι μέσα καὶ ὁ βαρκάρης
ἄρχισε νὰ τραβᾷ μὲ δύναμι τὰ κουπιά.
Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸν καὶ τὰ παι-
διὰ ἐτραγουδοῦσαν:

”Εγια μόλα, έγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιά,
φύσα, ἀέρα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰν δελφίνι τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κῦμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

”Εγια μόλα, έγια λέσα,
πέρα μακριά,
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν.
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, ἀέρα, τὸ παννάκι,
φύσα το μ' ὄρμή,
κράτα ἵσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατειά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὅλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἄλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

14. Η ΟΜΟΡΦΗ ΧΩΡΑ

Στὸν τοῦχο τῆς τάξεως, ποὺ εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εύρώπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιά τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζῃ :

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἐμπρὸς σὲ τόσες χῶρες καὶ τόσες θάλασσες !

— Εἶναι μικρή, ὅμως εἶναι ὅμορφη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί ! εἶναι πολὺ ὅμορφη ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖός μου, ποὺ ἐταξίδευσε κι ἐγύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

— Σωστά, λέγει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τὶς πιὸ ὅμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἥμερα βουνὰ μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολίζουν. Ἔπειτα μεγάλες πολιτεῖες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολι της, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλες αὐτές τὶς ὅμορφιές, ἔνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ὠραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἔξακολούθησε ὁ δάσκαλος :

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὅμορφη χώρα, πρέπει, παιδιά, νὰ μάθετε τὴν ιστορία της. Πρέπει νὰ μάθετε τὶς θυσίες, τοὺς ἡρωισμούς, ποὺ ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοι μας, γιὰ νὰ εἰμαστε σήμερα ἔμεις ἔλευθεροι. Κι ἀκόμη πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμό της, γιὰ νὰ γεμίσῃ ἡ καρδιά σας ὑπερηφάνεια, ποὺ είσθε "Ἐλληνες".

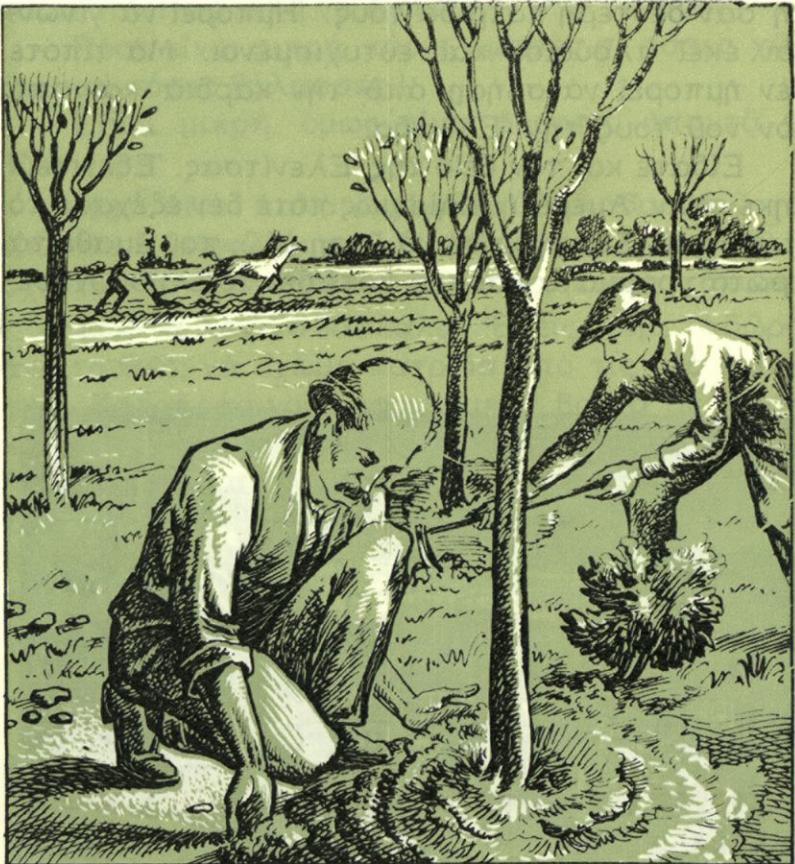
Πῶς εἰναι δυνατόν, λέγει τώρα ό δάσκαλος, ὅσοι ἀναγκάζονται νὰ ξενιτευθοῦν, νὰ λησμόνησουν μιὰ τέτοια πατρίδα; "Οσοι Ἐλληνες σκορπίζονται στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς ἡμπορεῖ νὰ κάμουν νέα ζωὴ ἔκει. Ἡμπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δεύτερη πατρίδα τους. Ἡμπορεῖ νὰ γίνωνται ἔκει πλούσιοι καὶ εύτυχισμένοι. Μὰ τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ σβήσῃ ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ ἀπὸ τὸν νοῦ τους τὴν Ἐλλάδα.

Εἶδατε καὶ τὸν θεῖο τῆς Ἐλενίτσας. Ἐξενιτεύθηκε στὴν Ἀμερικὴ. Καὶ δμως ποτὲ δὲν ἔξέχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζήσῃ ἐδῶ, ποὺ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ ποὺ ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμόνησε.

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐπέρασε πιὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐτελείωσαν οἱ μαθητικὲς κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἄηδόνια, ἐταξίδευσαν γιὰ τὶς θερμές χῶρες. Τὰ σχολεῖα ἐγέμισαν

ἀπὸ τις χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια ἔκιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμένα φύλλα τῶν δένδρων ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ ἡμέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύκτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ ούρανὸς ἀρχίζει πότε - πότε νὰ συνεφιάζῃ καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὔλογία Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλώνια τὸ μάζεμμα τῆς σταφίδος, ποὺ ἥτο ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρύο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάμνει οὕτε μεγάλη ζέστη οὕτε πολὺ κρύο.

Ἄνθιζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάμνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιά τὸ φθινόπωρο στὸ ὑπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο ἐμαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιὰ ἄρχισαν τὶς ἐργασίες τους.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια τους ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὴν λίπανσι τῶν δένδρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν των. Οἱ ἐλιές ὠριμάζουν.

΄Απὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἅπὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρύο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

΄Η Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε στὴν τάξι της καὶ ἔνα ώραιο ποίημα γιὰ τὸ Φθινόπωρο :

φυάμην δρεύγουν πιά τὰ χελιδόνια.

— Κρύωσε δὲ καιρός.

— Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλώνια

— Στὸ χαντάκι ἔμαζευθῆκαν

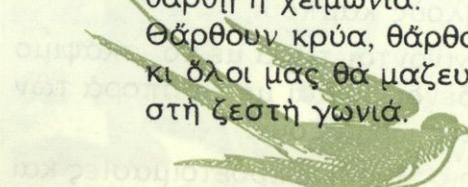
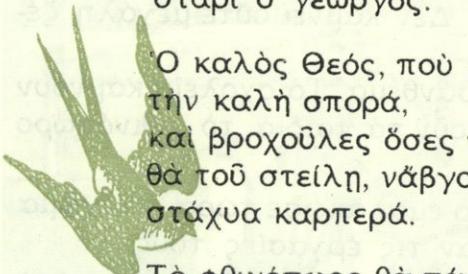
— κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιά κι δὲ ἀμπελουργός.

Κι ἥλθε εὐλογημένη ἡ ὥρα,
ποὺ θὰ σπείρῃ στὸ χωράφι
στάρι δὲ γεωργός.

Ο καλὸς Θεός, ποὺ βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
και βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλῃ, νᾶβγουν τόσα
στάχυα καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγη,
θᾶρθη δὲ χειμωνιά.
Θᾶρθουν κρύα, θᾶρθουν πάγοι
κι δλοι μας θὰ μαζευθοῦμε
στὴ ζεστὴ γωνιά.

«Τραγουδιστής τῶν παιδιῶν»

Στέλιος Σπεράντσας

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ TZITZIKA

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ, ὅλοι ἔμαζεύθηκαν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, γεμάτοι ὅρεξι.

— Τί ὡραίον ἥσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά !

— Τὴν ἀχλαδιὰ αὐτὴ τὴν ἔχει φυτεύσει ὁ παπποὺς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦτο μικρός. Εἶναι λοιπὸν γέρικη. "Ομως, γιὰ ἵδες πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ ἔχει ἀκόμη μέσα της ! Τὶ γλυκὰ καὶ μυρωδάτα ἀχλάδια κάμνει κάθε χρόνο !

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διεσκέδαζαν τὰ τζίτζικια μὲ τὴ μουσική των. Θαρρεῖς καὶ τοὺς είχαν προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ δύναμι των τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ : τζ, τζ, τζ, τζ... Χιλιάδες τζίτζικια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ δένδρα, ἐπάνω στὰ κλαδιὰ καθισμένα, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζίτζικια νὰ τραγουδοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα ; λέγει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά των, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Νομίζει κανεὶς πώς εἶναι τόσο ἐνθουσιασμένα, ποὺ δὲν ἡξεύρουν, πώς νὰ δείξουν τὴ χαρά των. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμύθι λέγει, πώς ὁ τζίτζικας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πεῖνα, γιατὶ δὲν τὸν ἀφήνει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσῃ γιὰ τροφή.

Καὶ λέγει μάλιστα τὸ παραμύθι, πώς ὁ τζίτζικας στὸ τέλος κατήντησε ζητιάνος καὶ ἔγύρευε φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. "Ομως ἔγὼ δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμύθι. "Αλλο

παραμύθι λέγει, πώς δ τζίτζικας κάθεται στά τρυφερά κλαδιά τῶν δένδρων καὶ βουτᾶ τὴ σουβλερή του γλῶσσα στὴ φλούδα.

΄Απὸ ἐκεῖ ρουφᾶ τὸ χυμό, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δένδρο, καὶ καθὼς ρουφᾶ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι καὶ τὴν νοστιμάδα.

— Πατέρα, λέγει ὁ Κωστάκης. Θὰ πιάσω ἔναν νὰ τὸν ιδῶ.

— “Οχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

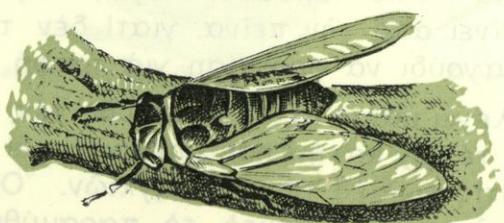
— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, ὅσο νὰ τὸν ιδῶ, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

΄Ο μπάρμπα-Θανάσης εἶπε :

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἐγὼ ἔναν, ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἐκείνης τῆς ἐλίτσας.

΄Ἐπλησίασε δ μπάρμπα-Θανάσης προσεκτικὰ στὸ δενδράκι καὶ ἀπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκεῖνος δύως τοῦ ἔφυγε καὶ ἐπέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. “Ολοι ἐγέλασαν.

“Υστερα ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἐπιασαν τὴ δουλειὰ καὶ τὰ παιδιά ξανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλλα ἔβαλε μιὰ δυνατή καὶ τρομαγμένη φωνή:

— “Ενα φίδι, ἔνα φίδι!

Ολοι ἔτρεξαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ὁ μπάρμπα-Θανάσης μ' ἔνα χονδρὸ παλούκι ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἔργατριες τὸ ἐκτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθὼς ἐπλησίασαν τὰ παιδιά, εἶδαν τὸ φίδι. Ἡτο πιὰ σκοτωμένο ἀπὸ τὰ κτυπήματα, μὰ ἐκινοῦσε ἀκόμη λίγο τὴν ἄκρη τῆς οὐρᾶς του.

— ‘Οχιά εἶναι! ἔλεγαν οἱ ἔργατριες.

— Πῶς δὲν μᾶς ἐδάγκωσε! Καλὰ ποὺ τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς ἐφύλαξε.

“Ἐφθασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, εἶναι φαρμακερό; ἔρωτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναι, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας της. “Ἐχει δόντια σουβλερά σὰν βελόνες καὶ ἀπ' αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὄποιον δαγκώσῃ, ἀν δὲν τὸν προφθάσουν, πεθαίνει. Ἐγώ λίγο νὰ χαθῶ, δταν ἥμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει ὀχιά, πατέρα;

— Ναι, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα ιδεῖ καὶ τὴν ἐπάτησα. Ἀμέσως ἔνοιωσα δυνατὸ πόνο στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν ὅλοι γῦρό μου καὶ ἔνας γέρος—Θεός σχωρέσ· τον, τώρα εἶναι μακαρίτης, ὁ γέρο-Δημήτρης—ἔγονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἀρχισε νὰ ρουφᾶ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

καὶ νὰ τὸ φτύνῃ. Ἔτσι ἐγίνετο τότε. Δὲν ἐπρό-
φθασε λοιπὸν νὰ περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὅλο μου τὸ
κορμὶ καὶ ἐσώθηκα.

Τὰ παιδιὰ κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἐλενί-
τσας μὲ ἀπορία. Κι δὲ πατέρας ἐξακολούθησε :

Καταποτήσει τὴν τάκη τοῦ φαρμάκου

— Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ δαγκωθῇ κανεὶς ἀπὸ φίδι,
ὅταν εύρισκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια.
Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃ δὲ καθένας
τι πρέπει νὰ κάμη σὲ τέτοια περίπτωσι.

— Πές μας, πατέρα, είπε ό Κωστάκης.

— Πρώτα - πρώτα, πρέπει άμέσως νά δέσωμε τὸ μέρος, που ἐδαγκώθηκε, πιὸ ψηλὰ ἀπὸ ἑκεῖ ποὺ εἰναι τὸ δάγκωμα, μὲ σπάγγο, μὲ στριμμένο μανδήλι, μὲ σύρμα ἥ ὅ, τι ἀλλο ἔχομε πρόχειρο.

Τὸ δέσιμο νά εἰναι πάρα πολὺ σφιγκτό, ὥστε να σταματήσῃ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἴματος καὶ νά μὴν ἡμπορέσῃ νά προχωρήσῃ τὸ δηλητήριο πρὸς τὴν καρδιά.

Ἄμέσως ὕστερα κοιτάζομε, μήπως ἔμεινε στὸ τραῦμα κανένα σπασμένο δόντι τῆς ὁχιᾶς, ποὺ πρέπει νά τὸ βγάλωμε. Χαράζομε μὲ τὴ μύτη ἐνὸς σουγιᾶ τὸ δέρμα στὸ μέρος, ὅπου εἰναι τὸ τραῦμα, καὶ πιέζομε δλόγυρα μὲ τὰ δάκτυλα, γιὰ νά τρέξῃ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο δηλητηριασμένο αἷμα.

"Αν ἔχωμε τὰ μέσα, κολλᾶμε ἑκεῖ ἐπάνω μιὰ βεντοῦζα, γιὰ νά τραβήξῃ πολὺ αἷμα καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ καὶ πολὺ δηλητήριο. Πλύνομε τὴν πληγὴ μὲ ἄφθονο νερό.

Ἐπίσης πολὺ καλὸ εἰναι τὸ καυτηρίασμα τῆς πληγῆς μὲ πολὺ καυτερὸ σίδερο.

Αὐτὲς οἱ πρῶτες βοήθειες, δηλαδὴ τὸ σφιγκτὸ δέσιμο, τὸ χάραγμα, τὸ πλύσιμο, ἡ καυτηρίασις, πρέπει νά γίνουν ἀμέσως καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή.

Μετὰ τὶς πρῶτες αὐτὲς βοήθειες, πρέπει νά καταφύγωμε στὸν ίατρό.

Πόσο ἐφοβήθηκε ἡ Ἐλενίτσα ἀπὸ τὴν ίστορία αὐτὴ τῆς ὁχιᾶς! Κάθε λίγο ἐνόμιζε, πώς θὰ πεταχθῆ

καμμιά δχιά νὰ τὴν δαγκώσῃ. Ἐκοίταζε τὸ σκοτω-
μένο φίδι καὶ έθαύμαζε τὰ τόσα χρώματα καὶ τὰ
στολίδια, ποὺ ἐστόλιζαν τὸ κορμί του. Ὁλόκληρο
κέντημα μὲ χρυσοπράσινο καὶ μαῦρο γαῖτάνι.

‘Ο μπάρμα-Θανάσης τὸ ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι
του καὶ ἐφάνηκε τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς του,
τὸ ἄσπρο.

— “Αντε τώρα νὰ ψάξης γιὰ πουλάκια, βρωμό-
φιδο, εἶπε.

“Ἐπειτα ξανάρχισε ἡ δουλειά. Μὰ τὰ παιδιά δὲν
ἡμποροῦσαν νὰ βοηθήσουν ἀπὸ τὸ φόβο τους.

“Ηλθαν μάλιστα οἱ μητέρες των, τρομαγμένες
σὰν ἄκουσαν γιὰ τὸ φίδι, καὶ ἡθέλησαν νὰ πά-
ρουν τὰ παιδιά ἀπὸ τὸν τρύγο.

‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε, γιὰ νὰ τὶς ἡ-
συχάσῃ :

— Τώρα πάει πιά, τὸ ἔσκότωσαν. Φίδια δὲν βγαί-
νουν ὅλη τὴν ὥρα, οὕτε ύπάρχουν πολλὰ ἔδῶ.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἤλθε καὶ ὁ ἀγροφύλακας, ὁ
κύρ-Νικόλας. Ὡτο ἔνας ύψηλός, λιγνός ἀνδρας, μὲ
τὸ ὅπλο του κρεμασμένο στὸν ὕμο καὶ μὲ τὴ με-
γάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας καὶ χρόνια πολλά ! εἶπε.

— Καλῶς τὸν κύρ-Νικόλα, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας
τοῦ Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στὸν ἥσκιο.

‘Ο κύρ-Νικόλας ἐκάθισε καὶ ὁ πατέρας τοῦ
Κωστάκη τοῦ ἐπρόσφερε τσιγάρο.

— Μιὰ δχιά ἔσκότωσαν τώρα δὰ οἱ ἐργάτριες,
τοῦ εἶπε.

— Μπά ; έκαμε δ κύρ - Νικόλας. Βρέ την κακομοίρα ! Έγλυτωσε λοιπόν άπό τὸν σκαντζόχοιρο, γιά νὰ τὸ εῦρῃ άπό τὶς κοπέλλες. Έδῶ δίπλα, στοῦ κύρ - Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ἔπιασαν ἔνα σκαντζόχοιρο ὃς μιὰ δκά.

— Πῶς εἰναι δ σκαντζόχοιρος, πῶς εἰναι ; ἐρώτησαν τὰ παιδιά.

— Δὲν τὸν ξέρετε ; Α! εἰναι χαριτωμένο ζωντανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν Ιδῆτε ; ἐρώτησεν δ κύρ - Νικόλας.

— Ναί, ναί, ὅς πᾶμε, πατέρα, εἶπε δ Κωστάκης.

— Πᾶμε, εἶπε δ πατέρας.

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὸ διπλανὸ ἀμπέλι.

Μόλις τοὺς εἶδε ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα, ἔτρεξαν γεμάτοι χαρές. Ὁ πατέρας των, ὁ κύρ-Γιώργης, ἐσηκώθηκε καὶ τοὺς ἐδέχθηκε.

— Καλῶς τους, καλῶς τους! εἶπε. Χρόνια πολλά!

— Ἐδῶ τὰ παιδιά, κύρ-Γιώργη, ἄκουσαν πώς ἐπιάσατε ἔνα σκαντζόχοιρο. "Ηλθαμε λοιπὸν νὰ τὸν ίδουμε, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

Ὁ κύρ-Γιώργης, χωρὶς ἄλλη κουβέντα, ἐξεκρέμασε ἀπὸ μιὰ συκιά ἔνα καλάθι καὶ τὸ ἄνοιξε. "Ενα πρᾶγμα στρογγυλό, δλο ἀγκάθια, ἥτο ἐκεῖ μέσα. Ὁ κύρ-Γιώργης ἐγύρισε τὸ καλάθι, τὸ ἄδειασσε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐκύλισε στὸ χῶμα σὰν μπάλα κι ἐστάθηκε. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ κινήται ν' ἀνοίγῃ σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ μακραίνῃ. Ἐφάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα καὶ ὅστερα ἔνα μικρὸ μουσουδάκι σὰν τοῦ γουρουνιοῦ.

— Α, τί περίεργο ζῷο! εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ίδῃ πιὸ κοντά.

Ο σκαντζόχοιρος ἄρχισε νὰ τρέχῃ, μὰ ὁ κύρ Γιώργης τὸν ἐπιασε καὶ τὸν ἐγύρισε ἀνάποδα. Ἡ κοιλιά του δὲν εἶχε ἀγκάθια καὶ τὰ μαῦρά του

ματάκια τὰ γυαλιστερὰ ἡσαν τόσο φοβισμένα! Ἀμέσως ἐκουλουριάσθηκε πάλι κι ἔγινε ξνα στρογγυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέγει δι πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά. Ο σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὁχιὰ σφιγκτὰ μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν ούρα καὶ ἀμέσως κουλουριάζεται. Η ὁχιὰ πολεμᾷ νὰ φύγῃ, μὰ δὲν ἡμπορεῖ. Κτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία ἐπάνω στὰ ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκότωνεται καὶ ψοφᾶ. Τότε δι καλός σου δι σκαντζόχοιρος ξεδιπλώνεται καὶ τὴν τρώγει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— Αμ' τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾶ στὴ φωλιά του, ξέρετε; ἐρώτησε δι κύρ-Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ἐρώτησαν τὰ παιδιά περίεργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες κάτω. "Υστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐτὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του. "Ετσι φορτωμένος πηγαίνει τότε στὰ παιδιά του, στὴ φωλιά.

— Αφοῦ εἰναι τόσο καλὸ ζῷο καὶ κυνηγῷ τὶς ὁχιές, εἰπε ή Ἐλενίτσα, γιατὶ δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ πάῃ στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε δι κύρ - Γιώργης, τὸν θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύλακα.

Αφοῦ εἶπαν αὐτά, δι Μήτσος καὶ ή Ἀνθούλα ἐπῆραν τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐφίλευσαν γλυκά, γινωμένα σῦκα.

“Επειτα τὰ παιδιά, μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ μὲ τὸν κύρ - Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, ἔγυρισαν πίσω στὸ ἀμπέλι των.

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

"Ολος δέ κόσμος εύρισκεται σὲ κίνησι.

Κάρρα καὶ αὐτοκίνητα γεμάτα σταφύλια περνοῦν δόλοένα. Ἀνάμεσα στὰ κλήματα παλληκάρια καὶ κοπέλλες, μὲ τὰ καλάθια στὰ χέρια, τρυγοῦν.

'Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα εύρισκονται ἀκόμη στὸ κτῆμά των, στὴν ἔξοχή. "Έχουν τὴν ἄδεια νὰ βοηθήσουν καὶ αὐτοὶ στὸν τρύγο. 'Απὸ πολὺ πρωὶ μὲ τὸ γλυκοχάραμα, ἐσηκώθηκαν καὶ ἐπῆγαν καὶ αὐτοὶ στὸ ἀμπέλι μὲ τοὺς ἄλλους ἐργάτες.

Κρατοῦν δέ καθένας τὸ μικρό του καλαθάκι καὶ ἔνα μαχαιράκι. Σὲ κάθε κλῆμα σταματοῦν. 'Αφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλὴ προσ-
οχὴ τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βά-
ζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

Ἄμα γεμίσουν τὸ καλαθάκι τους, πηγαίνουν
καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορές τὸ ἐγέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν οὕτε
ξεύρουν!

Ἐργάζονται μὲ ὅρεξι μεγάλῃ καὶ τραγουδοῦν
μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ τὶς ἐργά-
τριες διάφορα τραγούδια. Νὰ ἔνα ἀπ' αὐτά :

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ΆΛΑΟ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΙΣΙΟ

"Ἐνα πουλὶ θαλασσινὸν
κι ἔνα πουλὶ βουνίσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλλώνανε
στοῦ σταυραῖτοῦ τὸν τόπο
Γυρίζει τὸ θαλασσινὸν
καὶ λέει τοῦ βουνίσιου :

— Μή μὲ μαλλώνης, βρὲ πουλὶ,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἐγώ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.

"Αν κάτσω Μάη καὶ Θεριστὴ
κι ὅλον τὸν Ἀλωνάρη
κι ἀν πάρω κι ἀπ' τὸν Αὔγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.

Κι ἀφήνω γειὰ στὶς ὅμορφες
καὶ γειὰ στὶς μαυρομάτες
κι ἐγώ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ιδικούς μου.

Δημοτικό

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὄχτω σπουργίτες
κι ἐτρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
κι ἔκουνοῦσαν τὶς ούρές,
κι εἰχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

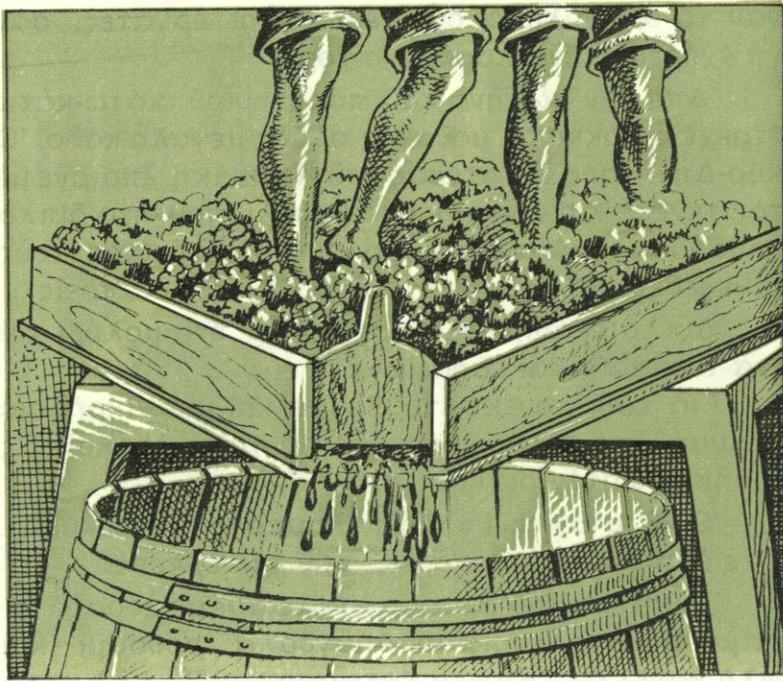
Πώπω, πώπω, σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἀέρα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

« Παιδικὰ τραγούδια »

Zacharias Papantoniou

Κρατοῦν ὁ κιεζ ράϊχα! Λάρα! Θαννρυκαθάκι καὶ
Ἔνα μαζκαρέάκι 26 κάθε κλῆμα σταματοῦν. Ἀφ-

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τήν ἄλλη ἡμέρα ἀρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, ποὺ ἦτο γεμάτο ὥς ἐπάνω.

Δυὸς γερά καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἔπλυναν καθαρὰ - καθαρὰ τὰ πόδια των καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιά, κύρ-Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἰπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἀρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτις, πλάτις, πλάτις! ἐπατοῦσαν καὶ ἔλειω-

ναν τὰ σταφύλια οἱ δύο νέοι αὐτοὶ ἐργάτες, σὰν νὰ ἔχόρευαν ἔνα παράξενο χορό.

Ἄπο τὸν σωλῆνα τοῦ πατητηρίου κάτω-κάτω ἔτρεχε δὲ κόκκινος μοῦστος σ' ἔνα μεγάλο κάδο. Ὁ κύρ-Δημήτρης, δὲ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μὲ τὸν τενεκὲ καὶ ἔρριχνε στὸ βαρέλι, ποὺ ἦτο δίπλα καθαρό, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. Ἀδειαζε τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς ἐμετροῦσε: ἔνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα ἐκάθητο δὲ Κωστάκης μ' ἔνα μολύβι καὶ ἔνα τετράδιο καὶ ἐσημείωνε.

Γιὰ κάθε τενεκὲ ἔτραβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ Ἰσια γραμμή. Στὸ τέλος ἐμέτρησε τὶς γραμμὲς καὶ τὶς εύρηκε σωστὲς διακόσιες.

—Ο Κωστάκης θὰ γίνῃ λαμπρὸς νοικοκύρης, εἰπε δὲ μπάρμπα - Θανάσης, ποὺ τὸν ἔβλεπε.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτειασε μὲ μοῦστο νόστιμη μουσταλευριὰ μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ ψιλὴ κανέλλα. Ἔπειτα ἔφτειασαν μαζὶ μὲ τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλουρα καὶ σουτζούκια γεμισμένα μὲ καρύδια.

Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μοῦστο γιὰ νὰ φτειάσουν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα τὸ ψωμί των.

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι!

“Οταν οἱ δουλειὲς στὸ κτῆμα εἶχαν τελειώσει καὶ δὲ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζῃ, οἱ δυὸς οἰκογένειες ἐγύρισαν στὴν πόλι.

Ἐκεῖ στὴν πόλι ἐπερίμενε τὰ παιδιὰ μιὰ καινούργια χαρά, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

‘Ο Κωστάκης πρωì-πρωì έξυπνησε και ὅκουσε τὸν πατέρα του, ποὺ ἔψαλλε:

«Μεγαλομάρτυς Δημήτριεεε...»

‘Α, ναι! Αμέσως έθυμήθηκε. ‘Ο πατέρας του ἔχει σήμερα τὴν ἑορτή του. ‘Η μητέρα του θὰ φορέσῃ τὸ καινούργιο της φόρεμα και θὰ στέκεται στὴ σάλα νὰ δέχεται τὶς ἐπισκέψεις. ‘Η σάλα θὰ είναι ώραία στολισμένη μὲ ἀγιοδημητριάτικα και τριαντάφυλλα και στὸ ἔρμάρι θὰ είναι σωρὸ γλυκά, κουραμπιέδες, σοκολάτες....

— Έκείνη τή στιγμή ἐμπῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ἔξυπνησες; εἶπε.

— Ναι, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε δὲ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ροῦχά σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, δὲ θεῖος καὶ ἡ Ἐλενίτσα θὰ πάτε στὴν ἐκκλησία.

— Ο Κωστάκης ἐφόρεσε τὶς ἄσπρες του κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπούτσακια του, τὰ λουστρίνια. "Υστερα ἐπῆγε μπροστὰ στὸν καθρέπτη, ἐκοιτάχθηκε καὶ εἶπε:

— Τώρα δὲ πατέρας θὰ εἰπῇ, πῶς είμαι ἔνα καλὸ παιδί καὶ καθαρό.

— Εμπῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας του φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο του κολλαριστὸν υποκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ροῦχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε ἔλθει λίγο πρίν, ντυμένη τὸ καλό της φόρεμα:

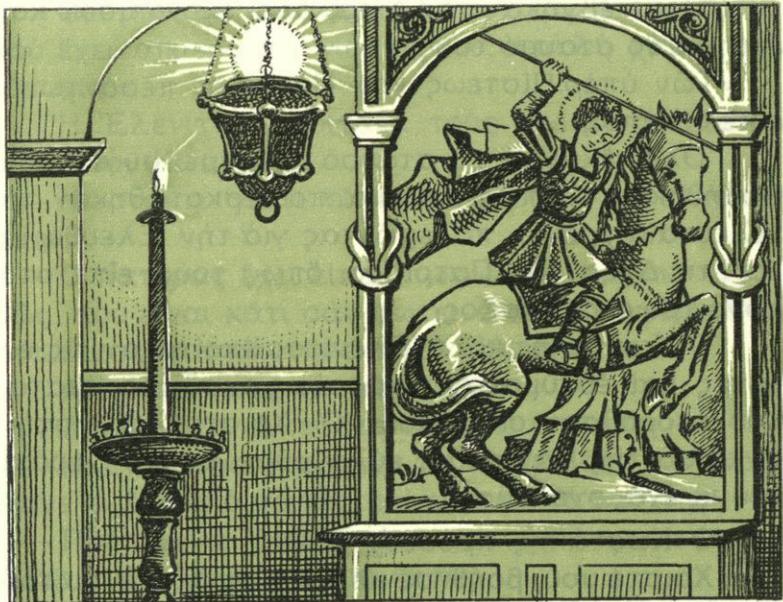
— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιὰ στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέγει δὲ παπᾶς καὶ τί ψάλλει δὲ ψάλτης.

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε:

— Α, Κωστάκη, θὰ είσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία;

— Ναι, πατέρα, θὰ είμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε δὲ Κωστάκης.

— Εμπρὸς λοιπόν, πάμε!

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

“Εφθασαν στὴν ἐκκλησία. Ἡτο γεμάτη ἀπὸ κόσμου.

‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ-Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ’ ἄναψε καὶ τὰ ἔβαλε μπροστὰ στὴν εἰκόνα. Τὰ κανδήλια ἦσαν ἀναμμένα καὶ φεγγοβόλοῦσε δλη ἡ ἐκκλησία.

“Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους, ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα ὅλοι μὲ τὴ σειρὰ καὶ ὑστερα ἐστάθηκαν στὴ θέσι των.

‘Ο ψάλτης ἔψαλλε. “Ολοι ἐστέκοντο μ’ εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεκτικά.

“Οταν ἐβγῆκαν τὰ “Ἄγια, ὅλοι ἐγονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

«Τῶν ύπερ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων» εἶπε ὁ παπᾶς.

“Ολοι ἔκαναν τὸ σταυρό τους μὲν συγκίνησι. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια, ποὺ ἐσκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια, πολεμῶντας γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴ Δόξα τῆς Πατρίδος, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο του ὁ δάσκαλος.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ ἔθαύμαζαν τὰ ὥραια χρυσᾶ φορέματα, ποὺ ἐφοροῦσαν οἱ “Ἄγιοι. ‘Ο Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας, εύλογοῦσε μὲν τὸ χεράκι του κι ἔχαμογελοῦσε.

‘Ο Κωστάκης προσευχήθηκε :

«Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἀνθρωπός ». .

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της καὶ εἶπε :

«Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά ».

“Υστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

‘Η Ἐλενίτσα ἐκοίταξε. “Ἐνα μεγάλο μάτι ἦτο ἐκεῖ ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὁραία Πύλη, καὶ τοὺς ἐκοίταζε.

‘Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρό σας.

‘Ο Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ εἶπε πάλι μέσα του :

« Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ, δῶσε στὸν πατέρα μου,
ποὺ ἔχει σήμερα τὴ γιορτή του, πολλὴ χαρὰ καὶ
εύτυχία ».

‘Η Ἐλενίτσα ἐκοίταξε τοὺς ἀγίους καὶ εἶπε
σιγὰ στὸν Κωστάκη:

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἄγιοι φοροῦν χρυσὸν στε-
φάνι;

— Ὁ πατέρας ἔχει εἰπεῖ, πώς οἱ ἄγιοι ἔχουν ἄγιο
φῶς, ποὺ εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸν στεφάνι γῦρο στὸ
κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ δὲ πατέρας του εἶπε πάλι:

— Μὴ μιλᾶτε. Ἀκοῦστε τί λέγει ὁ παπᾶς.

‘Η Ἐλενίτσα ἐπρόσεχε πολύ, μὰ δὲν καταλά-
βαινε τί ἔλεγε ὁ παπᾶς καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της:

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεκτική,
ῶσπου νὰ σχολάσῃ ἡ ἐκκλησία.

Καθὼς ἐκοίταξε τὸ χρυσὸν κανδήλι, ποὺ ἐκρέ-
μετο ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὡραία Πύλη, τῆς ἥλθε στὸν
νοῦ τὸ ποίημα, ποὺ τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της:

Χρυσὸν κανδήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.

Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλό
κι ὅλα γλυκαίνουν ἀπ’ αὐτό,
μιὰ ἀκτῖνά του ἀν τὰ φθάσῃ.

“Ἐνα κανδήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιὰ φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλό,
ποὺ δὲ Θεός δρίζει.

— Σὲ λίγο ἐπλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ἐψιθύρισε:

— Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα ποιός σου τό ραψε;

Μὰ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ὡμίλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σιωπήσῃ.

“Οταν ὁ παπᾶς εἶπε τὸ «Δι’ εὔχῶν τῶν ἀγίων..», ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Πάμε νὰ πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ὡραία Πύλη ἐστέκετο ὁ παπᾶς καὶ ἔμοι-
ραζε τὸ ἀντίδωρο. Ὁ κόσμος ἔπαιρνε ἀντίδωρο,
τοῦ ἐφιλοῦσε τὸ χέρι καὶ ἔφευγε κάμνοντας τὸ
σταυρό του.

Ἐπῆραν ὄλοι ἀντίδωρο καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κω-
στάκη εἶπε στὰ παιδιά:

— Εἴμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς
γιατὶ ἐσταθήκατε στὴν ἐκκλησία φρόνιμα.

Καθὼς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ^{θεοί}
ἔχαιρετοῦσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ
ἔλεγαν:

— Χρόνια πολλά, κύρ-Δημήτρη!

‘Ο Κωστάκης ἐθυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυ-
ριακή, ποὺ είχαν μάθει στὸ σχολεῖο:

— Η Ἐλενίτσα, ἐπάνω στὴν Πύλη, καὶ την
ἔκοπταζε.

Ο πατέρας την έπειτα βάζει στὸν πίνακα
— Σιωπήδικοι μετανιώνεις γρήτι

— Ο Κωστάκης ὅταν σύπαιπες νάρι
πάλι μέσα του.

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις ἔλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αύγῆς τερπνά,
τὰ παιδάκια ἡ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾷ.

Ἐ, παιδιά, καιρός, ξυπνάτε, εἰναι Κυριακή,
ἡ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἔκει;

Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λέγουν μὲ χαρά
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅλα ζωηρά.

Ἡ μητέρα μὲ δροσάτο τὰ πλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια των μὲ κτένι χώρισε ἀργυρό.

Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερά,
κι ἔλαμπαν σὰν ἀγγελούδια κι ἥσαν μιὰ χαρά.

Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι, τὰ παιδιά κι αὐτὴ
τὸ μικρό της ἀπ' τὸ χέρι τρυφερὰ κρατεῖ.

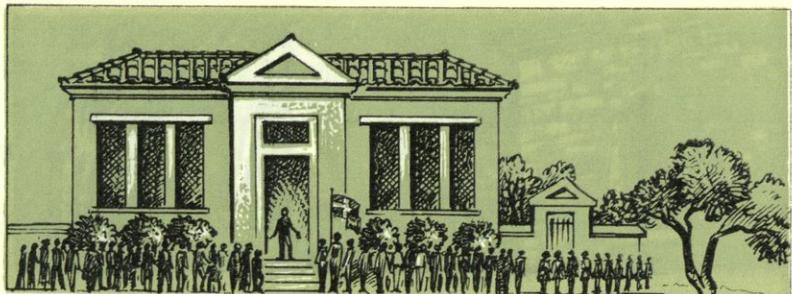
Φρόνιμα στὴν ἐκκλησία στέκουν τὰ παιδιά
καὶ τὴ λειτουργία ἀκοῦνε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά.

Φῶς καὶ μέσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζὶ
στὸ σπιτάκι ἡ συνοδεία ἔρχεται πεζή.

Σ' ὅλη χύθηκε τὴ στράτα μόσκος θαυμαστὸς
καὶ ἀόρατος μαζί τῶν ἔρχεται ὁ Χριστός.

«Παίγνια»

'Ηλίας Τανταλίδης

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἔορτάζει τὴν Ἑορτὴν τῆς Σημαίας.

Ἄπὸ τὴν ἐκκλησίαν ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχθηκαν ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴ γραμμή.

Ο Διευθυντὴς ἐκάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴν τῆς Ἐκτῆς καὶ τὸν ὥρισε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του ἐστέκοντο τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ἡσαν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ο δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας ἐπέρασαν καὶ ἐστάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

Ἡ ἑορτὴ ἄρχισε μὲ μιὰ ὡραίᾳ προσευχῇ.

Ο Κωστάκης, ή Ἐλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν ὡραία ποιήματα καὶ ἐτραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

26. Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μὲ λαχτάρα σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ¹
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδος ἡ ψυχὴ.

“Οταν ξάφνου σὲ χαῖδεύῃ
τ’ ἀγεράκι τ’ ἀλαφρό,
μοιάζεις κῦμα, ποὺ σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι δ Σταυρός, ποὺ λαμπυρίζει
στὴν ψηλὴ σου κορυφή,
εἰν’ ὁ φάρος, ποὺ φωτίζει
μιὰν ἐλπίδα μας κρυφή.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ,
σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ’ ἀγαπῶ.

Κι ἀπ’ τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή :
Νάσαι πάντα δοξασμένη,
ῷ Σημαία γαλανή !

“Τὰ πρῶτα βήματα”

‘Ιωάννης Πολέμης

27. ΜΙΑ ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

‘Ο Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω ὁμιλία:

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ γιὰ νὰ τιμήσωμε τὸ Ἱερὸ σύμβολο τοῦ “Ἐθνους μας, τὴν ἔνδοξη Γαλανόλευκην.

Κάθε “Ἐθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γαλανόλευκη, τὴν ὕφανε ἡ Δόξα, τὴν ἐκέντησε ἡ Ἐλευθερία καὶ ὑπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἡρωισμὸ τῆς φυλῆς μας.

Αὐτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιᾶς ἐδυνάμωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὐτὴ ἐδιάβηκε τιμημένη καὶ ὑπερήφανη τὴν Ἡπειρο, τὴ Μακεδονία, τὴ Θράκη, αὐτὴ ἐκυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά. Αὐτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές της τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἡρωικὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπ’ τὴ γαλανόλευκη Σημαία καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, δὲ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὅμορφη Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηλάτη Βασιλέα Κωνσταντίνον.

Περιμένει νὰ στηθῇ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Βόρειο Ἡπειρο, ποὺ εἰναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

Ἡ Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ λευκό της χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

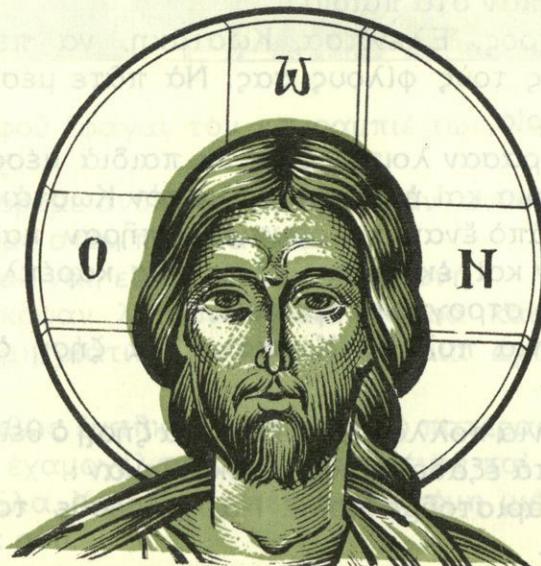
μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸν καὶ τὰ γαλάζια πέλαγα τῆς Πατρίδος μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν Ὁρθόδοξην Χριστιανική θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ "Εθνος !

Ζήτω ὁ Βασιλεύς !

Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας !

"Ολοι ἔφωναξαν δυνατά « Ζήτω ωωωω ! » καὶ ἐκλεισε ἡ ἑορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸν "Υμνον.

28. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα καὶ αὐτὰ στὴ σάλα, δπου θὰ ἐπερίμεναν ἐπισκέψεις.

‘Ηλθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

‘Ελεγαν « χρόνια πολλά ».

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς ἐπρόσφερε κουραμπιὲ καὶ ποτό. ‘Ητο πάρα πολὺ εὔχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε καὶ αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστὸς μὲ δλους.

‘Ηλθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς ‘Ελενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς των.

‘Η μητέρα τῆς ‘Ελενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιά :

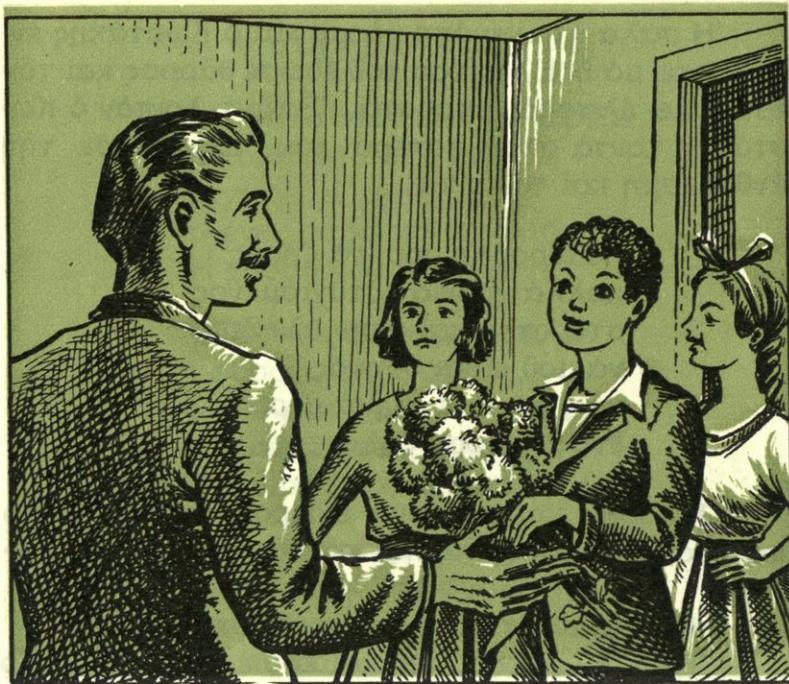
— ‘Εμπρός, ‘Ελενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πάτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

‘Ἐπέρασαν λοιπὸν δλα τὰ παιδιά μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ ‘Ελενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἔναν κουραμπιέ. ‘Ἐπήραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἔναν καὶ ἐκάθισαν δλοι στὶς καρέκλες των, γῦρο στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήσῃ ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, ‘Ελενίτσα, νὰ ζήσῃ ὁ θεῖός σου. Καὶ τὰ ἔξαδελφάκια ἀποκρίθηκαν :

— Εύχαριστοῦμε πολύ. Νὰ χαίρεσθε τοὺς γονεῖς σας.

Αφοῦ ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ των, λέγει δὲ Κώστακης :

— Κόβομε ἄνθη νὰ κάμωμε μιὰν ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πάμε στὸν πατέρα μου;

— Ναι, ναι, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἐκοψαν λοιπὸν ώραία ἀσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτειασαν μιὰ ώραία ἀνθοθέσμη.

Καθὼς ἐμπῆκαν στὴ σάλα, δὲ πατέρας τοῦ Κώστακη ἔχαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε:

— "Ελα, Κωστάκη, πέξ μας ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

‘Η σάλα ήτο γεμάτη κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ἐντράπηκε, μὰ ἡ Ἐλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν ἐσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Κωστάκης κοντὰ στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εύτυχισμένος·
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἰσαι δδηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγώ μιὰ μέρα
ἐνας ἀνδρας ζηλευτός.

Οι κυρίες καὶ οἱ κύριοι ἔχειροκρότησαν καὶ ὁ πατέρας του τὸν ἑτράβηδε κοντά του καὶ τὸν ἐφίλησε.

‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε τότε:

— “Ἐλα Ἐλενίτσα, πές καὶ ἐσὺ ἐκεῖνο τὸ ὠραῖο ποίημα, που ἔμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα.

‘Η Ἐλενίτσα μὲ ὠραία φωνὴ εἶπε τὸ παρακάτω ποίημα:

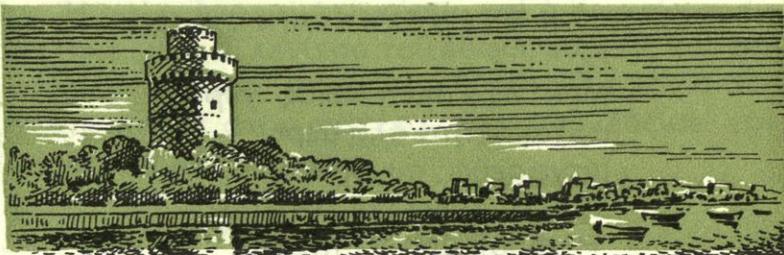
Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΑΣ

Μέσ' στὸ σπίτι ποιὸς γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει;
— Ἡ χρυσῆ μου ἡ μητέρα!

Ἐξω, ποὺ ἀλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾶ τρελὸς ἀέρας,
κι ἀλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιὸς γυρίζει;
— Ο χρυσός μου ὁ πατέρας!
Ποιὸς μαθαίνει κάθε μέρα
τόσα ὥραῖα στὸ σχολείο;
Ποιὸς ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴν μητέρα;
— Δὲν τὸ ξέρετε; εἰμ' ἔγώ!

Τὸ δόμα τῆς ψεμμένης αστού ποτὲ τούτην οὐαρίτο

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

(28η Οκτωβρίου)

Προχθές διευθυντής τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ στρατό. Ἡτο δὲ ἐορτὴ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου καὶ εἶπε, πῶς μιὰ τέτοια ἡμέρα, στὰ 1912, δ στρατός μας ἐλευθέρωσε τὴν Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι ἀλλη ἐορτὴ. Ἡ μεγάλη Ἑθνικὴ Εορτὴ τῆς 28ης Οκτωβρίου.

Σημαῖες στολίζουν ὅλα τὰ σπίτια καὶ μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν ἔξωστη τοῦ Κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωὶ σημαίνουν χαρμόσυνα. Ἔτσι ἐσήμαιναν καὶ μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμο γιὰ τὸν κίνδυνο, ποὺ ἄπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὅμορφη πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος μᾶς είχαν κηρύξει τότε ἔξαφνικά τὸν πόλεμο.

28 Οκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἀσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἰδῆσι σ^τ ὅλες τὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά κι ἐκαλοῦσαν ὅλους τοὺς Ἑλληνες στὰ ὅπλα. Ἔκινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καὶ ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

"Ολοι οι "Ελληνες ἔτρεξαν πρόθυμα στὴ φωνὴ τῆς Πατρίδος. "Αφησαν τὰ σπίτια τους, τοὺς γονεῖς, τὴν οἰκογένειά τους, τὴ δουλειά τους. "Έτρεξαν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἐνθουσιασμένοι, ὅλοι ἀγαπημένοι, μὲ πίστι στὸ Θεὸ γιὰ τὴ νίκη. Γιατὶ ὁ πόλε-

μος, ποὺ μᾶς εἶχαν κηρύξει οἱ ἑχθροί, ἡτο ἄδικος.

Μὲ τὴν τίμια στολὴ τοῦ στρατιώτη, νέοι καὶ ἡλικιωμένοι, ὕρμησαν στὴ φωτιά. Μὲ τὸ τραγούδι στὰ χείλη ἐσκαρφάλωσαν στ' ἀπόκρημνα καὶ χιονισμένα βουνὰ τῆς Ἀλβανίας. Καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς Παναγίας ἐνίκησαν νίκη μεγάλη καὶ ἔνδοξη.

Τὸ ὄνομα τῆς Ἐλλάδος ἐγέμισε λάμψι.

Αύτὴ τὴ μεγάλη νίκη ἔορτάζουν σήμερα καὶ στὸ Χωριό.

Ἄπὸ ἡμέρες τὰ παιδιά ἔχουν στολίσει τὸ σχολεῖο μὲ μικρές χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες γαλανόλευκες ἐπιγραφές.

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει στὸ Ἡρῷο τοῦ Χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνι ἀπὸ δάφνη κι ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ Ἡρῷο εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω στὴ στήλη αὐτὴ εἶναι γραμμένα τὰ δόνδια τῶν ἡρώων τοῦ Χωριοῦ, ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν Πατρίδα. Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγύρο μὲ κάγκελλα καὶ ἔχουν φυτεύσει τὰ παιδιά τοῦ σχολείου λογιών-λογιῶν ἀνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπτηροι μὲ τὰ μετάλλια στὸ στῆθος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος μὲ τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο, ὁ Παπᾶς, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ Χωριοῦ. Ἐπειτα εἶναι τὰ παιδιά τοῦ σχολείου σὲ παράταξι. Ὁ ἀέρας γεμίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

30. ΕΜΠΡΟΣ!

Έμπρος! Όλόρθοι, ἀτρόμαχτοι.

Μαυρίλα, ἀστροπελέκι.

Νὰ τὸ σπαθὶ, γοργάστραψε,
καὶ νὰ ἡ βροντὴ, τουφέκι.

Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταῦγετο

καὶ στὰ Βαλκάνια ὡς πέρα

μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα

κι ἔνας ὁ νοῦς: Έμπρός!

Έμπρος, ἀδέρφια, ἀτράνταχτοι,

κι ἄς πέφτη ἀστροπελέκι.

Νὰ τὸ σπαθὶ, γοργάστραψε,
βρόντησε τὸ τουφέκι.

Κρήτη, ὁ Μωριᾶς, ἡ Ρούμελη,

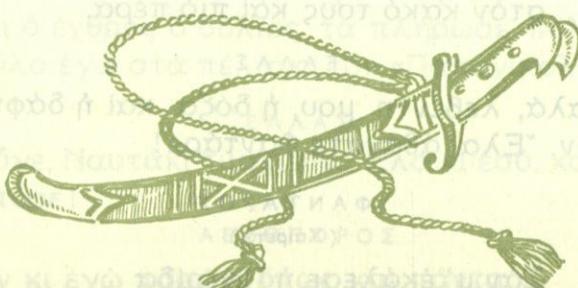
έμπρός. Ἡ Ἑλλάδα λάμπει,

ἀχολογῶν οἱ κάμποι,

καῖνε οἱ καρδιές. Έμπρός!

«Παιδικὴ Ἀνθολογία»

K. Παλαμᾶς

Ε

Δ

Α

Ρ

Ω

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ
(Πατριωτικός διάλογος)

ΠΡΟΣΩΠΑ

Η ΕΛΛΑΣ – Ο ΤΣΟΛΙΑΣ – Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ – Ο ΝΑΥΤΗΣ
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ – Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ – Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ – ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ

ΕΛΛΑΣ

28η Όκτωβρίου 1940. 'Ημέρα νίκης καὶ δόξης.
Τήν ἡμέρα αὐτὴ ἐδώσαμε στὴν καταφοβισμένη
ἀνθρωπότητα τὴν ἰδέα, ὅτι οἱ ἔχθροι δὲν ἥσαν ἀνί-
κητοι. Ἐδώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς
σκλαβωμένους. Ἐσώσαμε τὸν πολιτισμό. Ἐχαρί-
σαμε στοὺς ἐλευθέρους λαούς τὴν νίκη. Θέλω σή-
μερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρω-
τεργάτες τῆς νίκης. "Ελα, ἀθάνατε Τσολιᾶ!

ΤΣΟΛΙΑΣ

(Χαιρετῷ καὶ στέκεται κοντά στὴν 'Ελλάδα')

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα
στὰ ὅπλα ἐκείνη τὴ φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἰχα στὰ πόδια μου φτερὰ
κι ἐκεῖ μὲ λόγχῃ
καὶ βροντοφωνάζοντας «ἄέρα!»
ἔστειλα τοὺς ἔχθρούς μας
στὸν κακό τους καὶ πιὸ πέρα.

ΕΛΛΑΣ

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σοῦ
ἀξιζουν. "Ελα, ἀθάνατε Φαντάρε!

ΦΑΝΤΑΡΟΣ
(Χαιρετῷ)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στὰ ὅπλα ἔκεινο τὸν καιρό,
βρέθηκα μὲ μιᾶς στὴ μάχη
μ' ἔναν ὑπουλο ἔχθρο.

Μὲ τὴν πίστι στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἐλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν Πατρίδα
δ ἀθάνατος Φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἡπειρό μας,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδος μας σημαία.

Ε Λ Λ Α Σ

Εύγε σου καὶ σὺ λεβέντη. Δόξες, δάφνες σου
ἀξίζουν. "Ελα, ἀθάνατο Ναυτάκι !

Ν ΑΥ Τ Η Σ

Σάν μᾶς πνίξανε τὴν «Ἐλλη» μας, στὴν Τήνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἔκεινο,
ώρκιστηκα πώς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θά 'κανα ἔγώ στὸ Ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμῖνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρι
ζωντάνεψα ξανὰ τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι ἔτσι δ ἔχθρὸς δ δόλιος τὰ πλήρωσε πολύ, ἔκα-
να θῦλο ἔγώ στὰ πέλαγα τὸν «Παπανικολῆ».

Ε Λ Λ Α Σ

Εύγε, Ναυτάκι τιμημένο. "Ελα κι ἐσύ, καλέ μου
Αεροπόρε !

Α Ε Ρ Ο Π Ο Ρ Ο Σ

"Ημουν κι ἔγώ παρών, δπως καὶ πάντα,

μέσ' στὸ μεγάλο πανηγύρι τοῦ Σαράντα.
Τὸν ἔχθρό, ποὺ ἔφευγε, ἀπὸ ψηλὰ κοιτοῦσα
καὶ μὲ τὶς βόμβες μου τὸν γλυκοχαιρετοῦσα.
Δὲν σταματοῦσα· καὶ μὲ ἥλιο καὶ μὲ τ' ἄστρα
γκρέμιζα τοῦ ἔχθροῦ τ' ἀτσάλινα τὰ κάστρα.
Τ' ἀεροπλάνο μου πάντοτε πρῶτο ἐπετοῦσε
καὶ πάντα ἀνίκητο, γιατὶ ἡ Πατρίδα τὸ ζητοῦσε.

ΕΛΛΑΣ

Εὗγέ σου, Σταυραετέ μου δοξασμένε. "Ελα κι
ἐσύ, μικρή μου Νοσοκόμα !

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζὶ μὲ τὸν Τσολιά καὶ τὸν Φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοῦ πολέμου τὴ φωτιά.
Ποτέ μου δὲν λογάριασα τὸ χάρο
γιὰ τὴν Πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα τὴ γλυκειά.
Πόσες φορὲς στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι
σάν μάννα κι ἀδερφὴ πονετικιά,
πόσες νυχτιές δὲν ἔκλεισα οὕτε μάτι
σὲ κάποιο χειρουργεῖο ἡ Φτωχιά.

ΕΛΛΑΣ

Εὗγέ σου, Νοσοκόμα τιμημένη. "Ελα κι
καλή μου Ἑλληνίδα !

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι ἐγὼ στὸ πανηγύρι τοῦ Σαράντα
ἐδούλεψα, δὲν ἔμεινα στὴν μπάντα,
κουβάλαγα στὴν πλάτη ταχτικά
ἔκει στὴν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τὴ Φανέλλα.
Πήρα τουφέκι πλάι στοῦ Τσολιᾶ τὴ φουστανέλλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζῆσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε, καλή μου Ἐλληνίδα! Ἐλα, καλό μου Σωφεράκι!

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σάν ἔπιασσα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἐλλάδα, τὴ γλυκειά μας μάννα,
ἔφορτωνα δσο μποροῦσε νὰ σηκώνῃ
μὲ πυρομαχικὰ καὶ κουραμάνα.
Κι ὅταν τὸ αὐτοκινητὸ γιὰ λιγο παρατοῦσα,
ἐκεὶ στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τὴ γραμμὴ,
ἄρπαζα τάνκς καὶ τὸν ἔχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ σπίτι, γιὰ τιμή.

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε καὶ σύ, καλό μου Σωφεράκι. Εὖγε σὲ δῆλους σας. Εὖγε καὶ στὸν ἔνδοξο Ἐλληνικὸ λαό,
ποὺ μὲ τὴν δλόψυχη συνδρομή του ἐκερδήσαμε τὴ
νίκη καὶ ἐδείξαμε στὸν κόσμο δτι

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἐλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμμιὰ κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγούδι χαιρετοῦν δλοι στρατιωτικὰ καὶ φεύγοντ).

32. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

Αθήνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα
οἱ μεγαλόχαροι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνε.

Ἡ Ἀθήνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δσχτυλίδι.

Παλαμᾶς

Μιὰ ήμέρα, ποὺ ἔτυχε νὰ μιλοῦν στὸ μάθημα γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἀθήνα, ὁ δάσκαλος ἐξήγησε στὰ παιδιά, πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας.

— Καμμιὰ πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ἴστορία καὶ τὴν ὁμορφιὰ τῆς Ἀθήνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε ποὺ ἡ Ἀθήνα ἦτο ἀκόμη ἔνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα ποὺ ἔχει σήμερα. Ἐλέγετο Κεκροπία, ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου τῆς βασιλιά Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὁλύμπου ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλις μιὰ ήμέρα μεγάλη καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἔξαιρετικὴ ὁμορφιά, μὲ σπάνια ἴστορία, μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν ἐπῆραν στὴν προστασία τους.

“Ολοι οἱ θεοί, χωρὶς ἔξαιρεσι, ἥθελαν νὰ προστατεύσουν τὸν ὁμορφό αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ’ δλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεά τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

‘Ο Ζεὺς τότε, ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὥρισεν, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεούς, ποὺ θὰ χαρίσῃ στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του στὴν πόλι καὶ θὰ τὴν πάρῃ ύπὸ τὴν προστασία του.

Ο διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολι, μπροστὰ στὸ βασιλιᾶ Κέκροπα καὶ σ' ὅλους τοὺς θεοὺς, ποὺ γιὰ τὸ σκοπὸν αὐτὸν κατέβηκαν ἀπ' τὸν Ὄλυμπο.

Πρῶτος δὲ Ποσειδῶν ἐκτύπησε τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως ἐβγῆκε νερό. Δὲν ἄρεσε ὅμως τὸ δῶρο αὐτὸν στοὺς Ἀθηναίους.

Ξανακτύπησε δὲ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο μὲ τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως πετάχθηκε ἔνα ὠραῖο ἄλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους. Καὶ αὐτὸν ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς Ἀθηναίους.

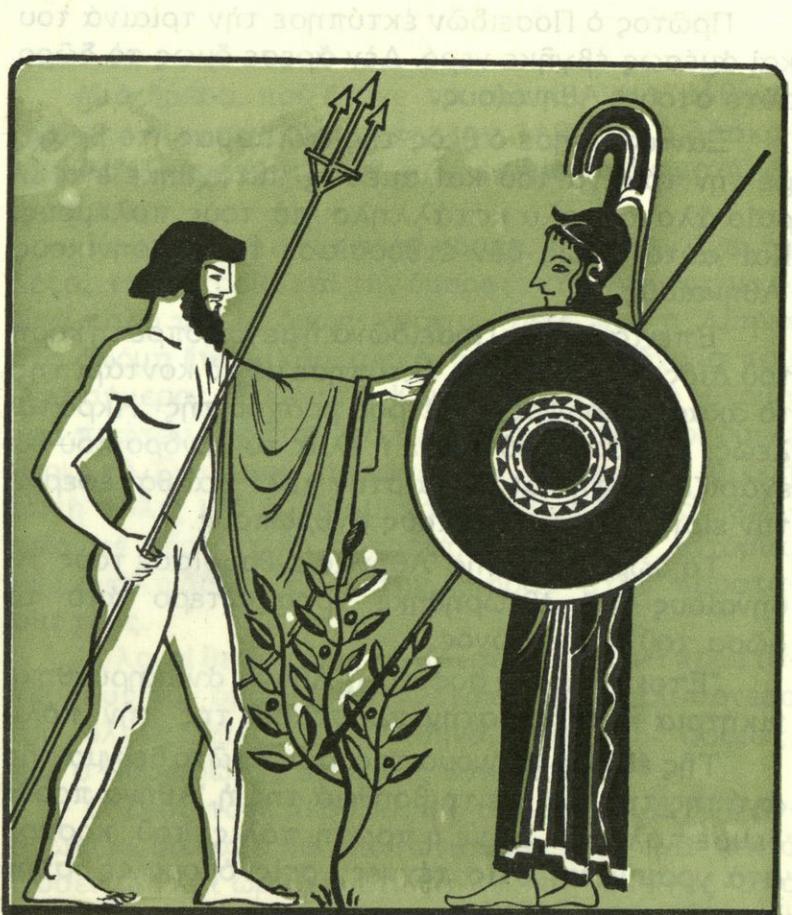
Ἐπειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη τοῦ Διός, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀμέσως ἐφύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δένδρο ποὺ θὰ ἔχαριζε τροφὴ καὶ ύγεια στὴν πόλι καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐθεωρήθηκε χρησιμώτερο ἀπὸ τὸ δῶρο τοῦ Ποσειδῶνος.

Ἐτσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχθηκε νικήτρια κι ἐπῆρε στὴν προστασία της τὴν πόλι.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δεῖγμα τῆς ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προώδευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλις τοῦ κόσμου στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν Ιστορία, στὴ δόξα!

μοί Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὰ παιδιά ἀναπαρέστησαν στὴν τάξι τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἢ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιά τοὺς ἄλλους θεούς τοῦ Ολύμπου καὶ τὸ βασιλιά Κέκροπα. Ὅτο δὲ ἀλήθεια μιὰ ύπεροχη σκηνή, ποὺ τὴν εἶχαν κάμει μόνα των τὰ παιδιά.

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ἔξυπνησαν πολὺ πρωί.

Τοὺς ἐφάνηκε σάν νὰ ἐκτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σάν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἀνθρώποι.

Μὰ καθώς ἔξυπνησαν, ἀκουσαν τὶς δυνατὲς βροντές καὶ τὴ βροχή, ποὺ ἐκτυποῦσε τὰ τζάμια, σάν νὰ τοὺς ἐφώναζε!

— Ξυπνάτε, ξυπνάτε νὰ ιδῆτε!

‘Ο Κωστάκης ἐσηκώθηκε πρῶτος. ‘Ετρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. ‘Α, τί ἐγίνετο ἔξω! ’Απὸ τὴ μεγάλη βροχὴ ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. ‘Ο ούρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. ‘Αστραφτε πότε-πότε καὶ ἐβροντοῦσε. ‘Ο κύρΓιάννης, δ πατέρας τοῦ Μήτσου, ἐπήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη δμπρέλλα, ποὺ ἔσταζε γῦρο-γῦρο νερά. Τὰ παπούτσια του ἦσαν ὅλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούσθηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψι ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

"Επειτα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἅρχισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξῃ πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

— Θὰ ποτίσῃ τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ χωράφια καὶ τὰ ἀμπέλια. Θὰ καθαρίσῃ τὸν ἄρεα καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴ σκόνη καὶ τοὺς καπνούς. Θὰ γεμίσῃ καὶ τὰ πηγάδια καθαρὸν νερό.

Νά, ἔκεινη τὴ στιγμὴ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα !

— Καλημέρα, Ἐλενίτσα, καλημέρα ἐξαδελφούλα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρός ;

'Η Ἐλενίτσα γιὰ ἀπάντησι ἐτραγούδησε :

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μὲ ἔνα γνωστὸ ποίημα :

Η ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλή, ψιλή βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
'Η κάθε μιά της στάλα
καὶ ἔνα ἀκριβό χρυσάφι.

Μέσ' τοῦ ζευγᾶ τὸ σπίτι
λαμποκοπᾶ τὸ τζάκι.
Μὲ τὴ γιαγιά, ποὺ γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἔγγονάκι.

Χαμογελάς δι πατέρας
καὶ τὴ φωτιὰ σκαλίζει.
Καὶ δός του πιὰ ἡ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σὰν νὰ τοῦ λέη, κτυπῶντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πώς πλούσια θὰ θερίσῃ
ὅσα καλὰ ἔχει σπείρει.

Στέλιος Σπεράντσας

— Είσαι ἔτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ἐρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

- Ναι, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἔσύ;
- Νά, τὴν ὁμπρέλλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώσῃ
ἡ μητέρα μου.
- Καὶ ἔμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἡ μητέρα του τὸν ἐβοήθησε νὰ περάσῃ τὴ σάκ-
κα του στοὺς ὅμους καὶ τὸν ἔβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἀνοιξε τὴν ὁμπρέλλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
ἐκράτησε στὸ δεξὶ του χέρι.

Ἡλθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὁμπρέλλα
της καὶ τὰ δύο ἔξαδελφάκια, περπατῶντας προσ-
εκτικὰ ὅσο ἡμποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου; ἐπήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο.

34. Η ΣΠΟΡΑ

Τὸν Ὁκτώβριο, μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς δόργωνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στοὺς κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

"Ἔχει ἔτοιμάσει διαλεχτὸ σπόρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, ποὺ θὰ σπείρῃ τὸ φθινόπωρο. "Ἐβαλε τὸ σπόρο μέσα σὲ φάρμακα γιὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὶς ἀσθενειες.

Στὶς μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδὴ μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ύνια, ποὺ κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδος μας.

Κάθε πρωὶ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμη τὴν προσευχὴν του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του δόργωνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

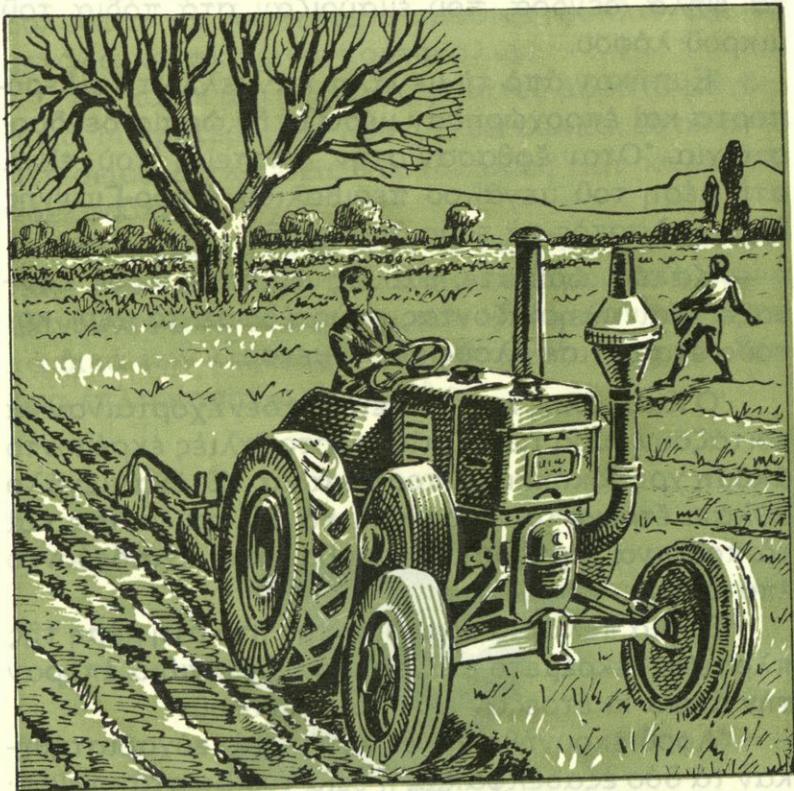
Τὸ εὐλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, ποὺ ὁ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτικὴ του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρῆθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ εὔρουν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπόρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καὶ, ἀφοῦ τακτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλεῖα του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουρασθῇ.

Τὰ παιδιά του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ήμέρας καὶ ἡ γυναικά του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἔργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ δλοι μαζί, πρίν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρίσουν

πάλι τὴν προσευχή των καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ Θεὸν νὰ εύλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπόρο μὲ τὶς χρυσὲς ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου καὶ νὰ τὸν δροσίσῃ μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

35. ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟΥ ΚΥΡ - ΓΙΑΝΝΗ

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἐμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελλωτὴ σιδερόπορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ώραία δενδροστοιχία. Ὅταν ἔφθασαν στὴν πλατεῖα, ποὺ εἰναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ-Γιάννης ἦλθε γελαστὸς νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ.

— Καλῶς ώρίσατε, καλῶς ώρίσατε, τοὺς ἐφώναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἔχαιρέτισε δλους χαρούμενος.

Ο Κωστάκης καὶ Ἡ Ελενίτσα δὲν ἔχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γῦρό των. Στὶς πορτοκαλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλια. Σ' ἔνα μεγάλο αύλακι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἔχαιρεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἄφοῦ ἐκουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὐχαριστήθηκαν τὰ δύο ἔξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Ἐλάτε, ἀς πάμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ορίστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἀρχισε νὰ τοὺς δείχνῃ καὶ νὰ τοὺς μιλῇ γιὰ τὰ δένδρα του.

— Οι πορτοκαλιές μου, έλεγε ο κύρ - Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλια τοῦ κόσμου. Νοστιμώτατα, μὲ λεπτή φλούδα καὶ γεμάτα χυμό.

“Εκοψε ἔναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἔμοσχοβολοῦσαν τὰ γυαλιστερὰ πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλια!

Νὰ καὶ οἱ μανδαρινιές, γεμάτες ἀφράτα μανδαρίνια. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἐστέκοντο στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλιές σὰν καλές ἔξαδελφοῦλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω ἐκινοῦντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά των λογάκια. “Ετσι, θαυμάζοντας τὰ δένδρα ἐπλησίασαν στὸ στάβλο.

Ἐκεῖνος φέρει, ἐλάτε, εἴτε ἡ μητέρα τῆς Ἐλένης, εἴτε τοῦ φρύνος καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. Ο βίλιος πληντίνει νωρίς τοσούτης

‘Ο στάβλος ἡτο ἔνα μεγάλο ύπόστεγο, κλεισμένο ἀπό τις τρεῖς πλευρές μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οι τοῖχοι ἦταν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἀσβέστη.

“Ολος δ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἦτο λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερὰ στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ύπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα κτιστὰ παχνιά. Τὰ ζῷα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἰναι τὰ ζῷα, κύρ-Γιάννη; ἐρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἰπε δ κύρ-Γιάννης. Τὸ βράδυ - βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἐχω ἔνα βόιδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἔνα μεγάλο βουστάσιο. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ κτίσω καὶ ἄλλον ἔνα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εύχόμαστε δ, τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνῃ, εἰπε δ κύρ-Δημήτρης δ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εύχαριστῶ, ἀποκρίθηκε δ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἐπρόσθεσε :

— Οι ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα των φτειάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

— Ορίστε, περάστε απὸ δῶ, εἴπε δ κύρ-Γιάννης.
Καὶ άρχισε νὰ τοὺς δείχνῃ καὶ νὰ τοὺς μιλῇ γιὰ τὰ δένδρα τοῦ.

’Αφοῦ εἶπαν αὐτά, ἔγύρισαν πάλι ὅλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποῦ ἦτο ἡ μεγάλη καρυδιὰ καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιά ἡθέλησαν πάλι νὰ κουνήθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε :

— ’Ελάτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. ’Ανεβῆτε καὶ οἱ δυὸς καὶ πιασθῆτε καλά. ”Ἐτσι, κρατᾶτε σφιγκτὰ τὰ σχοινιά. ’Εμπρός, τὸ νοῦ σας !

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιές καὶ ୟστερα δυνατώτερες.

— Τί ώραία ποὺ εἶναι ! ἐφώναζαν τὰ παιδιά.

— ”Ελα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιά, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατή, ἐφώναξε ἡ Ἐλενίτσα.

— Κρατηθῆτε καλά, ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— ”Ωπ, ὥπ ! ”Ως τὰ κλαδιά ψηλά. ”Ωπ ! σὰν πουλιὰ πετάμε. ”Ωπ ! στὰ σύννεφα, ἐφώναζαν τὰ παιδιά ἐνθουσιασμένα.

— Ο κύρ-Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα-Γιάννη, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης. ”Ολα ἔδω στὸ περιβόλι σου εἶναι ώραία, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ’ ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— ’Ελάτε τώρα, ἐλάτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας. Εἶναι πιὰ ἀργά καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. ’Ο ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλεύσῃ.

Κατέβηκαν λοιπόν τὰ παιδιά καὶ ὄλοι ἔτοι-
μάσθηκαν νὰ φύ-
γουν.

Ο κύρ-Γιάννης
τοὺς ἔδωσε μερικὰ
πορτοκάλια νὰ πά-
ρουν μαζὶ των. Τὸν
εὐχαρίστησαν ὄλοι
γιὰ τὶς ὥραίες ὅ-
ρες, ποὺ ἐπέρασαν
στὸ περιβόλι του,
καὶ ὁ κύρ-Γιάννης
τοὺς παρεκάλεσε
νὰ ἔρχωνται συ-
χνά.

Ἐδωσαν λοιπὸν
τὸ χέρι, ἀποχαιρέ-
τισαν καὶ ζεκίνη-
σαν νὰ γυρίσουν
στὸ σπίτι.

Ολοι ἦσαν χα-
ρούμενοι καὶ τὰ
παιδιά σ' ὄλο τὸ
δρόμο ἐτραγουδοῦ-
σαν.

Πόσα εἶχαν νὰ
εἰποῦν τὸ βράδυ
στὴ γιαγιά καὶ
στὸν παππού!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

‘Η καμπάνα κτυπά! Έσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στή στάνη. Κουρασμένοι, μά κι εύχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ εύρουν τὸ δεῖπνο, τὴν ξεκούρασι.

‘Ο κύρ-Δημήτρης τριγυρνᾶ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμμιά πέτρα κι είναι σὰν νὰ λυπᾶται ν’ ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωί, μὲ τό πρῶτο κελάδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του δργώνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

“Ολη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αύγὴ μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τις Κυριακές, ὅταν είναι καλὸς καιρός, μετὰ τὴ

λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμμιὰ φορὰ καὶ πηγαίνουν μαζὶ στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλειμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπῃ τὴ γῆ, ποὺ ὠργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνῃ καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρά. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

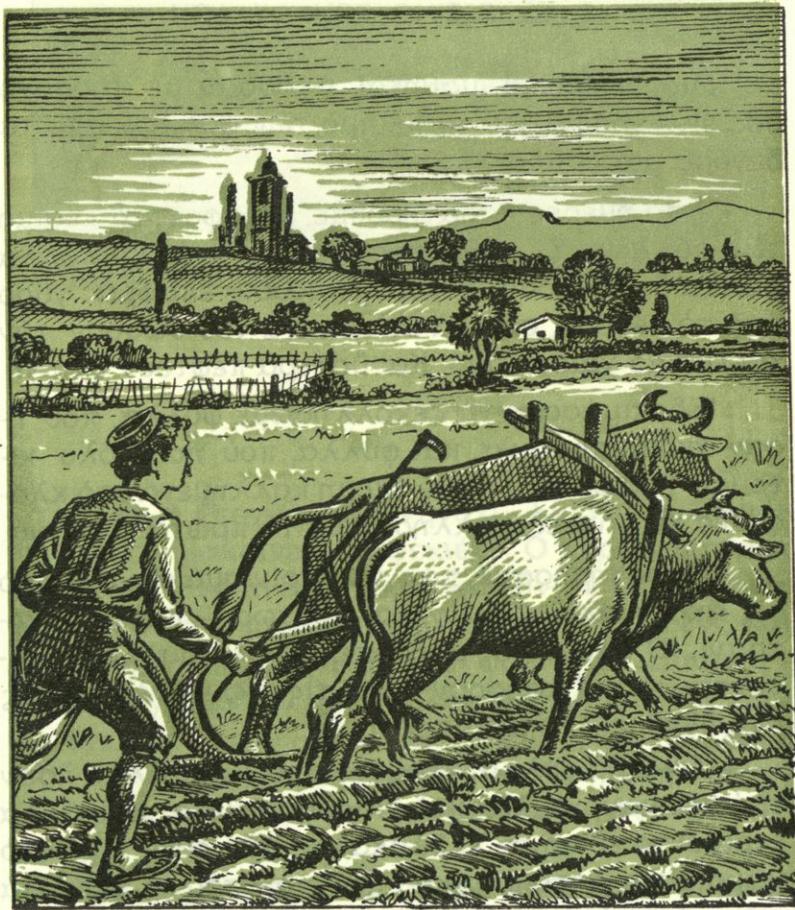
— Νὰ δουλεύῃς καὶ σὺ στὸ σχολεῖό σου μὲ ὅρεξι, τοῦ λέγει. "Οταν τελειώσῃς τὸ Δημοτικό, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἀνθρωποι, ποὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειά μας. Κι ὅταν ἡ δουλειά μας καλυτερεύῃ, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας, καὶ τὸ Χωριό μας, καὶ ἡ πατρίδα μας.

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾶς καὶ τῶν περιστεριῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι ξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ. 'Η σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ δὴ τὴν ιστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγάδες τὴν αύγῃ τὰ βόδια τους κεντροῦν καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν. Μὲ τὶς φωνές σου σταματᾷ ἡ κόρη τ' ἀργαλειὸ καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖό.

·Ο δουλευτής τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατὰ
καὶ τὸ σταυρό του κάνοντας ἀπάνω σου κοιτᾷ.
·Ἐσύ 'σαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποὺ τὶς μικρὲς λαχτάρες του τὶς λές στὸν ούρανό.

« Ἀνοιχτὰ μυστικὰ »

·Αλέκος Φωτιάδης

40. ΤΟ ΠΕΣΙΜΟ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ

Μιά ήμέρα οι μαθηταί ἀκουσαν μὲ προσοχὴ
ὅσα εἶχε γράψει γιὰ τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ
δένδρα μιὰ διάδα παιδιῶν.

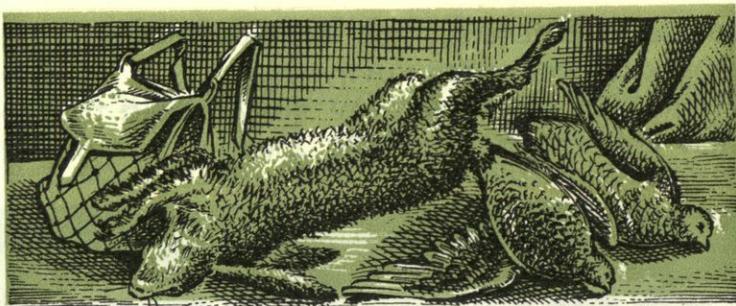
«Ἄπὸ ήμέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο
τῶν φύλλων. Σὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ
φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἐλαφρὰ γῦρο
ἀπὸ τὸ δένδρο, σὰν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν
τελευταῖο χαιρετισμό. Καὶ ὑστερα πέφτουν στὴ γῆ.

»Ἐδοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα, ποὺ ἥ-
σαν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα, ποὺ ἥσαν δλο κί-
τρινα. Τὰ πράσινα ἥσαν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλα-
δί. Τὰ κίτρινα ἔξεκόλλησαν μὲ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

»Παρατηρήσαμε, πῶς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ
τὶς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ
κοτσάνι. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πῶς τὰ φύλλα ξεραί-
νονται, γιὰ ν' ἀφήσουν δλες τὶς ζωντανὲς οὐσίες
στὸ δένδρο. "Υστερα πέφτουν.

»Τὰ ξερὰ φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἄλλα ἥσαν
τρύπια, μαυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἄλλα
ἐτρίβοντο εὔκολα. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πῶς στὸ
χῶμα εἰναι ἀπειρα μικρὰ ζωύφια, ποὺ ἡ δουλειά
τους εἰναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φτειάνουν λι-
πασμα, ποὺ τρέφει τὰ δένδρα τὸ χειμῶνα.

»Εἶναι ὅμορφη ἡ ιστορία τῶν φύλλων! Φυτρώ-
νουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δένδρο.
Κι ὅταν ξεραίνωνται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέ-
φουν πάλι τὸ δένδρο, γιὰ νὰ μπορῇ τὴν ἄνοιξι
ν' ἀνθίσῃ ξανὰ καὶ νὰ πρασινίσῃ».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Είναι ή έποχή του κυνηγιού. Συχνά άντηχούν κοντινές ή μακρινές τουφεκιές. 'Ο κύρ-Δημήτρης μ' ἄλλους χωρισανούς, ποὺ ἀγαποῦν τὸ κυνήγι, φεύγουν ἀπὸ τὰ ξημερώματα μὲ τὰ τουφέκια τους καὶ μὲ μιὰ καλὴ προμήθεια ἀπὸ φυσίγγια. Παίρνουν λίγο πρόγευμα καὶ τὸ σκύλο, τὴ Σπίθα. 'Η Σπίθα ἔχει ὅσφρησι ἐξαιρετικὴ καὶ ξέρει νὰ εύρισκῃ τ' ἀγρίμια, νὰ τὰ κυνηγᾶ, νὰ τὰ πιάνῃ, δίχως νὰ τοὺς κάνῃ κακό, καὶ νὰ τὰ φέρνῃ στὸ ἀφεντικό της.

Πολλὲς φορὲς οἱ κυνηγοὶ γυρίζουν μὲ τὸ βασιλεμμα τοῦ ἡλιου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέρνοντας στὴ σακκούλα τους κανένα λαγό, παχουλὰ ὀρτύκια ή καμμιὰ πέρδικα.

Κάποτε τὸ βράδυ, ὅλη ἡ συντροφιὰ ἔρχεται στὸ σπίτι τῆς Ἐλενίτσας καὶ τότε γίνεται μεγάλη συζήτησι γιὰ ἐπιτυχημένες ή χαμένες τουφεκιές, γιὰ δύσκολα κυνήγια. Είναι νὰ γελᾷ κανεὶς μὲ τὶς

άστείες περιπέτειες, πού διηγοῦνται καὶ μὲ μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλούν ἐπίσης γιὰ τὴν παλληκαριὰ τῶν σκυλιῶν καὶ πρὸ πάντων τῆς Σπίθας, ποὺ ὅλοι τὴν

εύρισκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλὶ ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ο Κωστάκης ἀκούει μὲ προσοχὴ ὅλες τὶς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. Ή Ἐλενίτσα ὅμως δὲν ἔνδιαφέρεται καὶ πολὺ γι' αὐτές. Αὐτὴ χαῖδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, ποὺ τὰ βλέπει σκοτωμένα, πρὶν τὰ πάρη ἢ μητέρα της νὰ τὰ μαγειρέψῃ.

Μιὰ ὅμως ἴστορία τοῦ παππού ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωσι στὰ παιδιά.

42. ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΤΟΥ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ

“Ενα πρωί, ένας κυνηγός ἐπήγαινε στὸ δάσος γιὰ κυνήγι, μαζὶ μὲ τὸ σκύλο του. Ὁ σκύλος ἔτρεχε ἐμπρός. Ξαφνικὰ ἄρχισε νὰ περπατῇ μὲ μεγάλη προσοχὴ, ἔχοντας τὸ λαιμό του τεντωμένο. Ἔτσι περπατοῦν οἱ σκύλοι, ὅταν μυρίζωνται κυνήγι.

‘Ο κυνηγός ἐκοίταξε πέρα κατὰ τὰ δένδρα καὶ νομίζοντας πῶς ἦτο καμμιὰ πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ τουφέκι. ’Αλλ’ ἀμέσως ἐσταμάτησε. Τί ἦτο; “Ένας μικρούλης σπουργίτης, ποὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἦτο ἀκόμη κίτρινο καὶ μόλις ἐστέκετο στὰ πόδια του. Ἐκουνούσε τὶς φτερούγες του καὶ δὲν ἤμπορούσε νὰ πετάξῃ.

‘Ο σκύλος ἦτο ἔτοιμος νὰ τοῦ ριχθῆ, ὅταν ἀπὸ τὸ κοντινὸ δένδρο ἔνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ στόμα τοῦ σκύλου. Ἡτο δὲ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καὶ ἥθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνασηκωμένα τὰ φτερά κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

‘Ο σκύλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορὲς δὲ πατέρας σπουργίτης ἐπήδησε ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλου. Καὶ δὲ σκύλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ἐσταμάτησε. Ὁπισθοχώρησε λιγάκι, ἔγαυγισε δυὸ-τρεῖς φορὲς κι ἐκοίταξε μὲ ἀπορία τὸν κυνηγό.

Κι δὲ κυνηγός τὶ ἔκαμε; ἐρώτησε ἀνυπόμονα
ἡ Ἐλενίτσα.

— "Εχε λίγη ύπομονή, είπε ο παππούς. 'Ο κυνηγός δὲν ήτο σκληρός. 'Εθαύμασε κι αύτὸς τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸ παιδί του κι ἀμέσως ἐφώναξε πίσω τὸ σκύλο του. "Εσκυψε ἔπειτα, ἐπῆρε ἀπαλὰ τὸ πουλάκι στὰ χέρια του καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα σ' ἔνα βάτο.

— "Αχ! είπε ή 'Ελενίτσα. Πόσο εύχαριστήθηκα, ποὺ αύτὸς ὁ κυνηγός είχε καλὴ καρδιά! Φαντάζομαι, πώς ὁ πατέρας θὰ τοῦ ἔφερνε ἐκεῖ φαγητό, ὥσπου νὰ δυναμώσουν οἱ φτερούγες του.

— Κι ἐγὼ ἔτσι λέγω, ἐπρόσθεσε ὁ παππούς. Γιατὶ ὕστερα ἀπὸ τέτοιο θάρρος, θὰ ἔπρεπε νὰ ιδῇ τὸ σπουργίτακι του νὰ ζῆ καὶ νὰ πετᾷ στὰ δένδρα, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

'Η Μιμή είναι ή κομψή καὶ χαριτωμένη γάτα τοῦ σπιτιοῦ. "Έχει μεγάλη εὐκινησία καὶ ἐπιδεξιότητα νὰ σκαρφαλώνῃ στὰ δένδρα.

Τὴ Σπίθα στὴν ἀρχὴ πολὺ τὴν ἐφοβόταν, γιατὶ τὴν ἐκυνηγοῦσε. 'Η Μιμή εὕρισκε τὴ σωτηρία της στὰ δένδρα. Μὰ ὅταν δὲν ἐπρολάβαινε νὰ φύγῃ, ἐκαμπούριαζε τὴ ράχι της, ἀγρίευε τὰ μάτια της καὶ ἐπερίμενε τὴν κατάλληλη στιγμὴ νὰ ριχθῇ στὸ σκύλο.

'Απὸ τὸν Αὔγουστο ή Μιμή ἔγινε μητέρα τριῶν χαριτωμένων μικρῶν. Τὰ είχε γεννήσει στὸν ἀχυρώνα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά, ποὺ τὴν ἀνακάλυψε ή 'Ελενίτσα καὶ ἐπήγαινε συχνὰ νὰ τὴν βλέπῃ. Καὶ

νὰ τὶ ἔγραψε ἡ Ἐλενίτσα στὶς πρῶτες σελίδες τοῦ Ἡμερολογίου της:

« Μόλις τὰ μικρὰ χορτάσουν γάλα, πέφτουν μὲ τὸ πλάι σὲ ὅπο βαθύ. Ἡ Μιμή ἀγρυπνᾶ κοντά τους μὲ ἀγάπη. "Οταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλὴ μαννούλα τὰ πλένει καὶ μὲ τὴν τραχειά της γλώσσα βουρτσίζει καλὰ-καλὰ τὸ τρίχωμά τους.

» Κάποια ήμέρα, τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἥθελε νὰ καθίσῃ νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καὶ τὸ ἐκράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέσῃ πιὰ νὰ τῆς φύγη! "Αρχισε τότε τὸ πλύσιμο στὴ ράχι. "Υστερα ἡ Μιμή τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἀρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἀσπρης κοιλίτσας. Κάποια στιγμὴ τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μαννούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πώς φιλήθηκαν »

Σ' ἄλλη σελίδα πάλι ἔγραφε:

« Τὰ μικρὰ τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμή τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα ἐπῆγα νὰ τὰ ἰδῶ. Καὶ τὰ τρία, τὸ ἔνα κοντά στὸ ἄλλο, ἐκοιμῶντο. Τὰ χάιδεψα καὶ ἔφυγα. Σὲ λίγο ἀκουσα ἔνα παράξενο κλάμμα. Τρέχω πίσω καὶ βλέπω τὴ Μιμή νὰ κρατῇ στὸ στόμα της ἔνα γατάκι της, ποὺ εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδελφάκια του ».

Σὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἐλενίτσα ἔγραφε πῶς ἡ Μιμή ἐμάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καὶ πῶς μ' ἔνα ποντικάκι τὰ ἐμάθαινε νὰ κυνηγοῦν.

Μὲ μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ή ψιψινά μας, ή Κάκια,
καθαρίζει στὴ γωνίτσα
τὰ κατάσπρα της γατάκια.

Τά χει κάνει σάν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τὰ κοιτᾶ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ἡ μοναχή της ἔννοια.

Κι αύτά παίζουνε μὲ τρέλα καὶ πηδοῦν ὀλόγυρά της.

Μιά της λύνουν τὴν κορδέλλα, μιά τραβοῦνε τὴν ούρα της.

« Μικρὲς φωνὲς »

Στέλιος Σπεράντσας

τον πόλεμον της Αθηναίων (επί της αρχαίας Επικράτειας) την πόλη την οποία έπειτα από την ήταν γνωστή ως Κάτω Αθηναία. Το ίδιο έτος συνέβη και η θρησκευτική ανανέωση της Αθηναϊκής πόλης, η οποία έγινε γνωστή ως Αθηναϊκή Αρχαία. Η θρησκευτική ανανέωση της Αθηναϊκής πόλης έγινε γνωστή ως Αθηναϊκή Αρχαία.

45. ΚΑΡΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Μὲ τὶς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Νοεμβρίου ἦσαν πολὺ ώραιες οἱ λιακάδες. Ἐνα ἀπόγευμα δὲ Κωστάκης περιπατοῦσε μὲ τὸ θειό του στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ Χωριοῦ. Ἐρχόταν ἔνα κάρρο φορτωμένο.

Ξαφνικὰ τὸ ἄλογο ἐστάθηκε. Ἡτο καταίδρωμένο. Ἰσως νὰ εἶχε κουρασθῆ μὲ τὸ τόσο βάρος, ποὺ ἔσερνε. Οἱ ἀμαξᾶς, χωρὶς νὰ δώσῃ καιρὸ στὸ ἄλογο νὰ πάρῃ ἀνάσα, ἐτράβηδε δυνατὰ τὸ χαλινάρι καὶ τοῦ ἐφώναξε γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Τοῦ κάκου! Τὸ ἄλογο δὲν ἐπροχωροῦσε.

Χάνει τὴν ύπομονή του δὲ ἀμαξᾶς κι ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὸ ἄλογο μὲ τὸ μαστίγιο. Τὸ ἄλογο δὲν ἔκινεῖτο κι δὲ ἀμαξᾶς ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸ κτυπᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει ό θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο; "Αφησέ το λίγο νὰ ξεκουρασθῇ καὶ θὰ ίδῃς πώς θὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του. Κρίμα στὶς χάνδρες καὶ στὰ φυλακτά, ποὺ τοῦ ἔχεις κρεμασμένα!

‘Ο ἀμαξᾶς ἄφησε τὸ μαστίγιο. Ἐσταύρωσε τὰ χέρια του καὶ ἐκάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σὰν πειραγμένος.

“Υστερα ἀπὸ λίγο, ποὺ ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ἔξεκίνησε.

— ‘Υπάρχουν ἀνθρωποι, ποὺ ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξᾶς ἔδειξε πώς δὲν ἔχει καθόλου λέγει ό θεῖος στὸν Κωστάκη. ‘Υπάρχει πιὸ ὠραῖο, πιὸ ἔξυπνο καὶ πιὸ ἔξυπηρετικὸ ζῷο ἀπὸ τὸ ἄλογο;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραῖνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, ό ἀνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο ἐκέρδιζε τὴν ἀπόστασι. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε ό Ἰδιος ἐπάνω σ' αὐτό. ‘Αργότερα ἐσκέφθηκε καὶ τὸ ἔζεψε πρῶτα στὸ συρτὸ χειραμάξι του, ὕστερα στὸ κάρρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στὸ δύμορφοστολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. “Ομως σ' ὅλα τὰ χωριά καὶ σὲ πολλὲς πόλεις ἀκόμη προσφέρει τὶς ύπηρεσίες του.

Εἶναι πολὺ ὠραῖο νὰ βλέπῃ κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ δρυṇή, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς ἴπποδρομίες τοῦ Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἔγω καὶ στὰ δυό.

46. ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

‘Ο ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίησι, νὰ πάῃ νὰ παραλάβῃ ἐνα δέμα.

Ἐπῆρε μαζὶ του καὶ τὸν Κωστάκη, ποὺ ἦτο περίεργος νὰ ίδῃ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλη φορά ἐκεῖ, ἀν καὶ ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἐνα μονοπάτι ἦτο σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ύπαρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποὺ ἔγωνει τὰ δυὸ χωριά.

Ἐπῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἄνετα, κι ἔφθασαν σιγά-σιγά συζητῶντας ὅς στὸ Γεφύρι. Τὸ Γεφύρι ἦτο βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦτο καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποὺ ἔγωνε τις δυὸ ὅχθες ἐνὸς μικροῦ ὁρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ κτισθοῦν τόσα χωριὰ γῆρο. Γιὰ τὸ νερό. “Αν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ἔζοῦσαν τόσοι ἄνθρωποι, χωρὶς νερό; Εἰδες τί γίνεται, ὅταν ἀργῇ νὰ βρέξῃ; Ἀνησυχοῦμε ὅλοι μας γιὰ τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτά μας. ‘Ο ἀέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ είναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα, ποὺ μᾶς ἔχάρισεν ὁ Θεὸς γιὰ τὴ ζωὴ μας.

‘Ο ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. ‘Ο ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο, δὲν θὰ εἴχαμε ζωὴ. ‘Η γῆ είναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ ἐμᾶς καὶ τὰ ζῷα, ποὺ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ ἐγίνοντο ὅλα αὐτά;

— Καὶ ἀπὸ ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;

— "Ἐνα μέρος ἀπ' αὐτὸ τὸ νερὸ ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. "Εκαμε πρῶτα ἔνα μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. "Υστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλὰ στὸ βουνό, ἀπ' ὅπου ἔρχεται τὸ νερὸ τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. 'Εκεῖ τὸ νερὸ εἶναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. 'Αλλὰ ὅταν μ' αὐτὸ ἐνωθοῦν τὰ νερὰ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυάκιοῦ, θολώνει. Τὸ νερό, κατεβαίνοντας, δροσίζει τὰ φυτὰ στὶς ὅχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταίνει, πηδᾷ ἀπὸ βράχια, συναντᾷ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζὶ του. "Ετσι σχηματίζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζῃ τὴν περιοχή.

— "Ακούσα τὸν παπποὺ νὰ λέγη, εἶπε ὁ Κωστάκης, πώς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι ἐπλημμύρισε κι ἔκαμε γῦρο μεγάλες καταστροφές στὰ ζῷα καὶ στὰ περιβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. "Ητο τὴ χρονιά, ποὺ ἔπεσε πολὺ χιόνι. Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλειωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ δὲν ἐβάσταξε τόσα νερά. "Ομως δλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γῦρο χωριά ἐφρόντισαν ἔπειτα κι ἔφτειασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ ξεχειλίζῃ πιὰ καὶ νὰ πλημμυρῇ.

Μὲ τὴ συζήτησι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἐφθασαν στὸ Κεφαλοχώρι, ἐπῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο κι ἐγύρισαν στὸ Χωριό.

47. Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

— Δὲν μᾶς διαβάζεις, Κωστάκη, καμμιὰ ιστορία, ἀπὸ τὸ βιβλίο, ποὺ εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναι, παππού. Νὰ σοῦ διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγενείας.

‘Ο Κωστάκης ἐπήρε ἔνα σκαμνάκι καὶ ἐκάθισε κοντὰ στὸν παππού κι ἄρχισε νὰ διαβάζῃ ἀργά - ἀργά, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνῃ καὶ δὲ παππούς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ δὲ Πάρις, δὲ γυιδὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιὰ τῆς Τροίας, ἄρπαξε τὴν Ἐλένη, τὴν ὅμορφη βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸ δὲ οἱ “Ἐλληνες τὸ ἔθεώρησαν προσβολὴ γιὰ τὴν πατρίδα των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αύλιδος, στὸ στενό, ποὺ χωρίζει τὴ Στερεά Ἐλλάδα ἀπὸ τὴν Εὔβοια, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὰς ἥσαν ἔτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε δὲ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, δὲ βασιλιὰς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἐλένης.

Τρομερὸς ὅμως ἀνεμος, μεγάλῃ τρικυμίᾳ, γιὰ πολλὲς ἡμέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου.

Οἱ στρατιῶται ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφασι νὰ ἐρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντι Κάλχαντα, για ποιό λόγο οί θεοί τούς ἔστειλαν αὐτή τὴ φοβερὴ κακοκαιρία.

— “Η θεά” Αρτεμις είναι θυμωμένη μαζί μας, ἀποκρίθηκε διά μάντις. Γιατί δι' Ἀγαμέμνων ἔχει σκοτώσει στὸ κυνήγι τὸ ιερὸ ἐλάφι της.

— Καὶ τί θέλει τώρα ἡ μεγάλη θεά;

— “Η θεά τότε μόνον θὰ προστάξῃ νὰ ἡσυχάσουν οἱ ἄνεμοι, διταν δι' Ἀγαμέμνων θυσιάσῃ στὸ βωμό της τὴν κόρη του Ἰφιγένεια.

Καταλυπημένοι ἄκουσαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κάλχαντος ὅλοι οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ βασιλιᾶδες. Καὶ δικαθένας ἐρωτοῦσε τὸν ἄλλο, πῶς θὰ μποροῦσε δι' Ἀγαμέμνων νὰ κάμη μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

— Γιὰ τὴν πατρίδα, εἶπε δι' Ἀγαμέμνων, μόλις τὸ ἔμαθε, ἀποφασίζω νὰ θυσιάσω καὶ τὴν ἀγαπημένη μου κόρη.

— ‘Αμέσως δι' Ἀγαμέμνων ἔστειλε μήνυμα στὴ γυναῖκά του, τὴν Κλυταιμήστρα, στὶς Μυκῆνες, καὶ τῆς παράγγειλε νὰ τοῦ στείλῃ τὴν Ἰφιγένεια γιὰ κάποιο μεγάλο σκοπό.

— ‘Ανύποπτη ἡ Κλυταιμήστρα ἐφαντάσθηκε, πῶς δι' Ἀγαμέμνων θὰ ἤθελε, πρὶν φύγῃ γιὰ τὴν Τροία, νὰ παντρέψῃ τὴν κόρη τους. Γι' αὐτὸ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ὠδήγησε ἡ ἴδια στὸ στρατόπεδο.

— ‘Ο Ἀγαμέμνων στὴν ἀρχὴ δὲν ἐτόλμησε νὰ φανερώσῃ στὴ γυναῖκά του τὴ φοβερὴ ἀλήθεια. Ἀλλά, μὴ μπορῶντας νὰ κάμη καὶ ἀλλιῶς, τὴν ἐφανέρωσε στὸ τέλος καὶ στὶς δύο.

— Πατέρα, θέλω νὰ πεθάνω, ἀν είναι γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος μας, ἐφώναξε ἡ κόρη. Εἰ-

ναι, ἀλήθεια, εύχάριστο νὰ ζῇ κανείς, μὰ εἰναι
ἀκόμη πιὸ εύχάριστο νὰ πεθαίνῃ γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἰφιγένεια καὶ ἐτράβηξε
κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου ἐπερί-
μενε δὲ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασι-
λοπούλα. Σῦρε τὸ ξίφος σου. Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνοί-
ξετε ἀμέσως παννιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ
γυρίσετε νικηταί.

‘Ο μάντις ἔβαλε ἔνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὠραῖο
Ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα:

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου
γιὰ θυσία τὴν ἡρωικὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴ
νίκη στοὺς Ἀχαιούς.

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐσήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ
κτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἔνα θαῦμα ἔγινε ἔκείνη τὴ στιγμή! Πρὶν
προφθάσῃ τὸ ξίφος νὰ ἔγγιξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης,
στὴ θέσι της εύρεθηκε μιὰ ἀσπρη χαριτωμένη ἐλα-
φίνα, ποὺ ἤσυχα ἐπρόσμενε νὰ θυσιασθῇ. Ἡ θεὰ δὲν
ἡθέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἰφιγένεια. Καὶ τὴν ἐπῆ-
ρε καὶ τὴν ἔφερε σ' ἔνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυ-
ρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε λέρεια στὸ ναό της.

‘Ο Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὁδυσσεύς, ὁ
Ἀχιλλεὺς καὶ ὅλοι οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ πολεμισταὶ
ἔχαρηκαν πολύ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἔπαιυσε καὶ
ἄνεμοι εὔνοϊκοὶ ἔφούσκωσαν τὰ παννιὰ τῶν πλοίων.
Σὲ λίγο ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων ἀφηνε τὸ λιμάνι
καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εύριπου, βγαίνοντας στ'
ἀνοικτά, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

"Υστερα από δυό μηνάν ἐργασία τοῦ σχολείου τὰ παιδιά, μπαίνοντας στὴν τάξι, ἀντικρύζουν κρεμασμένη στὸν τοῖχο μιὰ καρτέλλα μὲ καλλιγραφικὰ γράμματα.

Εἰναι τοποθετημένη σὲ πλαίσιο ξύλινο δύμορφοσκαλισμένο καὶ στολισμένο.

Τὰ γράμματα καὶ τὸ σκάλισμα εἰναι τῆς Ἐλενίτσας, ποὺ εἰναι πρώτη στὴν καλλιγραφία καὶ τὴ χειροτεχνία. Ἡ καρτέλλα αὐτὴ εἰναι ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Εἰναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, ποὺ πρέπει νὰ τὶς τηροῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ καὶ ποὺ φροντίζουν νὰ τὶς ἔκτελοῦν.

Νὰ τὶ λέγει ὁ Δεκάλογος:

1. Νὰ κτυπᾶς τὴ θύρα, πρὶν μπῆς στὴν τάξι τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος, καὶ νὰ τὴν κλείνῃς πάντα, χωρὶς θόρυβο.
2. Νὰ μὴν τρέχης μέσα στὸ σχολεῖο καὶ νὰ μὴ κτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στὴν τάξι.
3. Νὰ εἰσαι πάντα καθαρὸς στὸ σῶμα καὶ στὰ ροῦχα. Πρὶν μπῆς στὸ σχολεῖο, νὰ καθαρίζῃς καλὰ τὰ παπούτσια σου, ἀν εἶναι λασπωμένα. Νὰ διατηρῆς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίο σου, τὴν τάξι σου, τὸ σχολεῖο σου.
4. Νὰ ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι, ποὺ ἀνήκει στὸ σχολεῖο, καὶ νὰ τὸ προσέχῃς.
5. Νὰ μὴν ἀπουσιάζῃς ἀπὸ τὸ σχολεῖο, χωρὶς σοβαρὴ αἰτία, καὶ νὰ εἰσαι πάντα στὴ θέσι σου τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος.
6. Νὰ ἔτοιμάζῃς κάθε ἡμέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καὶ ὅταν ἀπουσιάζῃς, νὰ τὰ συμπληρώνῃς.
7. Νὰ μιλῇς μὲ καλὸν τρόπο στοὺς συμμαθητάς σου καὶ μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καὶ στοὺς μεγαλυτέρους σου.
8. Νὰ μὴ διακόπτῃς ποτὲ τὸν δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νὰ περιμένῃς νὰ τελειώσῃ πρῶτα κι ὕστερα νὰ ζητᾶς τὴν ἄδεια να μιλήσῃς.
9. Νὰ λέγῃς πάντα τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μὴ κατηγορῆς τοὺς συμμαθητάς σου.
10. Ν' ἀκοῦς δ, τι σοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου, νὰ τὸν ἀγαπᾶς σὰν τὸν πατέρα σου καὶ νὰ μὴ κρύβῃς ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Απὸ ἡμέρες δὲ δάσκαλος εἶπε στὰ παιδιά νὰ γράψουν στὰ τετράδιά των ὅσες παροιμίες ξεύρουν ἢ μποροῦν νὰ μάθουν γιὰ τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνες.

Τὰ παιδιὰ ἔγραψαν στὰ τετράδιά των πολλές.
Νὰ οἱ σπουδαιότερες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἀμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.

2. "Αν ἴσως βρέξῃ ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμῳ.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

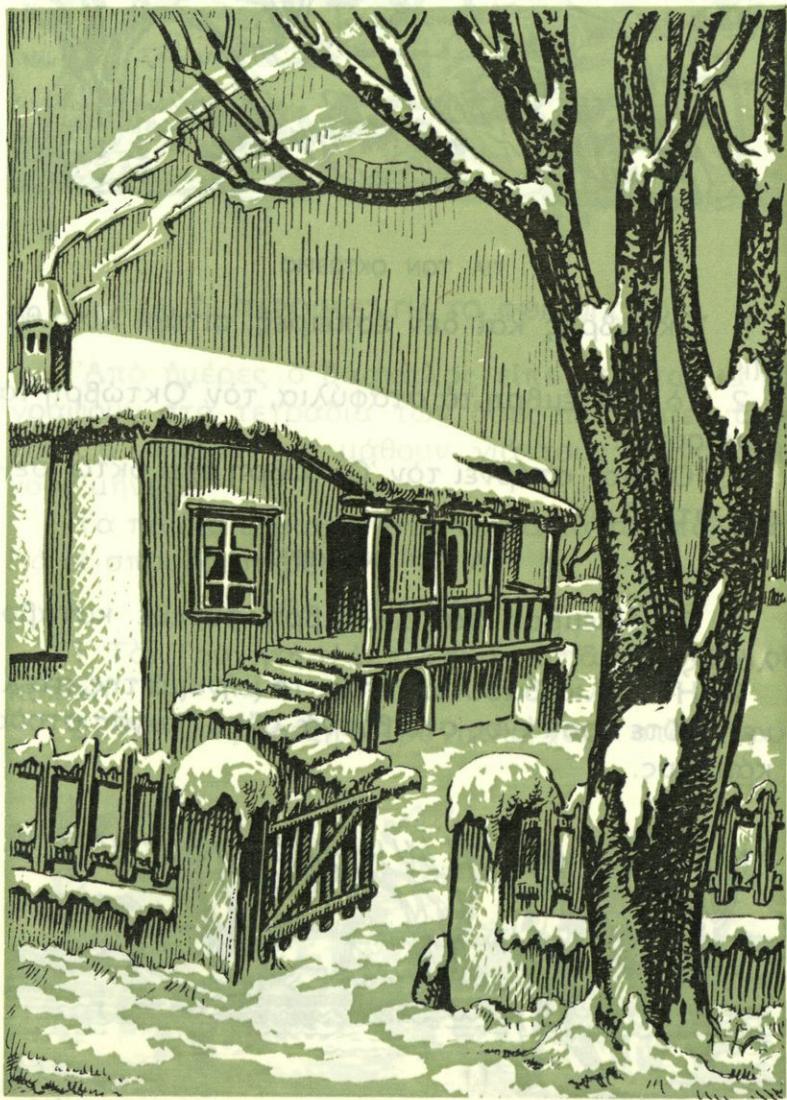
1. Ὁκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θάχης.
2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὁκτώβρη τὰ κουδούνια.
3. Ὅποιος σπέρνει τὸν Ὁκτώβρη ἔχει ὀκτὼ σειρὲς στ' ἀλώνι.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβόλαδες.
2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας, τὸ μήνυμά της στέλνει : Οὕτε τσοπάνος στὰ βουνὰ οὕτε ζευγάς στοὺς κάμπους.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

**Στή γῆ κατάλευκο ἀπλωμένο
χιόνι πολύ.**

**Στή στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.**

**Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι
σὲ μιὰ γωνιά
τὸ γεροντάκι, ποὺ ὑποφέρει
ἀπ' τὴ χιονιά.**

**Μὰ ἔμεῖς κλειστά στὸ σπίτι τώρα
καὶ στὴ φωτιά,
δονειρευόμαστε τὰ δῶρα
μέσ' στὰ κουτιά.**

**"Ἄγιε Βασίλη, ποὺ θὰ φθάσης
καὶ μᾶς ἀκοῦς,
στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσης
καὶ τοὺς πτωχούς.**

Στέλιος Σπεράντσας

51. Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ

‘Ο χειμώνας άρχιζει άπό τὸν Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸν χειμῶνα τὰ κιτρινιασμένα φύλλα τῶν δένδρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρύο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ’ αὐτιὰ καὶ τὶς μύτες μας. ‘Ο ἀέρας φυσᾶ δυνατὸς καὶ λυγίζει τὰ δένδρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δένδρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου - κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεὶ τὸ καλοκαίρι θὰ ξηραθοῦν καὶ θὰ γίνουν καυσόξυλα.

“Αλλα θὰ τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίνια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασιά τὶς κρύες ήμέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύκτες τοῦ χειμῶνα.

‘Ο βοριᾶς φυσᾶ πολὺ συχνὰ καὶ πολλὲς φορὲς παγώνει τ’ ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλουδίτσες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ δλα γῦρό μας γίνονται κάτασπρα.

“Ἄσ χιονίζῃ ὅμως καὶ ἄσ φυσᾶ ὁ βοριᾶς ὅσο θέλει. Οἱ ἀνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχα των. Μὲ τὸ μαλλί, ποὺ μᾶς ἔχάρισαν τὰ ἀθῷα προβατάκια, ἐκάναμε φανέλλες καὶ ἀλλα μάλλινα ροῦχα.

Τὰ πορτοκάλια εἰναι τὸ χειμῶνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μάζευμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ιανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία, ποὺ κρατεῖ ὀλίγες ήμέρες. Οἱ ήμέρες αὗτες λέγονται « Ἀλκυονίδες ήμέρες ».

52. ΑΛΚΥΟΝΙΔΕΣ ΗΜΕΡΕΣ

‘Ο δάσκαλος ἔξηγησε σήμερα στὰ παιδιά, γιατί οἱ ἡμέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται « Ἀλκυονίδες ἡμέρες ».

— ‘Αλκυών, εἶπε, εἶναι ἔνα πουλί, ποὺ δὲ κόσμος τὸ λέγει ψαρόπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἐρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχές τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου.

‘Αλκυονίδες ἡμέρες λέγονται οἱ ζεστὲς ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου, ποὺ δὲ κόσμος τὶς λέγει « Μέρες τῶν Πουλιῶν », δηλαδὴ τὶς δίνει τὶς ζεστὲς αὐτές ἡμέρες δὲ καλὸς Θεός γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαρόπούλια τὶς φωλιές τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἔξηγοῦσαν τὶς ζεστὲς αὐτές ἡμέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῆθο:

‘Ο Αἰολος, δὲ θεός τῶν ἀνέμων, εἶχε, κατὰ τὴν μυθολογία, θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσέβεια πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλί καὶ καταδικάσθηκε νὰ μὴν κλωσσᾶ τὴν ἄνοιξι τὰ αὔγα τῆς, δπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως γεννάει τὰ αὔγα τῆς στὶς ὅχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καὶ τὰ ἀγριεμμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσημα καὶ τὸ μεγάλωμα τῶν πουλιῶν τῆς, ἔκλαιε γιὰ τὴ συμφορά τῆς καὶ παρακαλοῦσε τὸν Δία νὰ τὴ συγχωρήσῃ. Ἐκείνος τὴν ἐλυπήθηκε καὶ τῆς ἔχάρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα, δέκα τέσσερες καλές ἡμέρες, γιὰ νὰ κλωσσᾶ τὰ αὔγα τῆς.

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὅποιοι οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννησι τοῦ χειμῶνα. Νὰ τὶ ἔμαθαν τὰ παιδιά:

Στὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἦτο, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὅμορφη κοιλάδα, ποὺ τὴν ἔλεγαν "Ἐννα. Καμμιὰ κοιλάδα στὸν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἄμετρητες ἦσαν οἱ πηγές, ποὺ ἀνέβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρύα τους νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦσαν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

"Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὅμορφη κοιλάδα, ἐπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλούσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὅμορφη Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες της, τὶς κόρες τοῦ Ὡκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεράιδες. Μιὰ ἡμέρα, καθὼς ἐπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἰδε μπροστά της ἔνα μεγάλο καὶ ὠραῖο λουλούδι, ποὺ σκορποῦσε στὸν ἄέρα μιὰ γλυκειὰ μυρωδιά. Τὸ

λουλούδιο ἔκεινο ἦτο δομυρωδάτος νάρκισσος. Καθώς ἐπλησίασε ἡ Περσεφόνη τὸ νάρκισσο καὶ ἡ μυρωδιά του τὴν εἶχε μισοζαλίσει, εύρηκε τὴν εύκαιρία δοθεός τοῦ "Ἄδη, δομπλούτων, τὴν ἔβαλε ἐπάνω στὸ χρυσὸν ἄρμα του καὶ τὴν κατέβασε στὸ βασίλειό του, ἐνῷ αὐτῇ ἐφώναζε ἀπελπισμένα.

'Η Δήμητρα, ἡ μητέρα της, ἀκουσε τὶς ἀπελπισμένες κραυγὲς τῆς κόρης της καὶ τρέχει στὴν κοιλάδα. Μάταια ἐκαλοῦσε μὲ τὸ ὄνομά της τὴν κορούλα της· δὲν ἔπαιρνε καμμιὰ ἀπάντησι. Ἐρώτησε τὶς Νεράιδες, μὰ κι ἔκεινες δὲν ἤξευραν τίποτε.

"Οταν ἐνύχτωσε, ἀναψε ἡ θεά δυὸ πυρσοὺς ἀπὸ τὶς φλόγες τοῦ ἡφαιστείου τῆς Αἴτνας καὶ μέσα στὰ σκοτάδια τῆς νύκτας ἀναζητοῦσε τὴν κόρη της. Μόλις ἔφεξε ἡ ἡμέρα, ἔτρεξε ἡ θεά στὸν "Ηλιο, ποὺ ταξιδεύει δλόκληρο τὸν κόσμο καὶ δὲν τοῦ ξεφεύγει τίποτε. "Εμαθε ἀπὸ τὸν "Ηλιο, δτι δομπλούτων, δοβασιλιᾶς τοῦ κάτω κόσμου, εἶχε κλέψει τὴν Περσεφόνη μὲ τὴ συγκατάθεσι τοῦ Διός.

'Ο πόνος τῆς μητέρας Δήμητρας είναι τώρα ἀσυγκράτητος. Θυμωμένη μὲ τὸν Δία, φεύγει ἀπὸ τὸν "Ολυμπο, μεταμορφώνεται σὲ μιὰ πτωχὴ γριούλα, τρέχει πόλεις καὶ χωριά ἀναζητῶντας τὴν ἀγαπημένη της κόρη. Μὲ τὴν καρδιὰ σπαραγμένη ἀπὸ τὸν πόνο φθάνει στὴν Ἐλευσῖνα. Ἐκεὶ τὴ φιλοξενεῖ στὸ παλάτι του δοβασιλιᾶς Κελεός.

Μόλις ἡ γριούλα ἐμπῆκε στὸ ἀνάκτορο, δλο τὸ βασιλικὸ παλάτι ἐφωτίσθηκε ἀπὸ μιὰ οὐράνια

λάμψι. Ή βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τή θεϊκή καταγωγή της γριάς.

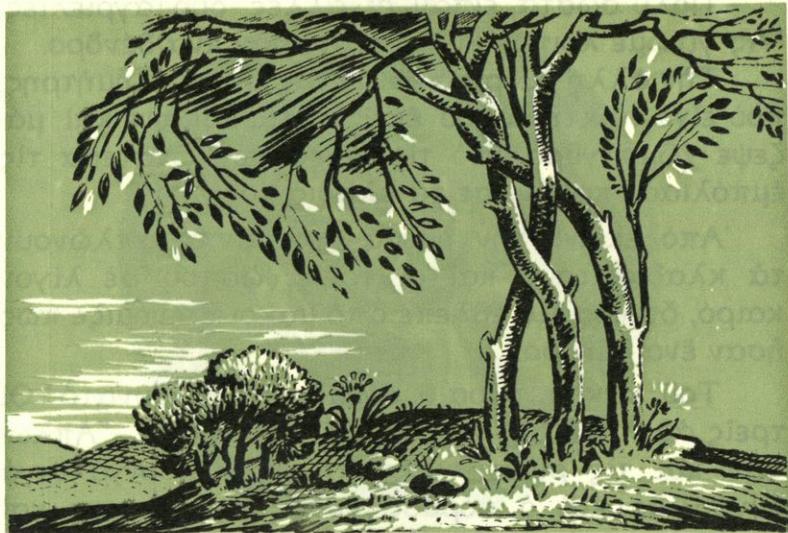
“Ομως ό καημός τῆς Δήμητρας γιὰ τὴν κόρη της Περσεφόνη συνεχίζεται ἀβάστακτος. Γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφὴ τῆς κόρης της, παραμέλησε τὴ γεωργία. Τὰ χωράφια ἔξηράθηκαν. Τὰ δένδρα καὶ τὰ χορτάρια ἐμαράθηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἔχανοντο ἀπὸ τὴν πεῖνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφὴ, ὁ Ζεὺς διέταξε τὸν Ἐρμῆ νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος καὶ νὰ φέρῃ τὴ μικρὴ Περσεφόνη στὴ μητέρα της.

‘Ο Πλούτων μὲ λύπη του ἔδέχθηκε τὴν ἐντολὴ τοῦ Διὸς καὶ πρὶν χωρισθῆ ἀπ’ τὴν ὅμορφη Περσεφόνη, τῆς ἐπρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια, ποὺ ἐκρέμοντο στὶς ροδιὲς τοῦ κήπου του.

‘Η Περσεφόνη ἐδοκίμασε τὸ φροῦτο ἐκεῖνο, παίρνοντας μόνο τέσσερα σπυριά. “Ἐπειτα, ἀκολουθῶντας χαρούμενη τὸν Ἐρμῆ, ἔφθασε στὴ μητέρα της.

Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς Δήμητρας τὰ διαδέχθηκε ἡ χαρά. Ἀλλὰ οἱ σπόροι ἀπὸ τὰ ρόδια ἦσαν μαγεμμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο ἔπρεπε νὰ περνάῃ κι ἔνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο. “Ἐτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο μὲ τὸν Πλούτωνα καὶ ὀκτὼ μὲ τὴ μητέρα της. Τοὺς τέσσερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν ἐκαρποφοροῦσε καὶ αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦσαν οἱ μῆνες μὲ τὶς παγωνιὲς καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα.

54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΕΣ

Τρεῖς ἄγριες ἐλιές εἶχαν φυτρώσει ἐπάνω σ' ἔνα λόφο. Γῦρό τους δὲν ἦσαν ἄλλα δένδρα. "Οταν ἐφυσοῦσε δυνατὸς ἄνεμος, τὰ ἀδύνατα καὶ λεπτὰ δενδράκια ύπεφεραν πολύ. Πολλές φορὲς ἐκινδύνευσαν νὰ ξερριζωθοῦν καὶ νὰ στρωθοῦν στὸ χῶμα.

Μιάν ἡμέρα ἡ πιὸ μικρὴ καὶ ἡ πιὸ ἀδύνατη ἀπὸ τίς τρεῖς εἶπε:

— 'Αγαπημένες μου ἀδελφοῦλες, τὸ μέρος ποὺ φυτρώσαμε εἶναι πολὺ ἀσχημό. Καὶ καθὼς ἐγὼ εἶμαι τόσο μικρὴ κι ἀδύνατη, σήμερα ἡ αὔριο θὰ μὲ ξερριζωσῃ ὁ ἄνεμος. Γι' αὐτὸ ἀς σμίξωμε τὰ κλαδιά μας, γιὰ νὰ στηρίξῃ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, καὶ ἀς γίνωμε καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἔνα δένδρο.

— Πολὺ σωστά, εἶπαν οἱ ἄλλες δυὸς ἀγριελιές.
"Ἄς γίνωμε λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἔνα δένδρο.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα περνῶντας ὁ κύρ-Δημήτρης, ποὺ εἶχε τὸ κτῆμά του ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε καὶ μάζεψε χῶμα γῦρο ἀπὸ τὶς ρίζες των. "Υστερα τὶς ἐμπόλιασε καὶ ἔνωσε τὰ κλαδιά τους.

'Απὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἅρχισαν ν' ἀπλώνουν τὰ κλαδιά τους καὶ οἱ τρεῖς, ὥσπου σὲ λίγον καιρό, ὅποιος τὶς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, ἐνόμιζε πώς ἥσαν ἔνα δένδρο.

Τοῦ κάκου τώρα ὁ ἀνεμός φυσᾷ δυνατά! Οἱ τρεῖς ἀδελφές δὲν φοβοῦνται πιὰ τίποτε. "Απλωσαν καὶ τὶς ρίζες τους στὴ γῆ. Καὶ σιγά-σιγά δυνάμωσε καὶ ὁ κορμός τους. Μεγάλωσαν καὶ εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἔλιές.

— Εὐλογημένο δένδρο ἡ ἔλια, μὲ τὸ δυνατὸ καὶ τραχὺ κορμό της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά τὸ βράδυ, ποὺ γύρισε στὸ σπίτι. 'Ανθεῖ τὸ Μάη. 'Αλλὰ ποιός διακρίνει τοὺς ἀνθούς της; Οὕτε χρώματα φαντακτερά ἔχουν οὕτε δυνατὴ μυρωδιά, γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ βιαστικὸ διαβάτη.

Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπός καὶ μεγαλώνει σιγά-σιγά. Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, ποὺ δίνει τὸ δένδρο στὸν καλλιεργητή, ὅταν τὸ περιποιήται.

Αὐτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τὶς βαρειές πέτρες τῶν ἐλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδᾶτο λάδι, τὴν τόσο ύγιεινὴ αὔτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μαζὶ μὲ τὸ ψωμὶ καὶ τὶς φαγώσιμες ἔλιές, ἀποτελοῦν τὴ βάσι τῆς τροφῆς τοῦ Χωριοῦ μας.

55. Η Ε Λ Ι Α

“Οπου κι ἀν λάχω κατοικία,
δέν μ' ἀπολείπουν οἱ καρποί.
Μ' ἔχει δ Θεός εύλογημένη
κι είμαι γεμάτη προκοπή !
Ἐδῶ στὸν ἡσκιο μου ἀπὸ κάτω
ῆρθε δ Χριστὸς ν' ἀναπαυθῆ !
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκειὰ λαλιά του,
λιγο προτοῦ νὰ σταυρωθῆ .”

«Τραγούδια τῆς πατρίδος μου»

Κωστής Παλαμᾶς

56. Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

“Ολοι οι λόφοι τῆς περιοχῆς καὶ πολλοὶ κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μὲν ἐλαιῶνες, ποὺ ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδενδρα. Αύτὰ εἶναι ιδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γῦρο χωριών. Ἀπ’ αὐτὰ πολλὰ ἀνήκουν καὶ στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Γιατὶ κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλά, ἔχει τὰ δικά της.

‘Ο κύρ - Δημήτρης ἔνωσε δλους τοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ, δσους ἔχουν ἐλαιόδενδρα. Καὶ ίδρυσε ἔνα Συνεταιρισμό, ποὺ θὰ καλυτερεύσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἔργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καὶ τὴν περιποίησι τῶν ἐλαιοδένδρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν Πρόεδρο τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ - Δημήτρη, ἐπειδὴ ἡτο ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καὶ ἀγαποῦσε τὸ χωριό καὶ τοὺς χωριανούς του.

‘Ο Συνεταιρισμὸς ἔκτισε ἔνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καὶ παράγγειλε τὰ μηχανήματα, ποὺ θὰ ἀλέθουν τὸν καρπὸ μὲν τὴν δύναμι μιᾶς μεγάλης ἡλεκτρικῆς μηχανῆς.

— ‘Αλήθεια, πότε θὰ ρθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, ποὺ παράγγειλε ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας ; ἐρώτησε μιάν ἡμέραν ἡ Ελενίτσα.

— ‘Ακριβῶς σήμερα είχα μιὰ εἰδησί απὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πώς πολὺ γρήγορα θὰ τὰ παραλάβωμε.

— Καὶ τότε θὰ ἔχῃ τὸ χωριό μας καὶ ἡλεκτρικό ;
— ‘Η μηχανή, ποὺ θὰ κινήσῃ τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θὰ εἶναι δυνατή, γιὰ νὰ δώσῃ ἡλεκτρικό καὶ σ’ ὅλο τὸ Χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἐπίσης ὁ Συνεταιρι-

σμὸς θὰ φροντίσῃ νὰ πολεμήσῃ μιὰ πολὺ βλαβερὴ μυιγίτσα, τὸ δάκο, ποὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

“Οπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἴδιο ἀρρωσταίνουν καὶ τὰ δένδρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλὲς ἀρρώστειες κι ἔχουν πολλοὺς ἔχθρούς. Ὁ μεγαλύτερος ἔχθρός τους είναι μιὰ μυιγίτσα, ποὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸ καὶ ἀφήνει μέσα ἐκεῖ τ’ αὐγά της. Τὸ αὔγὸ σκάει ἐπειτα καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώγει τὴ σάρκα τῆς ἐλιᾶς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. “Υστερα, κοντά στὴ φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι βγαίνει μιὰ ἄλλη μυιγίτσα, ποὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸ καὶ κάνει τὰ ἴδια. ”Ετσι, ὡσπου νὰ μαζευθῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιᾶς, μποροῦν νὰ βγοῦν πέντε γενεές ἀπὸ αὐτές τις μυιγίτσες καὶ νὰ τὸν καταστρέψουν.

Εύτυχῶς οἱ γεωπόνοι εύρηκαν ἔνα φάρμακο, ποὺ τὸ ἀνακατεύουν μ’ ἔνα γλυκὸ ύγρο. Γιατὶ στὴ μυιγά ἀρέσουν τὰ γλυκά. “Οταν τὰ δένδρα ραντίσθοῦν μ’ αὐτό, οἱ μυιγίτσες ψοφοῦν.

‘Η Ἐλενίτσα κάθεται συλλογισμένη κι ἀπορεῖ, πῶς ἔνα τόσο μικρὸ ζωάκι φέρνει τόσο μεγάλη καταστροφή.

Τὰ δύο ἔξαδέλφια δὲν είχαν ἀπόγευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἐμειναν νὰ παιξουν μὲ τοὺς νέους φίλους των. Μὰ ὁ καιρὸς ἔχαλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης ἐβάλθηκε τότε νὰ μάθῃ τὸ Φώτη τῆς κυρὰ-Γιαννούλας τὴν ἀλφαβήτα. Ὡς τὸ βράδυ λοιπόν, ποὺ ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἐπῆρε τὰ παιδιά της νὰ φύγη, ὁ Φώτης ἤξευρε κάμποσα γράμματα.

Τὴ νύκτα ἐγύρισε βοριᾶς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα εἶχε συννεφιά καὶ ἐκανε τσουχτερὸ κρύο. Τὰ παιδιά ἔβαλαν ἀπὸ ἔνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῇ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ώμους καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖό τους. Τὸ μεσημέρι, ποὺ σχόλασαν, ἔρριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι είχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χονδρὰ ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ ἐσπινθήριζαν. Μιὰ ἀπαλὴ ζέστα ἀπλώνετο καὶ ἐγέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά ἐμειναν πάλι στὸ σπίτι.

“Οταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές των, ὁ Κωστάκης ἐρώτησε τὴ μητέρα του:

— Μητέρα, γιατί ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κάνῃ τόσο κρύο;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργασθῇ, γιὰ νὰ κερδήσῃ χρήματα νὰ ζήσωμε. “Αν ὁ πατέρας δὲν ἐργασθῇ, ποιός θὰ μᾶς φέρῃ ψωμὶ καὶ κρέας; Ποιός θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμεθα; Ὁ πατέρας

δ δικός σου, ὅπως κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας, κουράζονται καὶ ύποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους, γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἀνθρωποι. "Οποιος ἔργάζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλά. "Οποιος δὲν ἔργάζεται καὶ εἰναι τεμπέλης γίνεται πτωχός, κουρελῆς καὶ ζητιάνος. Οὕτε τὸν ἀγαπᾶ κανεῖς.

— Μητέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ ἔργασθῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, σὺ τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἔργασία σου εἰναι νὰ μαθαίνῃς τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ὑπάκουος. "Οταν θὰ μεγαλώσῃς, τότε θὰ ἔργασθῃς, γιὰ νὰ κερδήσῃς χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουρασθῇ, ποὺ θὰ εἰναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῇ νὰ ἔργάζεται πιά.

— Καὶ ἐγώ, θεία, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἶναι γριά.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἔχαμογέλασε εὐχαριστημένη. "Υστερα ἐπῆρε τὰ στεγνωμένα ροῦχα καὶ ἀρχισε νὰ μπαλώνῃ καὶ νὰ μαντάρῃ τὶς κάλτσες. ባ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιὰ ἐπῆραν τὸ βιβλίο τους καὶ ἐδιάβαζαν τὸ μάθημά των.

"Οταν ἐτελείωσαν τὸ μάθημά των, ἀρχισαν νὰ κάμνουν ζωγραφίες.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε :

— "Αν ἥσαν ἔδω τὰ παιδιὰ τῆς κυρά-Γιαννούλας, θὰ τὰ ἐμαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα φωτιὰ στὸ σπίτι τους ;

58. Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

‘Η γιαγιά, πού ἐκάθητο σ’ ἔνα χαμηλὸ κάθισμα δίπλα στὸ τζάκι καὶ ἔπλεκε τὴν κάλτσα της, εἶπε :

— Ἐσύ, Κωστάκη, εἶπες γιὰ τὸν πατέρα σου, ποὺ δὲν ἡμπορεῖ νὰ καθίσῃ στὸ σπίτι μ’ αὐτὸν τὸν ἄσχημο καιρό. Πάλι καλά, ποὺ ἡ δουλειὰ τοῦ πατέρα σου δὲν εἶναι σὰν ἄλλες πιὸ βαρειές, ὅπως ἡ δουλειὰ ποὺ ἔκαμνε ὁ πατέρας τῆς κυρά - Γιαννούλας.

— Τί δουλειὰ ἔκανε, γιαγιά ;

— Ἡτο ταχυδρόμος. Ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο καὶ τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καὶ ἐπήγαινε στὴν πόλι, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνῶντας δάση, ράχες, ρεματιές. Καὶ τὸ βράδυ ἐγύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καὶ τὰ καινούργια γράμματα, ποὺ τὰ ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρα δσοι εἶχαν ξενιτεμμένους.

‘Ἐκάθητο σ’ ἔνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ - Δῆμο καὶ εἶχε τότε τὴ γυναῖκά του καὶ δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, ποὺ ἦτο τότε ἐπτὰ χρονῶν, καὶ τὴ Γιαννούλα, ποὺ ἦτο τότε ὀκτὼ χρονῶν. Νά, σὰν τὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅτι καιρὸς καὶ νὰ ἔκανε, ἢ ἔβρεχε, ἢ ἔχιόνιζε, ἢ κατέστρεφε ὁ Θεός τὸν κόσμο, ὁ κύρ - Δῆμος ἐπρεπε νὰ πάγι τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχή, ἦτο βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπασθῆ μὲ χιόνια τρεῖς ἡμέρες. “Ολα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δένδρα, βουνά.” Ολα σὰν νὰ ἐκοιμῶντο κάτω ἀπὸ τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια ἐκάπνιζαν καὶ οἱ ἀνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν Ἰστορίες καὶ παραμύθια. Ποῦ καὶ ποῦ ἄνοιγε καμμιά πόρτα καὶ βιαστικὰ ἐπερνοῦσε κανεὶς νὰ πάῃ στοῦ γείτονα.

Ἐχιόνιζε, ὅλο ἔχιόνιζε. Πυκνὸ-πυκνό, σὰν ἀσπρο μπαμπάκι, ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμμιὰ φορὰ ἐσταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι πιὸ πυκνό.

‘Ο κύρ-Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο, εἶχε φύγει τὴν τακτικὴ του ὥρα. Ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, ἐσκεπάσθηκε μ’ ἔνα μουσαμᾶ, ποὺ ἄφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, ἐκαβάλλησε στὸ μουλάρι του καὶ ἐπῆρε τὸν τακτικὸ του δρόμο.

Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ, δὲ κύρ-Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

‘Η ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ἡ κυρὰ-Δήμαινα ἀρχισε ν’ ἀνήσυχη. “Αλλες βραδιές, ποὺ δὲ καιρὸς ἦτο καλός, ἔβγαινε ἡ μόνη της ἡ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζὶ καὶ τὸν ἐπερίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλὲς φορὲς ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, ποὺ ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά των ἢ τὶς παραγγελίες των. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζευε στὸ σπίτι καὶ ὕστερα ἐπήγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ Ταχυδρομείου, ἥρχοντο ἐκεῖ καὶ ἐρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί:

— Κυρὰ-Δήμαινα, ἥρθε δὲ κύρ-Δῆμος;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν ἡμποροῦσε νὰ βγῆ. Τὸ χιόνι ἦτο ἔνα μέτρο κι ὅλο ἔπεφτε νέο.

‘Η κυρὰ-Δήμαινα ἦτο πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ό νοῦς της ἐπήγαινε στὸ κακό. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἀνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔρριχνε τὰ μάτια της μέσα στὸ σκοτάδι, μήπως ίδῃ τὸν ἄνδρα της ἐπάνω στὸ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε, ἡ νύκτα ἐπεφτε καὶ ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἔφαίνετο.

Ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

— Ο ἄνδρας μου δὲν ἔφανηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν ἡμπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δήμαινα, τῆς ἔλεγαν ὅλοι. Θὰ ἔμεινε στὴν πόλι. Ποῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! ἀν ἔβούλιαξε πουθενά, ἀν ξεπάγιασε; ἔλεγε ἡ κυρὰ-Δήμαινα ἀναστενάζοντας. "Αχ, δουλειά καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Παναγία μου, ἃς μήν ἔχῃ φύγει ἀπὸ τὴν πόλι, ἃς εἰναι καλὰ ὅπου εύρισκεται!

Καὶ ἐγύρισε στὸ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάῃ δὲν ἡμποροῦσε. "Εδωσε στὰ παιδιά καὶ ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. "Υστερα, ἀλλοτε ἐκάθητο στὴ φωτιά, ἀλλοτε ἀνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στὸ δρόμο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

"Εξαφνα ἀκούει τὸ σκυλί των, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζῃ καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τὶ νὰ ίδῃ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔλθει μοναχό του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει « Δῆμο! Δῆμο! », καμμιά ἀπάντησι. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελή. Τὸ χωριό σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ ζῆφο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στὸν κύρ-Δῆμο.

59. Ο ΛΑΘΟΥΡΗΣ ΕΥΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΑΦΕΝΤΗ ΤΟΥ

Η α' Άμεσως έτοιμάσθηκαν καὶ ἔξεκίνησαν πέντε
ἄνδρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζί των φτυάρια, φανάρια, ζῷα,
παίρνουν καὶ τὸ σκύλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνά-
ζουν « Δῆμο!, Δῆμο! » καὶ τεντώνουν τ' αὐτιὰ ν' ἀ-
κούσουν καμμιὰ φωνὴ νὰ τοὺς ἀποκρίνεται.

Τρέχουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀ-
ψηφοῦν τὸ κρύο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξα-
γρύπνιας.

“Ολοι παρακαλοῦν μέσα των καὶ προσεύχον-
ται :

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν εὕρωμε, κάμε τὸ
θαῦμά σου!

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρά-Δήμαινα στὸ φτωχικό
της τὸ καλύβι, γονατιστή μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα
τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ :

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα
τῶν παιδιῶν μου !

Καὶ νά, ἐκεὶ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ
σκύλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζεται χάμω
τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίζῃ καὶ νὰ
χώνῃ τὴ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυ-
σῶντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεὶ γρήγορα, γονατίζουν καὶ
ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῷ ὁ Λαθούρης
γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρά του,
ποὺ εύρεθηκε τὸ ἀφεντικό του.

Ο κύρ-Δήμος εύρεθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

άναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν ἐσήκωσαν τέλος στὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρὰ-Δήμαινα, καθὼς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές:
— Δῆμο, Δῆμό μου, πωπὼ δυστυχία μου, ἡ κακομοίρα!

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δήμαινα. Δὲν ἔχει τίποτα, θὰ τοῦ περάσῃ.

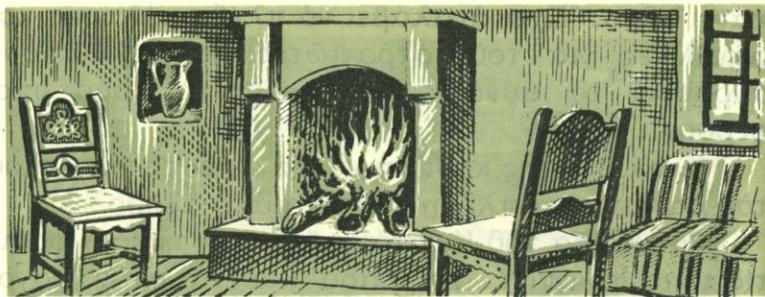
Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλὲς περιποιήσεις κατώρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

Ἐμεινε ὅμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

“Οταν ἐσηκώθηκε καὶ ἐδυνάμωσε λίγο, εἶχαν λειώσει πιὰ τὰ χιόνια. Ἀρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ-Δῆμος πάντα ἦτο τακτικὸς στὴ δουλειά του. Καὶ ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς ἔφρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὕτε τὸ ψωμὶ οὕτε τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐφρόντιζε νὰ κάνῃ καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψῃ καὶ τὶς κόρες του.

Μόνον ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἡ καημένη ἐστάθηκε ἄτυχη, γιατὶ ἐσκοτώθηκε ὁ ἄνδρας της στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτή, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα της, τρέχει στὴ δουλειά ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά της.

‘Ἡ ἔργασία γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χαρούμενο.

60. ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ TZAKI

Έχειμώνιασε γιά καλά. Ή βροχή πέφτει συχνά και τὸ κρύο κάθε πρωὶ καὶ κάθε βράδυ εἶναι διαπεραστικό. Οἱ χωρικοὶ ἐφόρεσαν τὰ βαριὰ μάλλινά τους φορέματα. Καὶ στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, ποὺ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν ἀποθηκεύσει.

Ήοϊκογένεια τοῦ κύρ-Δημήτρη μαζεύεται ἀπὸ ἐνωρὶς στὸ σπίτι, ποὺ ἔγινε τώρα πιὰ χειμωνιάτικο. Ἐστρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιά καὶ τὰ κρεβάτια μὲ χονδρές μάλλινες κουβέρτες. Τὶς εἶχε ύφάνει στὸν ἀργαλειὸν ἡ γιαγιά, ὅταν ἦτο νέα.

Τί γλυκειὰ ποὺ εἶναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση ὅρεξι συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειές μέσα στὸ σπίτι!

Ἡ γιαγιά πότε ξαίνει μαλλὶ καὶ πότε γνέθει μὲ τὴ ρόκα της. Ἡ Ἐλενίτσα βοηθάει κι αὐτή, ὅταν τελειώσῃ τὰ μαθήματά της. Περνᾶ στὰ μασούρια τὸ κλωσμένο μαλλὶ μὲ τὴν ἀνέμη καὶ τὸ

κάνει νήμα. "Εχει άναλάβει νὰ πλέξῃ κάλτσες και φανέλλες γιὰ τοὺς στρατιῶτες, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας και μὲ τὸ κρύο ύποφέρουν.

"Ο Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παππού, ποὺ τὸν μαθαίνει νὰ πλέκῃ καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

"Η μητέρα τοῦ Κωστάκη ὅλη τὴν ἡμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειό και ύφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα και σεντόνια ἢ πετσέτες.

"Ο πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτειάνει στὸ σπίτι τώρα, ποὺ δὲν ἔχει πολλὲς δουλειὲς ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῷα. "Οταν δὲν ἔχῃ ἐργασία στὸ Συνεταιρισμό, κάνει συντροφιὰ στὰ παιδιά.

ο νηστόους είπε πάρα πολύ ριζάρια μέσα στον ουρανό.

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

Σήμερα, παππού, έλεγε ο Κωστάκης, δ δάσκαλος ευχαριστήθηκε πολὺ μὲ τὸ ἀχυρένιο καλάθι, ποὺ τοῦ ἐπῆγα τελειωμένο. «Γειὰ στὰ χέρια σου!», μοῦ εἶπε. Τ' ἄλλα τὰ παιδιά ἀκόμα παιδεύονται μὲ τὸν πάτο τοῦ καλαθιοῦ. Εἶναι ἀλήθεια, Κωστάκη, πώς μοῦ μοιάζεις σ' αὐτό. "Έχεις κάποια ἐπιδεξιότητα στὰ χέρια και θὰ μπορήσεις γρήγορα νὰ φτειάνης πολὺ ώραια πράγματα, ὅπως ἔφτειανα κι ἐγώ μιὰ φορά. Τὶς ψάθινες καρέκλες, ποὺ ἔχομε στὴ σάλα, ἐγώ τὶς ἔχω φτειάσει. Καὶ θὰ σοῦ εἰπῶ πῶς ἄρχισα.

Μιὰ φορά, όταν ήμουν πιὸ μικρὸς ἀπὸ σένα, ἐγυρίζαμε ἔνα βράδυ ἡ μάννα μου, ὁ ἀδελφὸς μου καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιὰ γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ ἦσαν καὶ κλαδιὰ λυγαριᾶς.

Στὸ δρόμο ἀπάντησαμε ἔνα γέρο καὶ μᾶς ἐρώτησε:

— Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιά;

— Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ μάννα μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε καὶ χρυσάφι. Μ' αὐτὰ τὰ κλαδιὰ — κι ἔδειξε τὴ λυγαριὰ — καὶ μὲ ἄχυρο μποροῦν νὰ βγάζουν χρυσάφι τὰ παιδιά σου.

— Χρυσάφι! ἐρωτᾷ σαστισμένη ἡ μάννα μου. Καὶ πῶς;

Νά. Θᾶρχωνται σὲ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ φτειάνουν μ' αὐτὰ καλάθια.

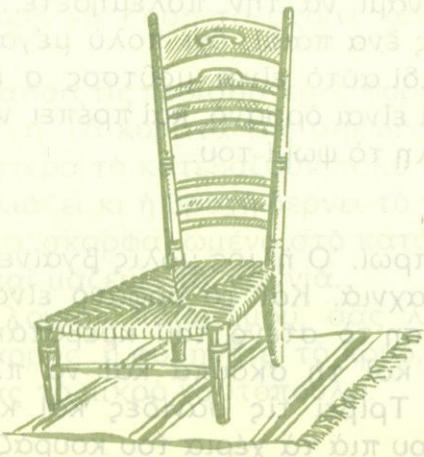
Σὰν εἶδε ἡ μάννα μου, πῶς δὲν ἀστειευόταν ὁ γέρος, μᾶς ἐπῆγε τὴν ἄλλην ἡμέρα στὸ σπίτι του, ποὺ ἦτο ἔνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχίσαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογῆς καλάθια. Τὰ πρώτα τὰ ἐφτειάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ὑστερα σιγὰ-σιγὰ τὰ καλυτερέψαμε τόσο, πού, ὅταν τὰ παίρναμε στὰ γῦρο χωριὰ καὶ στὸ Κεφαλοχώρι, ἐγυρίζαμε φέρνοντας στὴ μάννα μας ἀληθινὸ χρυσάφι.

Ἄρρωστησε ὑστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιηθήκαμε ἔμεις, μὰ ἦτο πολὺ γέρος καὶ πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος! εἰπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἀκουε τὴν ιστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου ποὺ δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριὰ καὶ τ' ἄχυρο χρυσάφι!

— Κι ἀλήθεια! Ἀπὸ τότε, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, ποὺ ἀνοιξα μὲ τὶς οἰκονομίες μου ἔνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ἐζούσαμε πολὺ καλά. Ἐπῆρα καὶ δυὸ παιδιά, δυὸ ἀδέλφια, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἔγὼ ἀναγκάσθηκα, ὅστερα ἀπὸ χρόνια, νά πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νάρθω στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, ποὺ ἐκέρδησα, ἀγόρασα κι ἄλλα κι ἐμεγάλωσα τὴν πατρική μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἐκεῖνα ἀδέλφια εύρισκονται σήμερα στὴν Ἀθήνα. Ἐχουν ἔνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεκτικῆς. "Οταν κάποτε ἐπῆγα στὴν Ἀθήνα, ἐπέρασα νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους.

62. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

— "Αργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, είπε ό δάσκαλος στὸ Νίκο, ἔνα συμμαθητὴ τοῦ Κωστάκη.

'Ο Νίκος κατακοκκίνισε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι κι ἐψιθύρισε:

— 'Εκρύωνα, κύριε, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ σηκωθῶ πρωΐ.

'Ο Νίκος δὲν ἦτο κακὸ παιδί. 'Αλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν ἐκρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ὥρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. 'Η μητέρα του ἐκουράζετο πολὺ κάθε πρωΐ, ὥσπου νὰ τὸν σηκώσῃ, γιὰ νὰ ἑτοιμασθῇ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— "Αν συνεχίσῃς ἔτσι, τοῦ είπε ό δάσκαλος, τί θὰ γίνης; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχῃς θάρρος, νὰ νικᾶς τὸ κρύο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καὶ ό δάσκαλος ἔσυνέχισε:

— "Οταν, παιδιά, σᾶς πιάνη ὀκνηρία καὶ δὲν ἔχετε τὴ δύναμι νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στό νοῦ σας ἔνα παιδί, ὅχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἰναι μοῦτσος σ' ἔνα μεγάλο πλοιό, γιατὶ εἰναι ὁρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Εἰναι πρωΐ. 'Ο ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὁρφανὸ εἰναι ὑποχρεωμένο ν' ἀφήσῃ τὸ στενό του κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουβᾶ καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατάστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοιό, ὥσπου πιὰ τὰ χέρια του κουράζονται.

„Οφελτό στο οπυόρτο ότι ζυ

Τὰ χονδρὰ σχοινιά τοῦ πλοίου εἰναι πεταμένα
έδω κι ἔκει καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψῃ τὸ μικρὸ
ναυτόπουλο.

“Ενα σχοινί, ψηλὰ στὸ κατάρτι, ἐδέθηκε ἄ-
σχημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στο
κατάρτι, ποὺ κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται,
γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λύσῃ τὸ σχοινὶ καὶ νὰ τὸ ξα-
ναδέσῃ.

‘Η θάλασσα τὶς περισσότερες φορὲς εἰναι πολὺ¹
τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοϊο
ψηλὰ κι ὕστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. ‘Ο ἄ-
νεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ
ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βαστιέ-
ται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ παννιά.

“Οταν λοιπόν, παιδιά μου, σᾶς λείψῃ καμμιὰ
φορὰ τὸ θάρρος ἢ φοβηθῆτε τὸ κρύο, νὰ φέρνετε
στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ.
Μὲ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρό του τὸν περνᾷ.

Ο βοριᾶς δὲν τὸ τρομάζει,
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάζι,
οὔτε κύματα πλατιά !

Στὴ δουλειὰ πρωὶ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό,
ξεροτρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
οὐτὸν ἀνεβαίνει στὰ παννιά
καὶ μὲ ρόζους μέσ' στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
οἰσάτην τὸ φυλάγει μοναχή
τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρα
τῆς μαννούλας του ἡ εύχή.

«Η αγνία»

Ηλίας Τανταλίδης

ταυτρώμα. Τρίβει τὶς σανίδες τα κόσμηρα
πλοίο, ώσπου πιά τὰ χέρια του κουράζονται.

64. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

”Εφθασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἑτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια, ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγανοέρχονται στὸ φοῦρνο. ”Ολη ἡ γειτονιὰ στὸ πόδι!

’Ο λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἔμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά των.

Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἑτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν πτωχῶν.

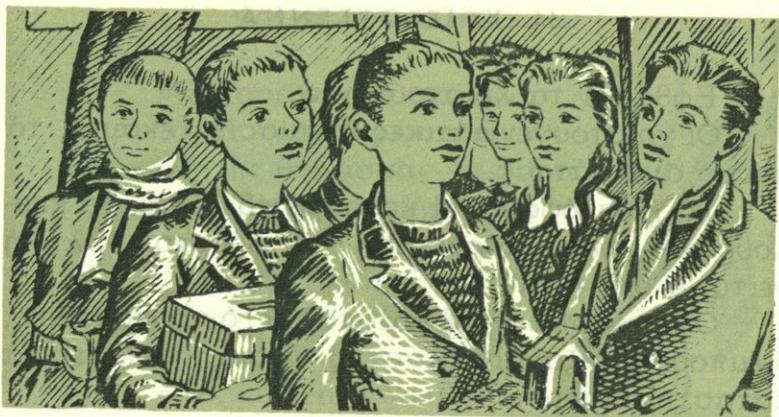
Αὔριο τὴν παραμονὴν θὰ γίνῃ στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἑορτή. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν τακτοποιήσει τὰ θρανία γῦρο-γῦρο καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο. ”Έχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ώραία μεγάλη εἰκόνα, ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννησι.

”Οσα παιδιὰ ἡμποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στοὺς κλάδους τοῦ δένδρου.

’Ο Κωστάκης καὶ ἡ ’Ελενίτσα ἀδειασαν τοὺς κουμπαράδες τῶν καὶ ἀγόρασαν δυὸς σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸς μανδηλάκια, ἔνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἔνα κτένι.

Τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ ἐστόλισαν τὸ δένδρο. Ἐτοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἀσπρα μικρὰ κεράκια. ”Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη ἐκρέμασαν τὰ δῶρα.

τῶν μπαράδων καὶ τῆς Θεσσαλίας.

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολύ πρωί σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως ἐβγῆκαν νὰ εἰποῦν τὰ κάλαντα. Είναι χωρισμένα σὲ δυὸ δύμαδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν δύμαδα τῶν ἀγοριῶν είναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν δύμαδα τῶν κοριτσιῶν ἡ Ἐλενίτσα.

Οσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν' ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δῶρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα πτωχὰ καὶ ὄφανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμή. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα, ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

Άκολουθεῖ ἔνα παιδί μὲ τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φυσαρμόνικες.

Τάκ! τάκ! κτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιών καὶ

οἱ νοικοκυραῖοι ἀνοίγουν πρόθυμα, γιατὶ ξεύρουν
γιὰ ποιὸ σκοπὸ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα.

Τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν, ἐνῷ οἱ φυσαρμόνικες
καὶ τὰ τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους :

Καλὴν ἡμέραν, ὅρχοντες,
ἄν εἰναι ὄρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν θείαν γέννησιν
νὰ πῶ στ' ἀρχοντικό σας.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεέμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται,
χαίρετ' ἡ φύσις δλη.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται,
ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων,
ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν,
ὁ Ποιητὴς τῶν ὅλων.

Οἱ νοικοκυραῖοι ρίχνουν στὸ κουτὶ χρήματα,
ἐνῷ τὰ παιδιὰ συνεχίζουν :

Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλό
πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ.

Τὰ παιδιὰ ποτὲ δὲν εἶπαν τὰ κάλαντα μὲ πε-
ρισσότερη χαρὰ καὶ ύπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, ποὺ
ἔκαμπαν τὸ χρέος των στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καὶ τῆς Θεσσαλίας.

66. Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ, τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς των. "Οταν ἐγέμισε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

— Ἐμπρός, παιδιά, τὰ κάλαντα !

Ἄμεσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἄν εἰναι δρισμός σας...

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἄναβε τὰ κεράκια τοῦ δένδρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δένδρο ἐφεγγοβολοῦσε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἐπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δένδρου καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ λάμπουν. Πιὸ πολὺ ἀστραφταν τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὰ σοκολατάκια, ποὺ ἥσαν διπλωμένα σὲ χρυσᾶ χαρτιά.

"Ολα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, κτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, ἐφάνταζαν καὶ ἐλαμπύριζαν μὲ τὰ ὅμορφα χρώματά των ! Ἔπάνω ἀπὸ τὸ δένδρο ἔνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φούσκες ἔμοιαζε, καθὼς ἐφωτίζετο ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

"Οταν ἐτελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ Διευθυντής

τοῦ σχολείου μὲ τὰ παιδιά τῆς ἔκτης ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων :

‘Η παρθένος σήμερον...

“Αγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! ἐφώναξαν ὄλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

“Επειτα ἔνα παιδί ντυμένο “Αι - Βασίλης ἄρχισε νὰ μοιράζῃ τὰ δῶρα, ἐνῷ τὰ παιδιά ἐτραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ “Αι - Βασίλη. ”Εδωσε γλυκά νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. ”Επειτα ἐμοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἔνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἐλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, ἐφώναξε :

— Εμπρός, παιδιά, ὅποιος τὰ πιάσῃ!

“Α, τί ἔγινε τότε! Ἐσφύριζαν μὲ τὶς σφυρίχτρες, ἐφώναζαν καὶ ἐπηδοῦσαν ὄλοι κυνηγῶντας τὰ μπαλόνια. ”Ολοι ἐγελοῦσαν καὶ ἔχαίροντο.

“Επειτα ὁ “Αι - Βασίλης ἐμοίρασε στὰ πιὸ πτωχὰ παιδάκια παπούτσακια καὶ φορεσιές.

“Οταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρά των.

“Ελεγαν εὐχαριστημένα :

— Εὐχαριστῶ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιὰ νυκτώσει. ‘Ο Διευθυντὴς εἶπε :

— Αὔριο, παιδιά, ὄλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύκτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγά - σιγά ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὥραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτή.

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

('Η σκηνή παριστά στὸ βάθος μιὰ σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμψι. Ἐμπρός είναι ξαπλωμένοι στὸ ὑπαίθρο τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομιλοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἔνα φόρεμα μακρύ, μὲ ἔνα κορδόνι ζωσμένοι. Είναι νύκτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τὴ Βηθλεέμ. Λιγοστά είναι τὰ φῶτά της ἀκόμα. Ο κόσμος κοιμᾶται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι όμως τή φωτίζει τὸ μεγάλο ἀστέρι.

(Μιὰ ἀστραπὴ τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὅρθιοι. Μιὰ φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβεῖσθε. Ἀπόψε ἐγεννήθηκε στὴ Βηβλεέμ,
τὴν πατρίδα τοῦ Δαβίδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτῆρας τοῦ
κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ των σαστισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σάν νὰ ἥλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξετε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι ἐ-
στάθηκε ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνη τὴν σπηλιά. Ἐκεὶ πρέ-
πει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῷ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν μὲν φόβο στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέ-
λων νὰ ψάλλῃ).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.

“Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι.

Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὀδοιποροῦσι.

Δι’ ἡμᾶς γάρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὅ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲν δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοι-
τάζοντας πρὸς τὸν οὐρανὸν).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μήν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι ἐστάθηκε. Ἐδῶ θὰ εἶναι τὸ μέρος, ποὺ θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνωστο βασιλιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αὐτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῇ ἔνας βασιλιᾶς;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ ἐγεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ύψωσῃ τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς.

('Απὸ τὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς ἀκούεται ψαλμῳδία ἀγγέλων:)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ .

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ακοῦτε;.. Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐλάτε μαζί μου. Ἐκεῖ μᾶς δόηγει νὰ πάμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῷ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται νὰ ψάλλῃ).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ .

(Οἱ Μάγοι μὲ τοὺς βοσκοὺς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σαστισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Απὸ χρόνια οἱ προφητείες ἔλεγαν, πὼς θὰ

γεννηθῆ στὸν κόσμο δὲ Θεός, Σωτῆρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι δὲ Θεός, δὲ Θεὸς τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ ἔχαμογέλασε τὸ πανέμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι !

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποὺ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστιν σας, πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε στὴ Βηθλεὲμ ὅσα εἴδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ εἰποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποὺ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— "Οχι ! Ο Ἡρώδης ἔχει κακὸ στὸ νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πάτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

(Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ των καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῷ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ ψάλλῃ :)

Δόξα στὸν "Αναρχο τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες δλόχρυσες καμπάνες,
σημάνατε, τῶν οὐρανῶν.

Κι δλα τὰ χείλη ἀς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς αύλοις, μὲ τὰ βιολιά,
ύμνους νὰ ψάλλουν στὸν Αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά.

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ειδα χθὲς βράδυ στ' ὄνειρό μου
τὸ νεογέννητο Χριστό.

Τὰ βόδια ἐπάνω του ἔφυσοῦσαν
ὅλα τὸ χνῶτό τους ζεστό.

Τὸ μέτωπό του ἥτο σάν ἥλιος
καὶ μέσα ἡ φάτνη ἡ φτωχικὴ
ἄστραφτε πιὸ καλὰ ἀπὸ μέρα
μὲ κάποια λάμψι μαγική.

Βοσκοὶ πολλοὶ καὶ βοσκοπούλες
τὸν προσκυνοῦσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι ἄγγελοι ἐστεκόνταν
κι ἔψαλλαν γῦρό του « Ὡσαννά ».

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

Τέλλος "Αγρας"

69. ΤΙ ΕΙΠΕ Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ

‘Ο δάσκαλος ἔξήγησε σήμερα γιατί κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιττα.

— Στὰ παλιά χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦτο ἐπίσκοπος στὴν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔτυχε νὰ εἰναι διοικητής τῆς Καππαδοκίας ἔνας εἰδωλολάτρης, πολὺ κακός, σκληρὸς καὶ φιλοχρήματος ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα μέρη τῆς ἑπαρχίας του σκοπὸς εἶχαν τὴ διαρπαγὴ καὶ λεηλασία τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κάποτε λοιπόν, ποὺ θὰ ἔκανε τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄρχοντας στὴν Καισάρεια, οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸν Μέγαν Βασίλειο καὶ τοῦ ἔζήτησαν τὴ συνδρομή του.

— Ἀδελφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρία θὰ τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξεύρετε βέβαια γιὰ ποιὸ σκοπὸ κάνει τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Σᾶς συμβουλεύω νὰ μοῦ δώσῃ ὁ καθένας σας ὅ,τι πολύτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ ὅταν θὰ τὸν ὑποδεχθοῦμε, θὰ τοῦ τὰ παραδώσω μὲ τρόπο, γιὰ νὰ σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ,τι ἡμποροῦσαν. Ἄλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔτσι ἐμαζεύθηκε ἀρκετὸ χρυσάφι.

‘Ο Μέγας Βασίλειος ὅμως ἔκαμε τὸ θαῦμά του. ‘Ο κακὸς διοικητής, εἴτε γιατὶ ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφάνησι τοῦ ἐπισκόπου, εἴτε γιατὶ ἔφθασε Ἐλληνικὸς στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλιν, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπῆρε μαζί του τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

ὅτο Μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ διοικητοῦ, συγκέντρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἀδελφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρά σας ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακή, ποὺ μᾶς ἔρχεται, θὰ δώσω στὸν καθένα ὅ, τι χρυσαφικὰ ἢ φλουριά μοῦ ἔδωσε.

ὕποτη Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἑκεῖνον τὸ θησαυρὸ στοὺς κατόχους του; Ποῦ νὰ ξεύρῃ τί προσέφερε ὁ καθένας;

ὅποτη Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτειασαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὲς πίττες γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς καὶ μέσα σὲ κάθε πίττα ἔβαλε ἀπὸ ἔνα χρυσαφικό. "Οσα ἐπερίσσευσαν διέταξε καὶ τὰ ἐμοίρασαν στοὺς πτωχούς.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, δηλαδὴ τὴν Κυριακή, ἔδωσε ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίττα σὲ κάθε Χριστιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν πίττα, εύρισκαν τὸ πολύτιμο ἀντικείμενο καὶ τὸ ἔπαιρναν δικό τους.

Ἄπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Χριστιανοὶ βασιλόπιττες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα, στὴν ἐπέτειο τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή ήμέρα, πού έπι-
θεωροῦν καὶ καθαρίζουν τὸ κοττέσι. Πρωὶ-πρωὶ ή
μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκε στὸν κῆπο κι ἄρ-
χισε νὰ ἔτοιμάζῃ.

— Μητέρα, τῆς εἰπε ή Ἐλενίτσα, δσο νὰ ἔλθῃ ή
ῶρα τοῦ σχολείου, νὰ σὲ βοηθήσω καὶ ἔγώ;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ή μητέρα της· πάρε
τὸ κουβαδάκι καὶ γέμισέ το ψιλὴ ἄμμο.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ κουβαδάκι καὶ ἐβγῆκε
στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, δπου εἶχε ἄμμο, καὶ
ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζῃ μὲ ἔνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ
μεταξὺ ἥλθε καὶ ὁ Κωστάκης καὶ τὴν ἐβοηθοῦσε.

Τὸ κοττέσι ήτο σὰν ἔνα ὡραῖο μικρὸ σπιτάκι
κτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καὶ μὲ
πόρτα καὶ παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γῦρο-
γῦρο εἶχε τὴν αὐλίτσα του, εύρυχωρη, κλεισμένη
μὲ συρματόπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαί-
νουν ἔξω οἱ κόττες καὶ νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια
τοῦ κήπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γῦρο - γῦρο σὲ ραφά-
κια, δπου ἀνεβαίνουν οἱ κόττες καὶ κουρνιάζουν.
Κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε
δυὸ κασσόνια χαμηλά, γεμάτα ἄχυρο, δπου πη-
γαίνουν οἱ κόττες καὶ γεννοῦν.

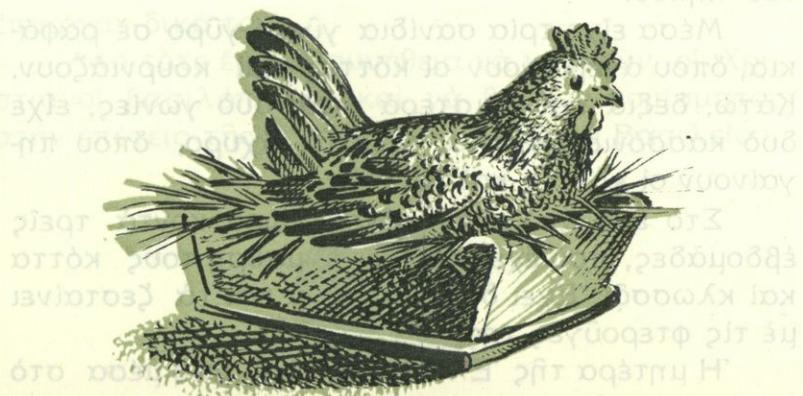
Στὸ ἔνα ἀπ' αὐτά, είναι τῶρα κοντὰ τρεῖς
ἐβδομάδες, ποὺ ἔχει καθίσει ή μαύρη τους κόττα
καὶ κλωσσᾶ. Ἐχει δώδεκα αύγα καὶ τὰ ζεσταίνει
μὲ τὶς φτερούγες της.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶχε μπῆ μέσα στὸ
σπιτάκι της τὸ μεσημέρι. Όσο νὰ γυριστεῖ

κοττέτσι καὶ τὸ εἶχε πιὰ σκουπίσει καὶ συγυρίσει. Εἶχε καθαρίσει καλά τὰ σανίδια καὶ εἶχε βάλει καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. "Ἐπειτα ἐβούτηξε τὴ σκούπα στὸν ἀσβέστη, ποὺ εἶχε ἀπὸ πρὶν ἔτοιμά-σει, καὶ ἄλειψε τοὺς τοίχους του μέσα κι ἔξω, τὶς σανίδες καὶ τὰ κασσόνια. Ἐσκόρπισε ὑστερα κάτω στὸ πάτωμα τοῦ κοττετσιοῦ καὶ ἔξω στὴν αὐλή του τὴν ἄμμο, ποὺ ἔφερε ἡ Ἐλενίτσα.

Τώρα τὸ κοττέτσι λάμπει ἄσπρο - ἄσπρο καὶ θὰ εἶναι πάλι καθαρὸ ὡς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κότ-τες θαρρεῖς καὶ ἔνοιωθαν, πῶς τὸ σπίτι των ἔγινε πάλι καθαρὸ καὶ ώραῖο, καὶ ἔκαμναν γῦρο βόλτες, καμαρωτὲς καὶ εὔχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλι-στα, ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλα-ζα πτερὰ τῆς οὐρᾶς του καὶ τὴν κόκκινη κορώνα τοῦ λειριοῦ του, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφὴ τοῦ κοττετσιοῦ καὶ ἔφώναξε :

— Κικιρίκου ου ου ! σάν νὰ ἔδιαλαλοῦσε παντοῦ τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ του.

71. Η ΚΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά ἐμπήκαν μέσα καὶ ἐπλησίασαν τὴν κλώσσα στὴ φωλιά της. Σὰν ἐπῆγαν ὅμως πολὺ κοντά της, ἡ κλώσσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, σὰν νὰ ἐφοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέγει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἔγὼ θέλω νὰ ιδῶ, ἀν ἔβγηκαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

“Απλωσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— “Αχ! μητέρα μου!

Τι ἐπάθατε; ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ποὺ εἶχε πάει νὰ φέρῃ νερό, γιὰ νὰ γεμίση τὰ δοχεῖα, ποὺ πίνουν οἱ κόττες, καὶ ἐγύριζε ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ή κλώσσα μὲ ἑτσίμπησε, μὲ ἐδάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, ποὺ εἶχε κι ὅλας κάμει μαῦρο σημάδι.

— Δὲν σᾶς ἔχω εἰπεῖ νὰ μὴ τὴν πειράζετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ή κλώσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολύ. “Ἐχετε ύπομονὴ ὡς τὸ μεσημέρι. “Οσο νὰ γυρίσετε σεῖς

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ ἰδοῦμε.

“Υστερα ἐβγῆκαν ὅλοι ἔξω, ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράχτη καὶ ἔκλεισαν τὴν συρματόπλεκτη πορτίτσα του.

— “Ἐτσι, κοττούλες μου, εἰπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ἂν δὲν ἐπειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὅμως καλὰ περνᾶτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κόττες ἐμαζεύθηκαν ὅλες μπροστά της. σὰν κάτι νὰ ἐπερίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά ἐπῆραν ἀπὸ μιὰ φουύχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ ἐπέταξαν. “Ολες ἐρρίχθηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ ὅρεξι μεγάλη.

— Κοιτάξετε! Κάνουν σὰν νὰ μὴν ἔφαγαν πρωὶ - πρωὶ τὸ ζεστό τους φαγητό ἀπὸ πίτουρα. “Ἐτσι εἶναι αὐτές, ὅλο νὰ τρώγουν θέλουν. “Ολη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια των καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκκαλένια μύτη των. Μὰ τώρα βιασθῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖο σας, γιατὶ ἡ ὥρα ἐπλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, ἐπῆραν τὶς σάκκες των, ἔχαιρέτισαν ὅλους καὶ ἔφυγαν.
Ἐκείνη τὴν στιγμὴ ἔνας πετεινὸς ἐλαλούσε στὸ κοττέτσι.

‘Ο Κωστάκης ἐθυμήθηκε ἔνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινό:

Πετεινὸς μέσ' στήν αὐλὴ
κικιρίκοκου λαλεῖ.
”Έχει ἔνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἵπποτης.

”Έχει μιάν ούρα ψηλή,
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυὸ φυλλάρια κρεατένια.

Τὴν αύγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλή.
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

« Διάπλασις τῶν Παιδῶν » Γεώργιος Βιζυηνός

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές ήμέρες τώρα, που ό δάσκαλος
είπε στά παιδιά της τάξεως νὰ γράψουν στά τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ Γέννησι καὶ καλός μας
[χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν Τρύγο, τὸ Δεκέμβρη πα-
[ραμύθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο-
[καιριοῦ.
4. Νά ’ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
χαρὰ σ’ ἔκεινο τὸ γεωργό, ποῦχει πολλὰ σπαρ-
[μένα.
5. Νά ’ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
καὶ τὰ Λαμπρὰ βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
[σμένα.
6. “Ἄγια Βαρβάρα μίλησε κι ό Σάββας ἀπεκρίθη :
— Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καὶ σύρτε καὶ στὸ
[μύλο,
γιατ’ “Αι - Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ-
[τωμένος.

τράδιά τους δσες παροιμίες ήμποροῦν, γιὰ τους χειμωνιάτικους μῆνες.

Τὰ παιδιά ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολλές παροιμίες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης, ὅλ' οἱ μύλοι μᾶς [θ' ἀλέθουν.]
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θᾶν' τὸν Ἀλωνάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας [μοιάζει.]
4. Χαρὰ στὰ φῶτα τὰ στεγνὰ καὶ τὴ Λαμπρὴ [βρεμένη.]

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό, κουτσὸς μπαίνει στὸ χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἀν φλεβίσῃ, καλοκαίρι θὰ μυρίσῃ.
3. Ὁ Φλεβάρης κι ἀν χιονίσῃ, πάλι ἄνοιξι θ' ἀνθίσῃ.
4. Ὁ Φλεβάρης κι ἀν φλεβίζῃ, πάλι ἡ ἄνοιξι μυρίζει,
- μὰ κι ἀν τύχῃ νὰ θυμώσῃ, μεσ' στὰ χιόνια θὰ μᾶς χώσῃ.
5. Παπαντή καλοβρεμένη, ἡ κοφίνα γεμισμένη.

74. ΧΙΟΝΙ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Μικρές κάτασπρες τούφες, σάν έλαφρές πεταλούδες, στριφογυρίζουν στὸν ἀέρα ώρες πολλές ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό. Πέφτουν ἀπαλὰ ἀπαλὰ καὶ στολίζουν τὰ δένδρα καὶ τοὺς θάμνους τῶν κήπων, τοὺς κάμπους καὶ τοὺς γῦρο λόφους. Δὲν ἔχουν ξεχάσει τίποτε.

Τὰ δένδρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν ἄλλα σάν ἀσπρες ὅμπρέλλες, ἄλλα σάν πολυέλαιοι. Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐντύθηκε μὲνα χονδρὸ χιονᾶτο ἐπανωφόρι.

“Ολα τὰ σπίτια φοροῦν ἀσπρες κουκοῦλες. Κι δλα τὰ μικρὰ φυτὰ εἰναι θαμμένα κάτω ἀπὸ τὸ κάτασπρο χιόνι.

“Ως ἔκει ποὺ μπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ μάτι, τὸ χιόνι ὥλα τὰ σκεπάζει. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς οὕτε μονοπάτια οὕτε δρόμους.

Βαθειά σιωπὴ βασιλεύει σ' ὅλο τὸ Χωριό. Ποὺ καὶ ποῦ φαίνεται κανένας ἄνθρωπος κουκουλωμένος. Οἱ ἄνθρωποι εἰναι μαζεμμένοι στὰ σπίτια τους, κοντὰ στὴ φωτιά τους. Καὶ τὰ ζῷα εἰναι χωμένα στοὺς στάβλους καὶ στὶς φωλιές τους.

Μόνο τὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οἱ παπαδίτσες κι ἄλλα πουλάκια πετοῦν ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς θάμνους μὲ παραπονιάρικες φωνοῦλες, γιατὶ δὲν εύρισκουν ἔκει νὰ φᾶνε κάτι. Κι ἔρχονται ὡς στὶς αὐλές καὶ ὡς στὰ σκαλοπάτια, νὰ τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα καὶ τοὺς σπόρους, ποὺ τοὺς ἔχουν ρίξει τὰ παιδιά.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1
Χιόνισε καὶ κάναμε
μιὰν ἄσπρη στίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νὰ μὴ λειώσῃ.

2
"Ε! μὲ τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχθῆτε πέρα!
"Αναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαῖρα.

3
"Αν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.
"Οπου πέσῃ ἡ μπάλλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

4
Πῶς; Γελάτε; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τὴν ράχι.

5
Φράπ! κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κοῦκκοι.

Φράπ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

« Παιδικὲς ψυχὲς »

Στέλιος Σπεράντης

76. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΗΓΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ό καινούργιος χρόνος έμπήκε μὲ δημορφη λιακάδα κι ό κύρ - Δημήτρης ἀπεφάσισε νὰ κάμη τὸ ταξίδι μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλι, ποὺ εἰναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ Χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλει τὶς παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, γιατὶ ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωὶ ἔξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸ ἡμέρες.

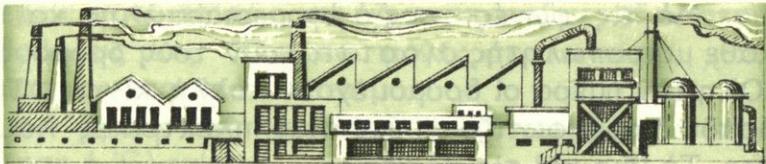
Ἐμπῆκαν στὸ λεωφορεῖο, ποὺ ἔκανε τὴ συγκοινωνία τοῦ Χωριοῦ μὲ τὴν πόλι.

Ὑστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρυσαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς των, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, σὰν ἀπέραντος γαλάζιος κάμπος.

Ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο ἔχάθηκε.

Καθώς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλι, τὰ παιδιὰ δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλὰ μὲ πολλὰ πατώματα. "Αλλα χαμηλά." "Αλλα μὲ στενὰ κι ἄλλα μὲ πλατιὰ παράθυρα. Ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἦσαν καταστήματα μὲ προθῆκες στολισμένες μὲ διάφορα ἔμπορεύματα. Στὰ πεζοδρόμια ἐκυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

Ἐφθασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ ό κύρ - Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἐπῆραν τὰ πράγματά τους καὶ ἐπῆγαν σ' ἔνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμό.

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΉΤΟ Η ΠΟΛΙΣ

Τὴν πόλιν δὲ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικές φωτογραφίες τὴν ἐγνώριζαν. Αύτὲς ὅμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὅμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιά εἶχαν φαντασθῆ, πῶς ὅλα της τὰ σπίτια θὰ ἥσαν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πῶς ὅλοι οἱ δρόμοι της θὰ εἶχαν δενδροστοιχίες. Πόσο ὅμως διαφορετικά εύρηκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλις, κτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό της, φθάνει ὡς τὴν παραλία. Τὴν διασχίζει ἔνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεούς. Ἔχει ὠραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλις εἶναι παλιά, κτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὅμως πολιτεία, ποὺ σιγὰ - σιγὰ κτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὠραιότερα κτίρια καὶ κανονικούς δρόμους.

Πόσο διαφορετική εύρηκαν τὰ παιδιά τὴ ζωὴ στὴν πόλι! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατᾶ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διαφόρους παντοπώλες ἢ μανάβηδες, ποὺ εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίκτρες ἀπὸ τὰ ἔργοστάσια καλοῦν τοὺς ἔργατες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τὶς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ δὲ καπνός.

Μὲ τὶς φωνές τους ὁ ἐφημεριδοπώλης καὶ ὁ κάθε μικροπωλητὴς ἀναστατώνουν τοὺς δρόμους. "Ολη τὴν ἡμέρα οἱ δρόμοι ἔχουν πολλὴ κίνησι. Τὸ βράδυ τοὺς φωτίζουν μεγάλες ἡλεκτρικὲς λάμπες. Τὸ ἴδιο καὶ τὶς πλατεῖες.

Τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη ἡμέρα ἐπερπάτησαν ἀρκετὰ καὶ εἰδαν πολλὰ πράγματα, ποὺ τοὺς ἔκαμαν ἐντύπωσι. 'Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη τοὺς τὰ ἔξηγοῦσε ὅλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

'Εκεῖνο, ποὺ ἔκαμε ἐντύπωσι στὰ παιδιά, ἥτο τὸ «τάκ», ποὺ ἐγίνετο μὲ μισή στροφὴ τοῦ διακόπτη δεξιά. Τὸ δωμάτιο τότε ἐφωτίζετο, σὰν νὰ ἔμπαινε μέσα ξαφνικὰ ὁ ἥλιος. Κι ὕστερα ἔνα «τάκ» καὶ τὸ δωμάτιο ἐβυθίζετο πάλι στὸ σκοτάδι.

— Αὐτὸ τὸ ωραῖο φῶς, ποὺ εἶναι κλεισμένο μέσα σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ γυάλινη λάμπα, πότε θὰ τὸ ἔχωμε κι ἔμεῖς στὸ χωριό μας; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα τὸν θεῖο Δημήτρη.

— Πολὺ γρήγορα! Αὔριο θὰ σᾶς πάω, νὰ μείνετε ὅλη τὴν ἡμέρα, στὸ σπίτι μιᾶς ἐξαδέλφης μας. "Εχει κι αὐτὴ παιδιὰ σὰν καὶ σᾶς. Θὰ μείνετε μαζί τους κι ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μηχανημάτων. Θά χρειασθῇ νὰ μείνωμε ἀκόμη δυὸς ἡμέρες ἐδῶ καὶ θὰ φύγωμε τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων γιὰ τὸ Χωριό.

— Α, λέγει ὁ Κωστάκης. Τὶ ωραῖα νὰ ἔχωμε καὶ

έμεις αύτὸ τὸ φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας. "Οχι, ποὺ μόλις σκοτεινιάσῃ, χωνδ- μαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

— "Εχουν ἀπὸ καιρό, θεῖε, αύτὸ τὸ φῶς ἐδῶ; ἔρώ- τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— "Οχι, δὲν εἰναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δη- μήτρης. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως αύτὸ καὶ νὰ τὸ χαιρώμα- στε ἔμεις σήμερα, ἔχρειάσθηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐπέ- ρασαν ὅλη τους τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ἡλεκτρικὸ ρεῦμα! 'Αλλ' αύτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖό σας, στὶς μεγαλύτερες τά- ξεις. Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλη ὁ θεῖος Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ δργανα, θὰ στείλη μαζὶ καὶ μιὰ μικρὴ ἡλεκτρικὴ μηχανή.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα δὲ κύρῳ - Δημήτρῃς ἐπῆγε τὰ παιδιά στοῦ κυρίου Θάνου, ποὺ εἶχε γυναῖκα τὴν κυρία "Αννα, μιὰ ἀνεψιά τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία "Αννα εἶχε δυὸς παιδιά, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά, ποὺ ἦσαν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος ἐπήγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ.

"Ο θεῖος Δημήτρης εἶχε ειδοποιήσει, πῶς θὰ ἐπήγαιναν ἔκει καὶ τοὺς ἐπερίμεναν. Ἐχάρηκαν πολὺ τὰ παιδιά. Καθὼς ἦτο καὶ ὥραῖς καιρός, ἐβγῆκαν ὅλοι μαζὶ γιὰ περίπατο στὸ Δημόσιο κῆπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὥραῖα, τὸ Δικαστήριο, τὰ Σχολεῖα καὶ ἄλλα. Ἐπέρασαν ἀπὸ μιὰ δενδροστοιχία, ἐπήγαν στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ ἐθαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ὥραῖες εἰκόνες του.

Μεγάλος ἦτο δὲ κῆπος, μὲ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, ποὺ τὰ ἐστόλιζαν κάθε λογῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιά. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές, ποὺ ἔλεγαν: «Μὴ πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἄγαπάτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». "Ολα ἔκει μέσα ἦσαν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ ἔνα λουλούδι. "Ομως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν δόμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιὰ του.

"Ἐπισκέπτες ἀρκετοί ἔκάθηντο σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δένδρα, γῦρο ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενή.

"Ἐνας μόνον μπάγκος ἦτο ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του ἔκάθητο ἔνας κύριος. Ὁ Γιώργος ἐξή-

τησε τὴν ἄδεια νὰ καθίσουν καὶ ἐκάθισαν καὶ τὰ τέσσερα παιδιά κοντά καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, ποὺ ἐτίναζε ψηλὰ τὸ νερό κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σὰν βροχή.

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο ἐσηκώθηκαν τὰ παιδιά, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι. “Ἐφαγαν μὲ πολλὴ ὅρεξι. “Οταν ἔφαγαν, ἐκάθισαν στὸ σαλόνι νὰ ξεκουρασθοῦν.

Ξαφνικά, ἀπὸ τὴν ἄλλη αἴθουσα ἀκούσθηκαν κάτι δυνατές φωνές, ποὺ τὰ παιδιά ἐτρόμαξαν. Ἡ Μαρίκα εἶχε πάει καὶ εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιά ἐτρεξαν πρὸς τὰ ἔκει.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπλησίασαν καὶ εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη δόνόματα. Ἡσαν τὰ δόνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ δόλες τὶς χῶρες τῆς γῆς, ὅπως ἔξήγησε ὁ Γιώργος. Ἡ Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ δόνομα «’Α-

θήναι » κι ἄκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

- Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.
- Μά πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα; ἐρώτησε δὲ Κωστάκης.

‘Η Μαρίκα ἔξήγησε:

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν ἐμπρὸς σ' ἔνα μηχανῆμα, ποὺ μαζεύει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν ἀστραπὴ σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκοῦμε τὴν ὥρα, ποὺ ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιά. Κι ὅταν εἰναι κακοκαιρία καὶ δὲν μποροῦμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία, ἀκοῦμε ἀπ' ἐδῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ Χωριό; ἐρώτησε δὲ Γιώργος.

— Εἰναι καιρός, ποὺ εἶχε φέρει ἔνα δ θεῖος, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Ἡμουν τότε πολὺ μικρή. Ἄλλὰ τοῦ ἔχάλασε. Ἐλειτουργοῦσε μὲ ἡλεκτρικὲς στῆλες. Τώρα μᾶς εἶπε, πῶς, ὅταν θὰ ἔχωμε ἡλεκτρικὸ ρεῦμα στὸ Χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἔνα ἀλλο. Κι ἔται θὰ ἔχωμε καὶ ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν αὐτό.

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντήχησε τὸ κουδούνι τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο δὲ Γιώργος καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρός! Ποιός δημιλεῖ, παρακαλῶ;... Ἐσὺ είσαι, πατέρα;... Ἐδῶ εἰναι τὰ παιδιά... Νὰ ἔλθωμε

στὸ μεταξούργειο; Κι ἔπειτα στὸν κινηματογράφο;
‘Α! ώραία... Θὰ ἐλθωμε ἀμέσως.

‘Απὸ τὸ μεταξούργειο ὁ κύριος Θᾶνος εἰδοποιοῦσε τὸ Γιῶργο νὰ πάῃ μὲ τὰ παιδιὰ στὸ μεταξούργειο, γιὰ νὰ τὸ ίδοιν. “Υστερα θὰ τοὺς ἐπαιρνε, νὰ τοὺς πάῃ ὅλους στὸν κινηματογράφο.

‘Η Ἐλενίτσα ἐσκέφθηκε:

—“Αλλο θαῦμα πάλι αὐτὸ τὸ τηλέφωνο!

Στὴν Κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. ‘Αλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὥρα θέλουν καὶ οὕτε γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλεγραφήματα, ποὺ θὰ σταλοῦν στὴν πολιτεία. “Αν ἦτο εὕκολο, θὰ ἐπαιρνε στὸ τηλέφωνο καὶ τὰ ἔξαδελφάκια τῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

‘Ο Γιῶργος εἶπε, πῶς ἐδῶ καὶ 30 χρόνια ὁ μεγάλος Ἰταλός ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι ἐπέτυχε μὲ τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἀνθρώποι μὲ δλες τὶς χῶρες τῆς γῆς. “Ετοι ἐποικοινωνοῦν μεγάλα πλοῖα, ποὺ ταξιδεύουν στὶς μεγάλες θάλασσες, στοὺς ὠκεανούς. Κι ἀν εύρεθοῦν σὲ κίνδυνο, καλοῦν ἄλλα πλοῖα σὲ βοήθεια, ποὺ τοὺς ἔρχεται βιαστική καὶ σώζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν δλα τὰ παιδιὰ ἔνα περίπατο στὴν πόλι καὶ τὸ βραδάκι ὁ Γιῶργος τὰ ἐπῆγε στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου τὰ ἐπερίμενε ὁ κύρ-

Δημήτρης.

82. ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωΐ, ἐπῆγαν τὰ παιδιά μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ ιδοῦν καὶ τὸ λιμάνι. Νά την ἡ θάλασσα, ἡ μεγάλη θάλασσα, γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαζοπράσινη ἀπλώνεται ὡς πέρα μακριά, ἐκεῖ ποὺ φαίνεται σὰν νὰ ἔνωνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιά δὲν εἶχαν φαντασθῆ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὥραία τὴν θάλασσα, ποὺ τὴν ἔκανε πιὸ ὥραία καὶ ἡ λιακάδα.

"Ομορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι ἔνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θάλασσα.

Δυὸς βαπόρια φορτηγὰ ἥσαν ἀραγμένα στὸ λιμάνι καὶ ἐπερίμεναν νὰ φορτώσουν. "Άλλο μεγάλο βαπόρι ἐφάνηκε στὴν εἰσοδο τοῦ λιμανιοῦ. "Ητο τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, ποὺ ἀραζε σὲ διάφορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φθάσῃ στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιά ὅλο κι ἔρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὰ πλοιά.

— 'Η θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ - Δημήτρης, μ' ὅλες τὶς τρικυμίες της καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντοσύνη της, ἥτο πάντα ἔνας μεγάλος δρόμος, ἀνοικτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οι πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμο, ἔφευγαν μὲ μονόξυλα. Μαζὶ τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα προϊόντα τῆς πατρίδος τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἔνα μακρινὸ κι ἐπικίνδυνο ταξίδι, ἀντίκρυζαν μὲ λα-

χτάρα τὴν καινούργια γῆ. Στ' ἀκρογιάλι τῆς καινούργιας γῆς τοὺς ἐπερίμεναν ἄλλοι παράξενοι ἀνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα διαφορετικὴ ἀπὸ τῇ δικῇ τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ὡραῖα πραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα ποὺ εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἀπλωναν δειλὰ τὰ χέρια τους καὶ τὰ ἔπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, ποὺ οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους.

— Σήμερα, ἔξακολούθησε δὲ κύρ-Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι ἀν εἰναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιὰ μυστικὰ γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιὰ δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθεῖαν στὴ γῆ, ποὺ θέλουν νὰ πάνε. Δὲν ἔχουν πιὰ ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ φουσκώσῃ τὰ παννιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνῃ. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες ἡμέρες μποροῦν νὰ φθάσουν στὰ πιὸ μακρινὰ λιμάνια.

“Οπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἔδω κι ἔκει προϊόντα τῆς γῆς, προϊόντα τῶν χεριῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιὰ καὶ ἀρχισε μιὰ μεγάλη κίνησις στὸ λιμάνι. Βάρκες ἐπήγαιναν κοντὰ κι ἔπαιρναν ἐπιβάτες, ποὺ τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα.

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.

Καραβοκύρης στέκεται,
κρατῶντας τὸ τιμόνι.

Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.

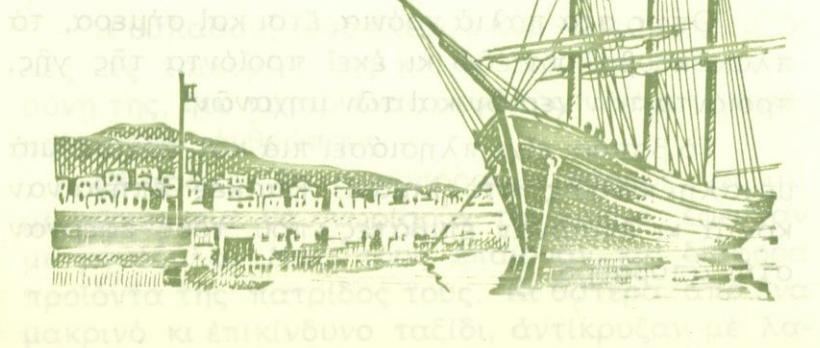
Θ' ἀκούσῃς « Καλῶς ὥρισες »
ἀπὸ χιλιάδες χείλια.

Μήν τὰ πιστέψης. "Απιαστες
εὔχες, ποὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπάει στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

Τὸ μόνο « Καλῶς ὥρισες »,
τὴ μόνη εὔχή, ποὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσῃς στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι.

« Παιδική 'Ανθολογία »

'Ιωάννης Πολέμης

84. ΣΤΟ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟ

Πρὶν γυρίσουν στὸ Χωριό, ὁ κύρ-Δημήτρης ἔπειρε πάντα νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντά σὲ ἔξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του ἔχει ἕνα ψηλὸ τοῖχο. Καὶ ἡ καπνοδόχος του λέει καὶ θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Καθὼς ἐπήγαιναν πρὸς τὸ ἐργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάζῃ ἔναν καπνό, που ἔκρυψε τὸν ἥλιο. Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐπῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ. Ἐτακτοποίησε τοὺς λογαριασμούς του καὶ παρεκάλεσε τὸ Διευθυντὴ νὰ ἐπιτρέψῃ στὰ παιδιά νὰ ἰδοῦν τὸ ἐργοστάσιο.

Ἐνας ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησε δλους σὲ ὅλο τὸ ἐργοστάσιο. Τὰ παιδιά ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦτο γεμάτο μηχανές. Ἐδῶ ἔγύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεὶ ἐσηκώνοντο κι ἔπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλοι οἱ μηχανές ἔτριζαν, ἔβογγοῦσαν, ἔγρυλιζαν. Κι ἀλλοὶ κάποια πλατιὰ λουριὰ ἔγύριζαν μὲ δύναμι μικρότερες ρόδες.

Μηχανές περίεργες ἐπελεκοῦσαν τὸ σίδερο ἢ τὸ ἔλύγιζαν, τὸ ἐπριόνιζαν, τὸ ἐτρυποῦσαν, τὸ ἐπίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες ἔφτειαν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λέει καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στὸ θόρυβο καὶ στὴ μεγάλη κίνησι, ποὺ ἐγίνετο γῦρό τους. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Οἱ μηχανὲς σὲ μιὰ στιγμὴ κάνουν τὴ δουλειὰ ἑκατὸ χεριῶν.

— Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔκοιταζαν μὲ πολλὴ προσοχὴ τοὺς ἐργάτες, ποὺ ἐπέβλεπαν τὶς μηχανές. Καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

— Τάχα θὰ μποροῦσαν οἱ μηχανὲς νὰ κινηθοῦν χωρὶς τοὺς ἐργάτες ; Ἐδῶ εἰν’ ὁ κόμπος, ὅπως λέει κι ὁ παππούς.

— Καὶ πάλι ἀπὸ μέσα της ἔδινε τὴν ἀπάντησι :

— Δίχως τοὺς ἐργάτες, οἱ μηχανὲς θὰ ἥσαν ὅχρηστες ! Αὐτὸ ἐμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ ἀπόγευμα ἔφυγαν γιὰ τὸ Χωριό, ὅπου ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔπαιναν νὰ διηγοῦνται σ’ ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλι.

85. Η ΦΑΝΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

— Μεθαύριο θὰ γίνῃ ὁ ἔρανος γιὰ τὴ φανέλλα τοῦ Στρατιώτου. Είσαι ἔτοιμη ; ἔρωτησε τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θείε, νὰ τελειώσω τὴ μιὰ κάλτσα. Ἀπόψε λέγω νὰ τὴν τελειώσω.

— Νὰ τὴν τελειώσης γρήγορα, παιδί μου. Σου εἶπα, οἱ στρατιώτες μας, ποὺ φυλάγουν ὅγρυπνοι τὰ σύνορά μας, κρυώνουν. Καὶ πρέπει ἐμεῖς ἀπὸ ἐδῶ κάτω νὰ τοὺς στείλωμε μάλλινα νὰ φορέσουν, νὰ ζεσταθοῦν. Γιὰ σκέψου τί κρύο εἶναι ἐκεῖ

έπάνω στὰ σύνορα! Γι' αύτό, τὴν ἐποχὴν αὐτήν, κάθε μιὰ γυναικία, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτειάσῃ ἢ μιὰ φανέλλα ἢ ἔνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἔνα ζευγάρι γάντια. "Ενας λόγος λέει : « Τὸ δῶρο, καὶ μικρό, μεγάλη χάρι ἔχει ».

— Πολὺ σωστά, λέγει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. "Ημουν κόρη, Δημήτρη, δταν σεῖς ἐπολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἐσεῖς ἐπολεμούσατε κι ἐδιώχνατε τὸν ἔχθρὸν μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα ἐπολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἔχθρό σας, τὸ κρύο. Δική μας λόγχη ἦτο ἡ βελόνα. Ἐλέγαμε : « Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στῆθος νὰ κρυολογήσῃ οὕτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ ». Ἐκάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

— Ο κύρ - Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος. "Υστερα χαμογελᾷ καὶ λέγει :

— "Ἐνα ἀπόγευμα, ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωκαν κι ἐμένα ἔνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἔξωτερικό. Ἐπῆγα νὰ φορέσω τὸ ἔνα γάντι κι εὔρηκα μέσα ἔνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνσι. Ἡτο τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ, ποὺ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὔστραλία κι εύχαριστησα τὸ κορίτσι, ποὺ μοῦ εἶχε στείλει τὸ πολύτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἡτο αὐτὸν μιὰ σπουδαία βοήθεια, ποὺ μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμι νὰ νικήσωμε.

— Τοῦτο δὲ γένθησε τὸν πόνον μόνον —

‘Η Έλενίτσα εἶπε τότε :

— Ἔγώ κάνω οἰκονομία. “Οταν ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας μοῦ δίνουν λεπτά γιὰ καραμέλλες, ἀγοράζω λιγώτερες καὶ δσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπαρᾶ μου.

‘Η μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴν ἐρώτησε :

— Τί θὰ κάμης τὰ λεπτά σου, ἅμα γεμίσῃ ὁ κουμπαρᾶς σου, Έλενίτσα ;

— Θ’ ἀγοράσω ὅ, τι μοῦ εἰπῆ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Έλενίτσα .

— Έλενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἰναι πολὺ πτωχά καὶ κοιμοῦνται νηστικὰ τὸ βράδυ ! Οἱ γονεῖς των δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν εύρισκουν ἐργασία καθόλου ἢ πολὺ ὀλίγη. “Αλλα πάλι παιδάκια εἰναι ὀρφανά. Νά, τὰ παιδιὰ τῆς κυρά - Γιαννούλας οὕτε παπούτσια οὕτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὕτε καὶ τρώγουν κάθε ήμέρα ψωμί. Εἰναι, βλέπεις, λίγη ἢ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας των.

— “Αν εἶχα πολλὰ λεπτά, εἶπε ἡ Έλενίτσα , θὰ ἀγόραζα ὅ, τι χρειάζονται τὰ παιδιὰ τῆς κυρά - Γιαννούλας .

— Καὶ ἔγώ, καὶ ἔγώ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα, ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου, Έλενίτσα , καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς εἰποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε ήμέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. ”Ετσι ὁ κουμπαρᾶς σας θὰ

γεμίζη γρήγορα καὶ θὰ μπορῆτε νὰ βοηθᾶτε καὶ τοὺς πτωχούς τακτικά.

Τὰ παιδιά ἐνθουσιάσθηκαν μ' αὐτὴ τὴν ίδέα, ἔκτυπησαν τὰ χέρια των καὶ ἐφώναξαν:

— Ναι, ναι, τί ώραία!

87. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στὴ μεγάλη αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, ἐωρτάσθηκε ἀπὸ τὰ παιδιά ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἴθουσα ἦτο στολισμένη μὲ λουλούδια, μὲ σημαίες, μὲ εἰκόνες καὶ μὲ ἐπιγραφὲς γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐκάθηντο στὰ καθίσματα, ποὺ ἦσαν στὶς πρώτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴν διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη δύμιλα:

« Παιδιά,

» "Οπως μέσα στοὺς τόννους τῆς ὅμμου ξεχωρίζει ἔνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι καὶ μέσα στὶς ἀπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξι, ἡ λέξι

Μητέρα. Ἡ σημερινή ἔορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῆ στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σ' ὅλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ώς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.

» Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτὲ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῇ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἰναι γιὰ σᾶς δὲ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακό. Αὔτὴ σᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ἔζεστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικὰ της, τὸ σῶμά σας μέσα στὴν ἀγκαλιά της. Αὔτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλᾶτε, νὰ περπατῆτε.

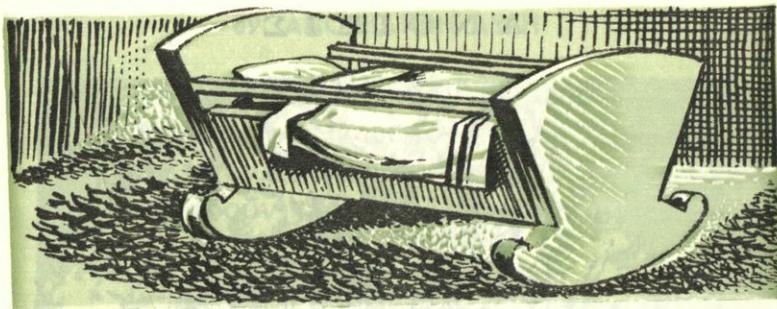
» Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψι, κάθε της κούρασι εἰναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκοῦτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλᾶτε μὲ σεβασμό.

» "Οταν τῆς λέγετε μὲ τρυφερὴ φωνή: «Μαννούλα!», ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: «Παιδί μου!» μὲ τόση γλύκα, ποὺ φθάνει ως μέσα βαθιά στὴν καρδιά δλων μας».

Αμέσως ἀρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ εἶχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ ἐδιαβάσθηκαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

» 'Ο Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα «Ἀποχαιρετισμὸς τῆς Μάννας», ἡ Ἐλενίτσα τὸ ποίημα «Ἡ μαννούλα» καὶ ἄλλα παιδιὰ ἄλλα ποιήματα.

» Επειτα τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, ἐπρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ ἐφίλησαν καὶ ἐκείνες. Τὰ παιδιὰ ξαναγύρισαν στὴ σκηνὴ, ἐτραγούδησαν μερικὰ ἄσματα καὶ ἔορτὴ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἐθνικὸν "Υμνον.

88. Η ΜΑΝΝΟΥΛΑ

Ποιός τὴν κούνια μας κουνάει,
ὅταν είμαστε μικράκια;
Ποιός χαμογελᾷ στὸ πλάι
καὶ γλυκὰ μᾶς λέει λογάκια
καὶ τὸν ύπνο προκαλεῖ;
‘Η μαμά μας ἡ καλή.

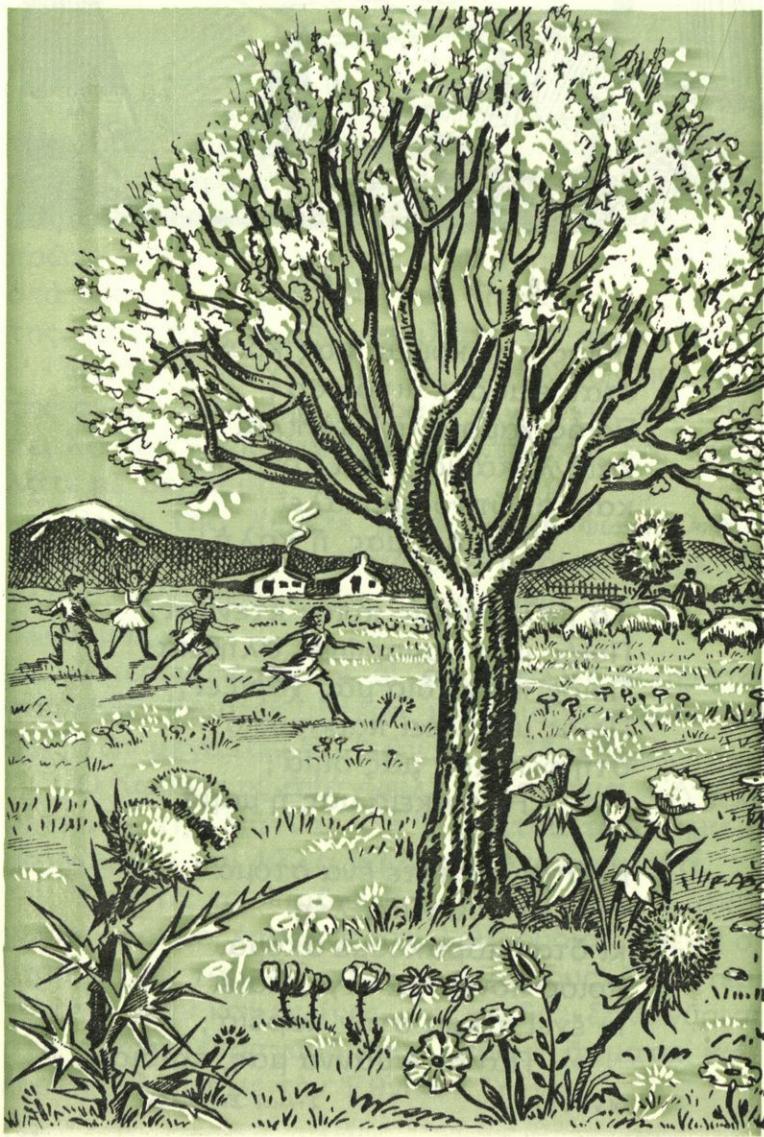
Τὰ μαλλιά μας ποιός κτενίζει;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στὴ φωτίσα μας σιμά;
‘Η γλυκειά μας ἡ μαμά.

Κι ὅταν κάποτε ἔνα στόμα
κάτι μὲ θυμὸ μᾶς λέη,
κι ὅταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καὶ σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στὴν καρδιά;
Πάντα ἡ μάννα μας, παιδιά.

Ανέκδοτο

Στέλιος Σπεράντσας

ΑΝΟΙΞΙΣ

89. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τά ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλή
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἀνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα χλωρασιά,
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
μέσος στὴ διάπλατη γιορτή,
ποὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάσι
ἀνθισμένη, φτερωτή.

Γ. Δροσίνης

“Ηλθε ή ”Ανοιξις! Μᾶς τὸ φανερώνει τὸ γαλανὸ χρῶμα τοῦ ούρανοῦ, τὸ πράσινο χαλὶ τῆς γῆς, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν ”Ανοιξι τὰ δένδρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ό κούκκος ἀκούεται « Κού - κου! Κού - κου! » καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν ”Ανοιξι. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιές φωλιές ἢ κτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιὰ πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ ἡμέρες ἐμεγάλωσαν καὶ οἱ νύκτες ἐμίκρυναν. Μερικὲς ἀνοιξιάτικες βροχὲς δροσίζουν τὴ γῆ. Ό ἀνοιξιάτικος ἥλιος εἶναι ζεστὸς καὶ στὰ βουνὰ λειώνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιές ἐπέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπό τῶν. Οἱ λεμονιές καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εύωδιές.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὅψιμη καλλιέργεια. Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμάτο πολύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουτίζουν καὶ ροφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαρούνες. Κάπου - κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι άκινδυνες, όταν όμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οι πελαργοί, πού κάνουν τὶς φωλιές τους στὰ ψηλὰ καμπαναριά, παραμονεύουν στὸ λιβάδι νὰ πιάσουν κανένα φίδι ἢ κανένα βάτραχο ἢ ποντικάκι ἢ σαύρα, νὰ ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια μὲ τὰ πρόβατα ξεκινοῦν γιὰ τὰ βουνά. Τ' ἀρνάκια χοροπηδοῦν χαρούμενα.

Καθὼς βόσκουν τὰ πρόβατα στὸ ἀπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ὁ βοσκὸς παίζει χαρούμενος τὴ φλογέρα του, ἐνῷ ὁ σκύλος τὸν συντροφεύει δίπλα του.

Τὸ ρυάκι τρέχει ἀδιάκοπα, ποτίζει τοὺς διψασμένους ἀνθρώπους, τὰ ζῷα καὶ τὰ πουλιά καὶ δροσίζει τὰ δένδρα, τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη.

Τὰ τριαντάφυλλα είναι στὶς δόξες τους. Ἡ θερμοκρασία ἀνεβαίνει καὶ ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ὡραῖα είναι τὴν "Ανοιξι ! Χαρὰ Θεοῦ !

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολείου καὶ ὅλοι οἱ ἀνθρωποι, ἀγαποῦν πολὺ τὴν "Ανοιξι. Ἡ Ἐλενίτσα μάλιστα συχνὰ ἀπαγγέλλει τὸ ποίημα «Ἡ "Ανοιξι» καὶ ὁ Κωστάκης ἀποχαιρετᾶ τὸ χειμῶνα μὲ τὸ ποίημα «Στὸ καλό, γεροχειμῶνα !»

91. ΣΤΟ ΚΑΛΟ ΓΕΡΟΧΕΙΜΩΝΑ

Μ' ἀνοιξιάτικα λουλούδια,
μυρωμένα, δροσερά,
μὲ παιγνίδια, μὲ τραγούδια,
μὲ φωνές καὶ μὲ χαρά,
τὸ λευκόμαλλο χειμῶνα
ἄς τὸν διώχωμε καὶ πάλι
κι ὁ καθένας ἄς τοῦ ψάλλῃ :
— Στὸ καλό, γεροχειμῶνα !

Οι ἄγροι δλοι φοροῦνε
καταπράσινη στολὴ
καὶ στοὺς κήπους, ποὺ ἀνθοῦνε,
κελαδεῖ κάθε πουλί.
"Ολη ἡ φύσι λουλουδίζει
καὶ φωνάζουν τὰ παιδιὰ
μὲ χαρούμενη καρδιά :
Στὸ καλό, γεροχειμῶνα !

92. ΤΑ ΔΕΝΔΡΑ ΑΝΘΙΖΟΥΝ

Πρώτη-πρώτη ἔχει ἀνοίξει τὰ λουλούδια της ἡ ἀμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορρόδινα πέπλα της, στέκεται στὸν κῆπο, σὰν νὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ἀνοίξεως.

Τὰ ἄλλα δένδρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνὰ κλαδιά των κοιτάζουν τὸν οὐρανό, σὰν νὰ λέγουν:

— "Ἄς ζεστάνη ὁ ἥλιος καλά, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς.

'Η ἀχλαδιά κινεῖ λίγο τὴν κορυφή της καὶ λέγει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα της:

— Τὴ βλέπεις τὴν ἀμυαλὴ τὴν ἀμυγδαλιά; 'Ἐλη-σμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ ἐκάηκαν ὅλα τὰ πρώιμα λουλούδια της. Νά την τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη ἐστολίσθηκε.

— 'Εγώ, εἰπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

"Ετσι ὡμιλοῦσαν τὰ δένδρα τότε. Μὰ ὅταν ἥλθε ὁ Ἀπρίλιος, νά τα ὅλα ἀλλαγμένα. 'Ο κῆπος στὶς δόξες του.

'Η ἀχλαδιά φορεῖ κάτασπρα, ἡ μηλιά ἀσπρορρόδινα, ἡ βερυκοκκιά τριανταφυλλιά. Ἰδὲς τὴ μικρούλα τὴν κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι της θὰ ἔχῃ ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ ιδοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμη κεράσια; Εἶναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέγει ὁ παππούς.

Τὰ παιδιά δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρὸ διάτοπον πανηγύρι τοῦ κήπου. "Ολοὶ ἐκεῖ εύρισκονται.

— Κάθονται κάτω ἀπὸ τὴν μεγάλην τὴν κερασιὰν καὶ ἀκούουν τὶς μέλισσες, ποὺς ζουζουνίζουν γυρίζοντας ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι.

— Γιὰ θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια ἔμαχέψαμε, Ἐλενίτσα; εἰπε δὲ Κωστάκης.

— Ναί, Κωστάκη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα. Θυμᾶμαι δυὸς μικρὰ καλαθάκια, τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου ἀνήμερα. Ὡτὸν ἔνα ἀπὸ τὰ δῶρα στὴν ἑορτὴν μας.

Τὰ παιδιά προτιμοῦν τὰ κεράσια ἀπὸ τὰ ἄλλα φροῦτα. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο, γιατὶ καὶ νόστιμα πολὺ εἶναι καὶ τὰ καλύτερα στολίδια τοῦ κήπου, ὅταν ὠριμάζουν. Νὰ τὰ βλέπης στὴν κερασιὰν ἀνάμεσα στὰ φύλλα της, νὰ κρέμωνται ἀπὸ τὸ μακρὺ πράσινο κοτσάνι των σὰν φουντίτσες, σὰν κόκκινα κουδουνάκια!

Μὰ ἐκεῖνο, ποὺ κάνει τὰ παιδιά νὰ ἐνθουσιάζωνται γιὰ τὴν κερασιά, εἶναι ποὺ μποροῦν μὲν αὐτὰ νὰ στολισθοῦν καὶ τὰ ἴδια. Τὰ κρεμοῦν στ' αὐτιά των σὰν δυὸς λαμπερὰ κόκκινα σκουλαρίκια.

‘Ο Κωστάκης σήμερα ἀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. ’Εχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ξυπνᾶ κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἔνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εύτυχισμένος. Βλέπει τάχα πώς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζὶ μὲ τὴν ἔξαδελφούλα του, τὴν Ἐλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, δόλο πηγαίνουν στὸν ἔξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δενδροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλατάνια, ποὺ δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιά των, πουλιά χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαδοῦν. Καὶ ἔνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαϊδεύει τ’ αὐτιά του.

Αὐτὴ ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τὴ γλυκειά φωνὴ τῆς μητέρας του. Καὶ νά, τώρα σταματᾷ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, ποὺ λέγει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου ! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελούδι ! Ξύπνα, φῶς μου !

Καὶ ἔνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του καὶ ἔνα ζεστὸ φιλὶ νοιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρύζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— “Ἄχ, μητέρα μου, τί ὠραῖο ὄνειρο, ποὺ ἔβλεπα, τί ὠραῖο !

— Ναί, μὰ ξέρεις πώς εἶναι ἀργά ;

— ‘Αλήθεια ; ”Έχει περάσει ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ εύρισκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι ; εἰπε δὲ ο Κωστάκης καὶ πετάχθηκε ἀμέσως ὅρθιος.

— Τώρα είναι πιά "Ανοιξι, είπε ή μητέρα του, καὶ πρέπει νὰ σηκωνεσαι πιὸ ἐνωρίς. 'Η 'Ελενίτσα πιὸ ἐνωρίς ἐσηκώθηκε σήμερα. 'Έμπρός, ντύσου, ἐτοιμάσου γρήγορα καὶ ἔλα κάτι νὰ σου δείξω.

'Ο Κωστάκης ἐντύθηκε, ἐπλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι ἔτρεξε στὴν τραπεζαρία. 'Εκαλημέρισε καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας καὶ τῆς γιαγιᾶς, ποὺ ἦσαν ἔκει.

— Μάντεψε λοιπὸν ποιός ἦλθε σήμερα! τοῦ είπε ή μητέρα του.

— 'Η θεία ή "Αννα;

— "Οχι.

— 'Ο θείος δ Πέτρος;

— "Οχι.

— Μητέρα, σὺ ἐτραγουδοῦσες πρὶν τὸ τραγούδι τῆς 'Ανοιξεως καὶ ἔλεγες: « 'Ηλθε πάλι ή "Ανοιξι ». Λοιπὸν γι' αὐτὴν λέες. 'Η "Ανοιξις ἦλθε!

— Χμ! ἔκαμε ή μητέρα του γελῶντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νὰ τὸ εύρης.

'Εκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούσθηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο, κατὰ τὸν κῆπο, ἕνα « τριτριλτρίλ, τιτρίλ... » καὶ εύθὺς δυὸ μαῦρα σπαθωτὰ πτερά ἐπέρασαν σὰν ἀστραπή.

— 'Α, τὰ χελιδόνια! ἐφώναξε καὶ ἐκτύπησε μὲ χαρὰ τὰ χέρια του δ Κωστάκης.

— Ναι, τὰ χελιδόνια ἥλθαν, είπε ή μητέρα του. Εύρηκαν τὴν παλιά τους φωλιὰ καὶ κελαδοῦν γεμάτα ἀπὸ εύχαριστησι. Τώρα θὰ τὴν ἐπιθεωρήσουν, θὰ τὴν διορθώσουν ὅπου χρειάζεται καὶ σὲ λίγες ἡμέρες θὰ κάμουν τ' αὔγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσθηκε ἡ Ἐλενίτσα:

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια! Ἡλθαν τὰ χελιδόνια!

— Τὰ εἶδα, Ἐλενίτσα. "Ελα νὰ τοὺς εἰποῦμε τὸ τραγουδάκι τους, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης βγαίνοντας στὴν αὐλή.

Ἡλθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παιδιά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἶπαν τὸ τραγουδάκι :

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού 'ρθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες;
Τὴν ύγειὰ καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὔγα.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαδοῦν,
τὰ δενδράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αὔγα γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσσοῦν.

Δαικό

"Επειτα ἐμπῆκαν στὸ σπίτι, ἥπιαν τὸ γάλα τους,
ἐπῆραν τὶς σάκκες των καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

'Εκεὶ τοὺς εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιά ὅτι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιών είχαν δεχθῆ πάλι τοὺς νοικοκυραίους των, ποὺ ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ξενιτειά.

‘Η δασκάλα έμιλησε στά παιδιά γιά τὰ χελιδόνια. Τούς είπε πώς ζέρχονται άπό τους ζεστούς τόπους, άπό τὴν Ἀφρική. Ἐταξίδευσαν πολλές ήμέρες, ἐπέρασαν άπό θάλασσες γιά νὰ μᾶς ἔλθουν.

Τούς είπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἶναι. Πώς τρώγουν χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ’ αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

“Υστερα τοὺς είπε πώς τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν Ἀνοιξι, τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Παναγίας, τὴν Ἐθνικὴν ἑορτὴν, τὴν Λαμπρὴν μὲ τὰ κόκκινα αὔγα, τὴν ύγειαν καὶ τὴν χαρά.

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σὰν ξνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοικτές τὶς γυαλιστερές του φτερούγες στὸν ἥλιο, ἐπετοῦσε ξνα ἀεροπλάνο στὸν ἀέρα, ξνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό.

‘Ο κόσμος ἐβγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μανδήλια τὸ ἔχαιρετοῦσε.

‘Ασφαλῶς κάποιο τολμηρὸν Ἐλληνόπουλο τὸ ὡδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερό, ποὺ μποροῦσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνῃ ὅς τὴν κορφὴ τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπαναριοῦ καὶ ὑστερα νὰ τὸ ἀνεβάζῃ ψηλά. Τόσο ψηλά, ποὺ μόλις νὰ φαίνεται, σὰν ξνα σημάδι στὸν οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιὰ τὴν ἀπόστασι, είπε δὲ κύρ-Πέτρος στὸν πατέρα του, ποὺ ἦτο καθισμένος στὸν ἥλιο.

‘Ο κύρ-Πέτρος εἶχε ταξίδεύσει πολλές φορὲς

μὲ ἀεροπλάνο καὶ ἤξευρε τί ἔλεγε. Ἀπὸ ψηλὰ οἱ πεδιάδες καὶ οἱ κοιλάδες φαίνονται σὰν ἔνα πολύχρωμο χαλί, ποὺ τὸ στολίζουν ἀπ' ἐδῶ τὰ δάση μὲ βαθυπράσινο χρῶμα καὶ ἀπ' ἑκεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήτια.

— Τὴν πιὸ μεγάλη πόλι, ἔξακολούθησε ὁ κύρ-Πέτρος, τὴν περνᾶ τὸ ἀεροπλάνο γιὰ μιὰ στιγμή. Κι ἐνῷ γιὰ νὰ πᾶς ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴν Κέρκυρα θέλεις εἴκοσι δυὸς ὥρες μὲ τὸ πλοϊο, μὲ τὸ ἀεροπλάνο πᾶς γιὰ μιάμιση ὥρα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἔτσι γρήγορα πᾶς καὶ στὰ Ἰωάννινα, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Κρήτη, στὴ Ρόδο καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδος μας. Τὸ ἀεροπλάνο ἔξυπηρετεῖ σπουδαῖα τις ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχεν ὁ ἀνθρωπὸς τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Καὶ διηγήθηκε τότε στὸν παπποὺ τὸ μῦθο, που ἄκουσε κάποτε στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸ Δαίδαλο καὶ τὸν "Ικαρο.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

"Οταν κάποτε ἐβασίλευε στὴν Κρήτη ὁ Μίνως, ἔφθασε ἑκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἔνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος, μὲ τὸ γυιό του "Ικαρο.

Ο Δαίδαλος ἔκτισε γιὰ τὸ Μίνωα ἔνα θαυμάσιο παλάτι, μὲ ὥραίες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλούς, ποὺ ἄλλο δῆμοιο δὲν ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα. Ο Μίνως εύχαριστήθηκε πολὺ γι' αὐτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν

καιρὸς ἔζήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ἐφοβεῖτο μήπως κτίσῃ καὶ ἀλλοῦ κανένα παλάτι ὥραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ἢ καὶ παρόμοιο. Τὸν ἐκράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικὲς τιμές. "Ἐδωκε ὅμως καὶ αὐτηρὲς διαταγές, κανένα πλοῖο νὰ μὴ δεχθῇ νὰ πάρῃ μαζὶ του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν "Ικαρο, ποὺ ἔδειχνε πῶς θὰ γίνη μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Όλόκληρα ἡμερόνυκτα ἐκάθητο καὶ ἐσκέπτετο ὁ Δαίδαλος, πῶς θὰ ἐγλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸ καὶ πῶς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα.

"Ἐνα πρωὶ ἐκάλεσε χαρούμενος τὸ γυιό του καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸς ζευγάρια μεγάλα πτερά, σὰν μεγάλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε :

— Ό Μίνως ἔξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα ὅμως δὲν τὸν ἔξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετῶντας.

Τοῦ ἐφόρεσε τὰ δυὸς πτερά, τοῦ τὰ ἐστερέωσε στοὺς ὅμους καὶ τοῦ ἔξήγησε πῶς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλά, τοῦ εἶπε. Τὰ πτερά, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνῃς πολὺ ψηλά καὶ σοῦ λειώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλά, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ πτερά καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινήσ μ' εύκολία.

Χαρούμενος δὲν "Ικαρος ἐπέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σὰν πουλιά, διτου θέλομε ! ἐφώναξε δὲν "Ικαρος.

Κι από τὸν ἐνθουσιασμό του ἐπετοῦσε πότε
ἐμπρός, πότε δπίσω. Κάποια στιγμή ἀνέβηκε σὰν
ἀετός πολὺ ψηλά κι ἔχαθηκε στὰ σύννεφα.

— "Ικαρε, παιδί μου, μὴν κάνης τρέλες! τοῦ
ἔφωναξε δ πατέρας του.

‘Ο “Ικαρος ὅμως δὲν ἀκουε. Τώρα κατέβαινε
χαμηλά, ώς τὰ κύματα, γιὰ νὰ ίδῃ μὲ χαρά τὰ νη-
σιὰ τοῦ Αἰγαίου. “Υστερα ἀνέβαινε πάλι ψηλά.

Κάποια στιγμή, ποὺ δὲν Δαίδαλος ἐγύρισε νὰ
κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενά τὸν ”Ικαρο.

— Συμφορά μου! ἔφωναξε. Ἐχάθηκε τὸ παιδί μου!

Ἐγύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέ-
ρος ἐκεῖνο. Πουθενά δὲν ἦτο δ “Ικαρος. Στὸ τέ-
λος ἀντίκρυσε σκόρπια πτερά στὰ κύματα. Καὶ σὲ
λίγο εἶδε καὶ τὸ ἴδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρο-
γιάλι ἐνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲ δάκρυα στὸ νησί. Ἀγκαλιάζει
τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ ’Ικάρου καὶ μὲ βαθειὰ θλῖψι τὸ
θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησί ἐκεῖνο ἐπῆρε
τὸ ὄνομα ’Ικαρία καὶ τὸ πέλαγος ὧνομάσθηκε
’Ικάριο πέλαγος.

Τὰ πτερά του δ Δαίδαλος λέγουν πώς τὰ πέ-
ταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λέγουν ἀκόμα πώς δὲν ξα-
ναφάνηκε πουθενά.

Τί ώραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο!

Ἡ εἰσοδός του στεφανωμένη γῦρο - γῦρο μὲ μυρτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλὲς - πολλὲς σημαιούλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἡρώων μας. "Ολοι στεφανωμένοι μὲ μυρτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας είναι σηκωμένο ἔνα πλατύ βάθρο. Ἀριστερά καὶ δεξιά του κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἔνα - ἔνα τὰ παιδιά νὰ ἀπαγγείλουν τὰ ποιήματά των.

Ἐκεῖ θὰ γίνῃ καὶ ἡ μικρὴ παράστασι ἀπὸ τὰ παιδιά καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἦλθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἑορτή.

Ο κόσμος ἔχει μαζευθῆ. Τὰ παιδιά φοροῦν τις ώραίες φορεσιές των καὶ κρατοῦν δλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιούλα.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καμαρώνουν τις στολές των.

Οι γονεῖς των, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ ίδοῦν στὴν παράστασι.

Ο Διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέγει:

«Ἀγαπητά μου παιδιά.

» Σήμερα ἔχει μεγάλη ἑορτὴ τὸ Ἑθνος μας. Μιὰ

τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, γιατὶ σὰν σήμερα ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἀλλη, γιατὶ σὰν σήμερα τὸ 1821 ἐσηκώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοί μας καὶ ἐκτύπησαν τοὺς τυράννους. Δέκα χρόνια ἐπολέμησαν σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμά των, ἐθυσιάσθηκαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δῶσουν στὸ Ἑθνος μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστι του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴν θυσία των καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μείς τὴν Ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζώμεθα. Γιατὶ μόνον ἔτσι ἡ Πατρίδα μας θὰ ζῆ καὶ θὰ ὑπερηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιά της. Τώρα λοιπὸν ἀς ἔορτάσωμε τὴν μεγάλη αὐτὴ ήμέρα, ὅπως ἀξίζει καὶ ἀς φωνάξωμε μὲ δῆμο μας τὴν καρδιά:

- Ζήτω ἡ Πατρίδα μας!»
- Ζήτω! ἐφώναξαν δῆμοι μὲ μιὰ φωνή.

Ἐπειτα τὰ παιδιά ἅρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν Ἑθνικὸν "Υμνο. "Ολοι ἐσηκώθηκαν ὅρθιοι καὶ ἐτραγούδησαν μαζὶ τὸν συγκινητικὸν "Υμνο τοῦ ἑθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
ποὺ μὲ βία μετράει τὴ γῆ.

'Απ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ιερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ω χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Μετά τὸν Ἐθνικὸν Υμνον ἀρχισαν οἱ ἀπαγγελίες. Τὰ περισσότερα παιδιά ἀνέβηκαν ἐνα-ἐνα μὲ τὴ σειρὰ στὸ βάθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα, ποὺ εἶχαν μάθει. Κάθε φορά, ποὺ ἐτελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλλοι ἔχειροκροτοῦσαν καὶ ἐφώναζαν: « Εὔγε!, εὔγε! »

Τέλος ἔγινε καὶ ἡ παράστασις. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλευνίτσα μὲ τὶς ώραίες στολές των ἔκαμαν σὲ ὅλους εὐχάριστη ἐντύπωσι. Καὶ τί ώραῖα ποὺ ἔπαιζαν τὸ μέρος των! « Ολοι τοὺς ἔχειροκρότησαν στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς των τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ ἐφίλησαν.

« Επειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέλος ἔκλεισαν τὴν ώραία ἑορτὴ μὲ ἐνα ώραῖο Ἐλληνικὸν χορό.

97. ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Χαρά Θεοῦ είναι τώρα τὴν ἄνοιξι ὁ κῆπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμένα ὅλα, ὅμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύσι.

Πουλιά πετοῦν καὶ κελαδοῦν, μέλισσες βουτζουν, σκαθάρια μὲν ὡραῖα χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρά-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμήγκια καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα.

“Ολα κινοῦνται, ὅλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιά τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως είναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοικτά, ἄλλα μισανοικτά καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴν τῶν παιδιῶν ἐτράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμούδια, ὅχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζευμένα σὲ κάποια φύλλα ζαρωμένα καὶ μαραμένα τῆς τριανταφυλλιᾶς.

— Τί είναι αὐτά, κύριε; Ἐρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αύτὰ είναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτᾶτε πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα! Τοὺς ἐρρούφηξαν ὅλο τὸ χυμὸν μὲν τὴ μυτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἔκει τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲν τὶς ἐπτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν; Ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— “Οπου ἰδῆτε μελίγκρες, προσέξετε νὰ ἰδῆτε, πῶς ἔκει είναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρώγουν τὶς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμήγκια, που ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιά; ”Ερχονται γιὰ τὶς μελίγκρες. ’Αλλὰ δὲν

έρχονται γιὰ νὰ τὶς φάγουν. Ἔρχονται γιὰ νὰ τὶς ἀρμέξουν.

— Νὰ τὶς ἀρμέξουν; ἐρώτησαν μ' ἀπορία τὰ παιδιά.

— Ναι. "Οπως ἔμεῖς ἀρμέγομε τὰ ζῷα καὶ τοὺς παίρνομε τὸ γάλα, ἔτσι καὶ τὰ μυρμήγκια. Ζουλοῦν ἐλαφρὰ τὴν κοιλιὰ αὐτῶν τῶν ἐντόμων καὶ ἀπὸ δυό τρυπίτσες τοὺς παίρνουν τὸ χυμό, ποὺ τοὺς περισσεύει. Καὶ τὸ περίεργο εἶναι, παιδιά, ὅτι τὰ μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτὲς τὶς μελίγκρες καὶ τὶς φέρνουν σὲ μέρος, ὅπου εἶναι ἀφθονη τροφὴ ἀπὸ τρυφερὰ φύλλα καὶ λουλούδια.

— Γιατὶ τὸ κάνουν αὐτὸ τὰ μυρμήγκια; ἐρώτησε ὁ Δῆμος.

— Γιατὶ τοὺς ἀρέσει πολὺ ὁ γλυκὸς χυμός.

— Καὶ δὲν μποροῦν μόνα τους νὰ ρουφήξουν χυμὸν ἀπὸ τὰ λουλούδια;

— "Οχι. Τὰ μυρμήγκια δὲν ἔχουν, ὅπως οἱ μυῖγες, οἱ μέλισσες κι ἄλλα ἔντομα, προβοσκίδα νὰ ρουφοῦν τὸ χυμὸν τῶν λουλουδιῶν. Οἱ παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τὶς μελίγκρες καὶ εἶναι ωφέλιμες στὸν κηπουρό. Λένε, πῶς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νὰ καθαρίσουν σὲ μιὰ ἑβδομάδα ὀλόκληρο ἔνα καρποφόρο δενδράκι ἀπὸ τὶς μελίγκρες. Τὰ μυρμήγκια κυνηγοῦν τὶς παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νὰ δαγκάσουν τὰ λεπτὰ ποδαράκια τους. Μὰ ἐκεῖνες χώνονται μέσα στὸ λεῖο καὶ σκληρὸ κέλυφός τους κι ἔτσι τὰ μυρμήγκια δὲν μποροῦν νὰ τοὺς κάμουν τίποτε.

Μιά άλλη συντροφιά παιδιών τρέχει χαρούμενη νὰ είπῃ στ' άλλα παιδιά κάτι, που ἔξακριβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καὶ συνεννοοῦνται μεταξύ των.

— Πῶς τὸ εἴδατε, παιδιά; ἐρώτησαν τ' άλλα.

— Ἐβάλαμε στὸ χορτάρι ἔνα κομμάτι ζάχαρι σὲ μέρος, που νὰ μποροῦν νὰ τὸ ίδοῦν τὰ μυρμήγκια. Ἡλθε λοιπὸν ἔνα μυρμήγκι, τὸ ἔξετασε μὲ μεγάλη προσοχὴ. Κι ὅταν ἐβεβαιώθηκε, πῶς ἦτο κάτι καλό, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νὰ εὕρῃ άλλα μυρμηγκάκια. Ὅταν τὰ εύρηκε, ἐκουνοῦσε τὶς κεραίες του βιαστικὰ καὶ ἄγγιζε τὶς κεραίες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτά ἥλθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρι. Ἄλλα τὴν ἐτραβοῦσαν, άλλα τὴν ἐσπρωχναν κι ἔτσι γρήγορα-γρήγορα τὴν ἐπῆραν στὴ φωλιά τους.

— “Οσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέγει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ὕραϊα καὶ περίεργα πράγματα, που εἰδαν ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἐξακριβωσαν καὶ ποιὰ εἶναι τὰ βλαβερὰ στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ μάθωμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, γιὰ νὰ τὰ πολεμοῦμε.

"Αλλα παιδιά παρατηροῦν μὲ προσοχὴ τὸν ἀνθόκηπο, τὸν δενδρόκηπο, τὸν λαχανόκηπο, τὰ φυτώρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρά, τὸ ἔνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμμιὰ εἰκοσαριὰ ἐύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. "Οσο τὰ παιδιὰ ἐπλησίαζαν, ἔνα δυνατὸ βούισμα ἐκτυποῦσε τ' αὐτιά τους καὶ ὅταν ἡλθαν κοντά, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ ἐτριγύριζαν τὶς κυψέλες των. "Ἐνα πλῆθος ἀπ' αὐτὰ τὰ ἔντομα ἐπήγαιναν καὶ ἐμπαιναν καὶ ἔβγαιναν στὶς πορτίσες τῶν ἐγκλίνων σπιτιῶν των. "Ολη τὴν ὥρα ἐγίνετο αὐτό. Μὰ ἐκείνες ποὺ ἥρχοντο ἐβάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῷ ἐκείνες ποὺ ἔβγαιναν ἦσαν ἄδειες.

— Ιδέτε, ιδέτε, εἶπε δὲ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἥρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια των φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμάτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεῖ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα των μ' αὐτό. Τὴν ἴδια στιγμὴ μὲ τὰ πόδια των, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γῦρι, δηλαδὴ τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιοῦ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη των. Γιὰ ιδέτε ἐκεῖ, σ' ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιὰ τί γίνεται!

"Ολοι ἐκοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, ποὺ ἦτο λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολύ ἀπὸ μέλισσες ἐπετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καὶ τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά των, ποὺ φέρουν στὴν κυψέλη; Ἐρώτησε δὲ Κωστάκης.

— Θὰ σᾶς δείξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε δὲ δάσκαλος. Πλησιάστε ἔδω.

“Ολοὶ ἐπλησίασαν γῦρο σ’ ἔνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια, Ὁ δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του,

— Νά! εἶπε δὲ δάσκαλος.

“Ολοὶ ἐκοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ δὲ δάσκαλος ἔξακολούθησε :

— Αὐτὴ εἰναι ἡ κηρήθρα. “Ολες αὐτὲς οἱ τρυπίτσες, ποὺ ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξεύρουν καὶ φτειάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτὲς τὶς κηρῆθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιά τους γῦρο σὰν ιδρῶτα μιὰ ούσια καὶ μ’ αὐτὴ πλάθουν καὶ κτίζουν.

Αὐτὴ ἡ ούσια εἰναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιά, τὸ ἐργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυραδάτο κερί, ποὺ ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴν Λαμπρὴ καὶ χαιρόμεθα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἐργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκειὰ καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι, ποὺ βάζομε στὶς μελόπιττες καὶ στοὺς λουκουμᾶδες, στὰ μελομακάρονα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς κατημένες τὶς μελισσοῦλες!

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτειαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πάνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμη καὶ σ’ ἐκεῖνο ἐκεῖ ἀντικρὺ τὸ βουνό. “Οταν ἀνθίζῃ σ’ ἐκεῖνες τὶς πλαγιές τὸ θυμάρι, πετοῦν ἐκεῖ καὶ βόσκουν σ’ αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρήσιο, εἶγαι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι’ αὐτὸ καὶ τὸ μέλι ‘Υμηττοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

- Τί πολλές πού είναι ! είπε ό Κωστάκης.
- Κάθε κυψέλη, άποκριθηκε ό δάσκαλος, έχει έπάνω - κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Και για νάξεύρετε, αύτες έχουν μιά μονάχα μητέρα.
- Μιά μητέρα ὅλες ; έρωτησε ή Έλενίτσα.
- Ναι, άποκριθηκε ό δάσκαλος. "Οταν ή κηρήθρα είναι έτοιμη, μπαίνει ή μητέρα τους σὲ κάθε μία ἀπ' αύτες τίς τρυπίτσες καὶ γεννᾷ ἀπὸ ένα αύγό. Σὲ λίγες ήμέρες, ἀπὸ τὸ αύγὸν αύτὸν βγαίνει μιά ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σὲ λίγο καιρὸν μεταμορφώνεται καὶ γίνεται μιὰ μέλισσα, καθὼς ὅλες. Νά, κοιτάτε αύτες ἐδῶ, ποὺ έτοιμάζονται γιὰ τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς των. Αύτὴ είναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ κελλῖ της. Τώρα ιδέτε την, δοκιμάζει τὰ πτερά της. "Απ ! πάει, ἐπέταξε. Σὲ λίγο θὰ γυρίσῃ φορτωμένη.
- "Ολες ἀγαποῦν τὴ μητέρα των πάρα πολὺ καὶ τὴν ἀκούουν ἀμέσως σὲ δι, τι εἰπῆ καὶ μὲ μεγάλη προθυμία. Τὴν δονομάζομε βασίλισσα, γιατὶ είναι μεγαλύτερη καὶ ὡραιότερη, καὶ αὐτὴ δίνει ὅλες τὶς διαταγές. Ποιές μέλισσες θὰ πᾶνε γιὰ μέλι ἔξω στὰ λουλούδια, ποιές θὰ μείνουν νὰ καθαρίσουν τὴν κυψέλη, ποιές θὰ ταΐσουν καὶ θὰ περιποιηθοῦν τὶς νεογέννητες κάμπιες καὶ ποιές θὰ φυλάξουν σκοποὶ στὴν πόρτα νὰ μὴν ἔλθῃ κανένας ἔχθρος.
- Καὶ τί θὰ κάνουν, ἀν ἔλθῃ κανένας ἔχθρος ; έρωτησε ή Έλενίτσα.

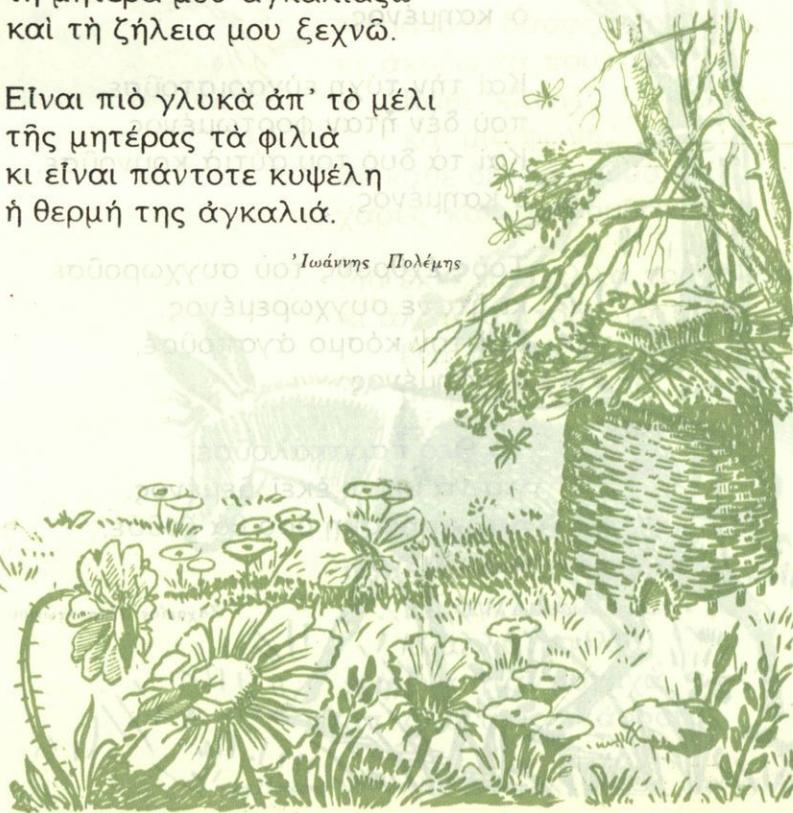
Χύνονται έπάνω του καὶ τὸν κεντρώνουν μὲ τὸ φαρμακερὸ κεντρί των, ἀπάντησε ό δάσκαλος

Τί ζωὴ εύτυχισμένη
κάν' ἡ μέλισσα ἔκει!
μέσ' στὸ μέλι πάντα μένει
μέσ' στὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη τῆς κοιτάζω,
τὴν ζηλεύω καὶ πονῶ,
τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἡ θερμή τῆς ἀγκαλιά.

'Ιωάννης Πολέμης

Στο λιβάδι ξεχασμένος
ένας γάιδαρος βοσκούσε.
Τίποτ' ἄλλο δὲ ζητούσε,
ό καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος.
Καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
ό καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὔχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος.
Καὶ τὰ δυό του αύτιά κουνοῦσε,
ό καημένος.

Τοὺς ἔχθρούς του συγχωροῦσε
κι ἤτανε συγχωρεμένος.
Καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε,
ό καημένος.

Τὸ Θεό παρακαλοῦσε
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος.
Καὶ νὰ βόσκῃ ὅσο θὰ ζοῦσε,
ό καημένος.

«Παιδική τραγούδια»

Zachariás Papantoniou

101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνὶ^{τόντην}
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δένδρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἔκει, ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσιο,
ἔνα πουλὶ^{τόντην}
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέῃ: «Σωπᾶστε σεῖς !
ἔγὼ θὰ τραγουδήσω ».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλὶ τ' ἀποστομώνει.

Εἶχαν λαλιὰ
τ' ἄλλα πουλιά.

Μὰ ἔνα ἥταν μοναχά
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόνι !

«Παιδικὴ Ἀνθολογία»

Αγγελος Βλάχος

Μεγάλο Σάββατο. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἐπεσαν ἐνωρίς νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυχτα νὰ πᾶνε στὴν Ἀνάστασι.

Τὰ μεσάνυχτα ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ πετάχθηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάσθηκαν. Ἐπῆραν τὶς ἀσπρες λαμπάδες των, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελλίτσες, καὶ μὲ τὸν παππού, τὴ γιαγιὰ καὶ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες των εἶχαν ἔτοιμη τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὔγα καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτειάξει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἔξεδρα στολισμένη μὲ μυρτίες καὶ δάφνες γῦρο-γῦρο. Ἡ νύκτα ἥτο πολὺ γλυκειὰ καὶ ζεστή. "Ολοι ἐστάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἔξεδρα. Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νά, ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ: « Δεῦτε, λάβετε φῶς ! »

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἄρχισαν ν' ἀνάβουν, ὡσπου ἔφθασε τὸ φῶς στὰ παιδιά. Ἐπῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἔνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ ἐστέκετο δίπλα, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιὰ οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παππούς.

"Ολος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα ἐφωτίσθηκαν εὐχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο ἐβγῆκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἔξεδρα. "Εψαλαν, εἴπαν

τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπᾶς, μὲ τὴ βαρειά καὶ γλυκειὰ φωνή του, ἀρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη». Ὁ νεωκόρος ἐτράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες κτυποῦν γρήγορα-γρήγορα καὶ χαρούμενα. "Αναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὅλος ὁ κόσμος ἀρχισε νὰ ψάλλῃ μαζὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των. Τί ὡραῖα ποὺ ἦτο, τί χαρμόσυνα, τί εύτυχισμένα! "Ολα τὰ πρόσωπα εἶχαν διμορφήνει ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ καλωσύνη. "Επειτα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς των, τὸν παππού καὶ τὴ γιαγιά ἐμπήκαν στὴν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

"Οταν ἔγύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των τὸ κανδηλάκι, ποὺ ἦτο μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας «Χριστὸς ἀνέστη».

Τὰ παιδιά ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ παππού, τῆς γιαγιᾶς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των καὶ ἐκείνοι ἐφίλησαν τὰ παιδιά, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὔχές. "Υστερα ἐκάθισαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Ἐτσούγκρισαν αύγα κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αύγῳ ἔβγήκε τοῦ παππού. "Ολοι ἐφώναξαν: «Ζήτω τοῦ παππού!» καὶ ὁ παπποὺς εἶπε: «Νὰ μου ζήσετε, παιδιά μου, καὶ πάντα χαρούμενοι!»

"Υστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζὶ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», εἴπαν χρόνια πολλὰ κάμνοντας τὸ σταυρό τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ-Δημήτρης ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἄρνι. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλὴ καὶ ὅλοι ἔγύρισαν τὴ σούβλα μὲ τὴ σειρά. "Ως τὸ ἀπόγευμα δὲν ἄκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὅργανα.

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστός Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες
ὅλοι, μικροί, μεγάλοι, ἔτοιμαστήτε·
μέσα στές ἐκκλησίες τές δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτήτε.

Ἄνοιξετε ἀγκαλιές εἰρηνοφόρες
δύμπροστὰ στοὺς Ἅγιους καὶ φιληθήτε·
φιληθήτε γλυκὰ χείλη μὲ χείλη,
πέστε: Χριστός Ἀνέστη! ἔχθροι καὶ φίλοι.

Λάμπει τὸ ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες·
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τὸ ἀγιοκέρι,
ὅποῦ κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

« *A π α ν τ α* »

Διονύσιος Σολωμός

104. ΜΙΑ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ

Μιά άνοιξιάτικη ήμέρα, τὰ παιδιά τοῦ σχολείου ἔβγηκαν ἐκδρομὴ μὲ αὐτοκίνητα στὸν ἀπέραντο κάμπο.

Ἐπέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια, ἀπὸ καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καὶ τέλος ἔφθασαν σ' Ἑνα χωριό, ποὺ εύρισκετο κοντὰ στὴ θάλασσα.

Ο δάσκαλος καὶ τὰ παιδιά τοῦ χωριοῦ ἐδέχθηκαν τοὺς ἐκδρομεῖς μὲ χαρὲς στὴ μεγάλη πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα καὶ γέρικα πλατάνια.

Οι ἐκδρομεῖς ἔμπήκαν πρῶτα-πρῶτα στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ καὶ προσευχήθηκαν. "Ἐπειτα τὰ παιδιά τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τὶς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῷ οἱ διδάσκαλοι ἐσυζητοῦσαν γιὰ διάφορα ζητήματα.

"Απ' τὴν πλατεῖα ἔφαίνετο πιὸ πέρα μιὰ ἀπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ ἔφθανε ὅς τὴν θάλασσα.

Σὲ μιὰ στιγμὴ διευθυντὴς τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τὴν καταπράσινη πεδιάδα, ἐρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ :

— Σ' αὐτὴ τὴν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ;

— Σ' αὐτήν, ἀπάντησε δάσκαλος. Αὐτὴ ἡ ἐσοδειὰ ἄλλαξε τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι' αὐτὴν ἥλθαμε στὸ χωριό σας, εἶπε διευθυντὴς, καὶ σᾶς παρακαλοῦμε πολύ, τὸ ἀπόγευμα, ποὺ θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν πεδιάδα, νὰ εἰπῆτε στὰ παιδιά κάτι σχετικὸ μὲ τὴν δρυζοκαλλιέργεια.

— Πολὺ εύχαριστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἰναι μιὰ εὔκαιρία νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς ὁ τόπος μας κατώρθωσε ὅχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζῃ ρύζι ἀπὸ τὶς ξένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ καὶ περίσσευμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πωλῇ ἀρκετὸ μάλιστα στὸ ἔξωτερικό.

Τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἑλαφρὸ ἥσκιο, ποὺ ἔρριχναν τὰ πλατάνια. Ἐπειτα ἔχορεψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.

Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐλαχταροῦσαν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, ποὺ ἦτο νεοφερμένη στὴν Πατρίδα μας.

μακρή χρεοφέρει τοιά δαιδαλούσια σινεμάτικα
μέσαν, ότι νοτιγράφων ουδὲν ταῦτα έπιπλα
κραυγούσια 105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους των καὶ μὲ τὰ παιδιά καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ἔξεχύθηκαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ φθάνει ὅς τὴν θάλασσα καὶ εἰναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

‘Ο δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ’ ἐνα ὕψωμα καὶ γῦρό του ἐμαζεύθηκαν ὅλα τὰ παιδιά ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. ‘Ο δάσκαλος ἤρχισε :

— Παιδιά, ρολόκαθαδ ὁ βορτνύππο νήτού.

Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, ποὺ βλέπετε μπροστά σας, ἦτο μιὰ ἄχρηστη ἀλμυρὴ ἔρημος.

Τὸ χῶμά της ἦτο σκληρὸ καὶ ἄγονο.

Μερικὰ βοῦρλα ἐφύτρωναν ἐδῶ καὶ ἔκει

καὶ τίποτε ἄλλο. Οὕτε δένδρα, οὕτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα ἀρνάκια τοῦ χωριοῦ δὲν εὕρισκαν τίποτε νὰ φάγουν. Οὕτε ἀγριόχορτα δὲν ἡμποροῦσαν νὰ φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ή θάλασσα ἐπλημμύριζε τὴν περιοχὴν αὐτήν. Τὸ χῶμά της ἐδηλητηριάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀλάτι, ποὺ ἄφηνε ή θάλασσα, καὶ ή ζωὴ τῶν χωρικῶν ἦτο σκληρή.

— Εύρεθήκαμε σὲ τόπο ἄχρηστο, ἔλεγαν οἱ χωρικοί. Εἴμαστε πτωχοὶ ἀπὸ τὸ ἀλάτι. Ἀλλὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὴ θάλασσα;

Μιὰ ἡμέρα ὅμως δὲ ἀγροφύλακας εἶδε νὰ ἔρχεται στὴν ἔρημη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας ἔνα αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεῖς ἄνθρωποι. Ἐπερπατοῦσαν ἐπάνω - κάτω καὶ ὠμιλοῦσαν σὲ ξένη γλώσσα.

Ἐγονάτισαν καὶ ἀρχισαν νὰ σκάβουν τὴ γῆ. "Ενας ἀπ' αὐτοὺς ἔτριψε τὸ χῶμα ἀνάμεσα στὰ δακτυλά του καὶ ὑστερα τὸ ἐδοκίμασε στὸ στόμα του. "Ενας ἄλλος ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκκα του κάτι μικρὰ κουτάκια καὶ τὰ ἔγέμισε μὲ χῶμα. Ὁ τρίτος ἔφαίνετο σὰν "Ελληνας, ἔτσι ἔδειχνε τὸ σῶμά του καὶ ή φορεσιά του.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη οἱ ξένοι ἔφυγαν. Γρήγορα ὅμως ξαναγύρισαν στὸ χωριό μας. "Ησαν Ἄμερικανοὶ μὲ τὸ διερμηνέα των. "Οταν οἱ χωρικοὶ ἐμαζεύθηκαν στὴν πλατεῖα, οἱ ξένοι τοὺς ἐξήγησαν, πῶς ή ἄγονη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς δίνῃ μεγάλη ἐσοδεία ρυζιοῦ.

Στὴν ἀρχὴ κανεὶς δὲν ἐπίστευσε σὲ δ, τι ἀκουσε. "Οταν ὅμως ἀρχισαν μερικοὶ τὴ δοκιμαστικὴ καλλιέργεια, ἔβεβαιώθηκαν, πῶς ήτο αὐτὸ δυνατό.

"Ἐτοι ἔγιναν ἐδῶ οἱ ὄρυζῶνες, ποὺ βλέπετε γῦρό σας.

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αύριο είναι Πρωτομαγιά. Οι άνθοκηποι είναι στις δόξες των. Οι γλάστρες είναι γεμάτες και άνθισμένες. Οι τριανταφυλλιές, οι βιολέττες, οι γαρυφαλιές, όλα, φορτωμένα άνθους, εύωδιάζουν. Τὰ παιδιά είναι στὸν κῆπο και καμαρώνουν τὰ λουλούδια του.

— Ή, Ελενίτσα έτοιμάζει ξα στεφάνι άπο τριαντάφυλλα και ό Κωστάκης άπο βιολέττες και γαρύφαλα. Πλέκουν τὰ λουλουδένια στεφάνια και σιγοτραγουδούν τὰ τραγούδια τοῦ Μάη.

— Και τοῦ χρόνου, παιδιά! άκούσθηκαν δυό γε-

λαστές φωνές. Ὡσαν οἱ μαννοῦλες τῶν παιδιῶν,
ποὺ παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιᾶς τὰ παιδιὰ ἐμαζεύ-
θηκαν στὸ σχολεῖο, ἔτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο
στὴν ἔξοχήν. Τὰ παιδιὰ τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ
ἰδέα. Ἐκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴν στεφάνια ἀπὸ
τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα καὶ τὰ ἐπρόσφεραν
σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Ἐπῆγαν ὅλα
μαζὶ καὶ στὴν τρίτη τάξι. Ἐπρόσφεραν ἐκεῖ ἔνα
ώραϊ στεφάνι καὶ εύχήθηκαν:

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ὑγείᾳ καὶ πρόοδῳ.

“Ολα τὰ παιδιὰ τῆς τρίτης ἔχειροκρότησαν
τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ διδάσκαλος τότε
τοὺς εἶπε:

Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὅμορφη γιορτή,
λουλούδια σεῖς, τὶ ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθώα σας ψυχή;

Κι ἔμεῖς εύχες σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τὴ ζωή,
νὰ ζήσετε ζωὴ μέσ' τὶς χαρές,
κάτω ἀπ' τοῦ Θεοῦ μας τὴ στοργή.

Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου, κρατῶν-
τας τὰ φαγητά των, ξεκινοῦν τραγουδῶντας τὰ
τραγούδια τοῦ Μαΐου.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ
πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιές τῆς ἔξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρύζουν τὴν πλούσια βλάστησι τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοὴ τῶν παιδιῶν φθάνει ἔνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τ' ἀμέτρητα ἀγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ κλαδιά τῶν δένδρων τοῦ δάσους κελαδοῦν τὴν Ἀνοιξι. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλατάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσός καὶ ἡ ἀγράμπελη. Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ παιδιά τὴ δίψα τους.

Τὰ παιδιά ἔμάζεψαν λουλούδια στὴν ἔξοχή, ἔπλεξαν στεφάνια καὶ ἐγύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπίτια τους, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα ἀπὸ μυρωδᾶτα ἀγριολούλουδα.

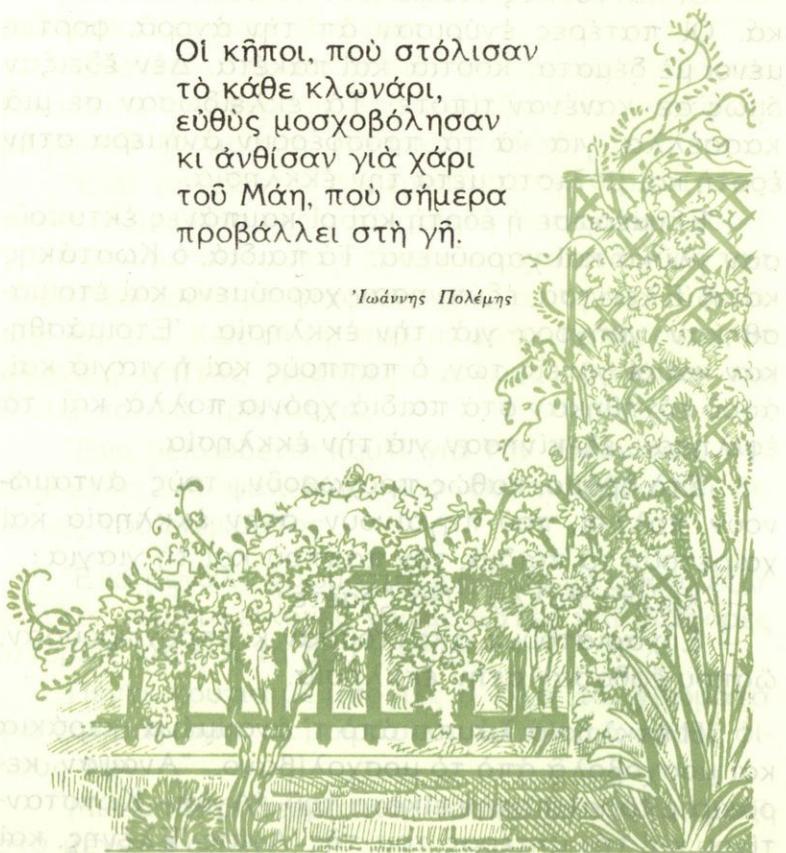
Τὰ παιδιά στον πάγκο της μητέρας τοῦ Διονύσου, στον πάγκο της μητέρας της Κατερίνας, στον πάγκο της μητέρας της Μαρίας, μύρισαν την αρωματική αέρα της φύσης.

— Καὶ τοῦ χρηστοῦ βέττης ἔβλαψα καὶ μέτρα καὶ

Λουλούδια ἀς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλάτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἔκεινα
στὸ Μάη, ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Οι κῆποι, ποὺ στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι,
εὐθὺς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, ποὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῆ.

Ιωάννης Πολέμης

108. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΕΝΙΤΣΑΣ

Τήλθε ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἀγίας Ἐλένης.

Ἄπὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιατὶ ἑορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα, ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά.

Οἱ μαννοῦλες ἔτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες ἐγύρισαν ἀπ' τὴν ἀγορά, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιά καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ ἔκλείδωσαν σὲ μιὰ κασσέλλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἑορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἐξημέρωσε ἡ ἑορτὴ καὶ οἱ καμπάνες ἔκτυποῦσαν γλυκὰ καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, ἔξυπνησαν χαρούμενα καὶ ἔτοιμάσθηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ἔτοιμάσθηκαν καὶ οἱ γονεῖς των, ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιὰ καί, ἀφοῦ εύχήθηκαν στὰ παιδιὰ χρόνια πολλὰ καὶ τὰ ἔφιλησαν, ἔξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμώνουν πολλοί, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παπποὺ καὶ τὴ γιαγιά :

— Χρόνια πολλά ! Νὰ ζήσετε !

— Εύχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν κι ἐπροχωροῦσαν, ὥσπου ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.

Ἡ ἐκκλησία λάμπει ἀπὸ τ' ἀναμμένα κεράκια καὶ μοσχοβιολᾶ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. "Αναψαν κεράκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἀγίας Ἐλένης, καὶ

ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα, κάμνοντας τὸ σταυρό τους.

Οι εἰκόνες ἦσαν στολισμένες μὲ τριαντάφυλλα.

‘Ο ψάλτης ἔψαλλε μὲ τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνὴ του καὶ ὁ παπᾶς ἐθυμιάτιζε στὴν Ὁραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἔνας στὸν ἄλλον.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασσέλλα καὶ ἔβγαλε τὰ δῶρα:

“Ἐνα πολὺ ὡραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλλα μὲ χρυσᾶ γράμματα: «Ναυκρατοῦσα».

“Ἐνα μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἐλενίτσας, πράσινο, μὲ κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γῦρο - γῦρο στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιὰ καὶ στὸ γῦρό του.

“Ἐνα κουτὶ μὲ διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ’ αὐτὰ ἡμποροῦσε νὰ φτειάξῃ σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

“Ἐνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἐλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἔνα ψαλιδάκι, μιὰ δακτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος.

“Ἐνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίο μὲ ὡραῖο ἔξωφυλλο, γεμάτο εἰκόνες χρωματιστὲς καὶ διάφορες ιστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιά.

Πέντε κουτιὰ μὲ μπογιές σ’ ὅλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιὰ στοὺς φίλους των.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη, νὰ παίζουν ὅλοι μαζὶ στὸ μεγάλο ἀλῶνι.

Δυὸς καραμοῦζες, πολλὲς ὡραῖες χρωματιστὲς
ζωγραφιές καὶ δόκτῳ μπαλόνια χρωματιστά.

"Υστερα ἔβγαλε μιὰ ὡραία κίτρινη ποδίτσα μὲ
γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὄμους καὶ στὴ ράχι, τὸ
δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα. Καὶ ἔνα ζευγάρι κόκ-
κινα πέδιλα ὀλοκαίνουργα γιὰ τὸ Φώτη.

"Επειτα ἔβγαλε ὡραῖες παντοῦφλες γιὰ τὸν
παπποὺ καὶ ἔνα ζευγάρι τῆς γιαγιᾶς τσόχινες,
μὲ πολύχρωμα κεντήματα.

Καθὼς ἐκοιτοῦσαν τὰ ὡραία δῶρα, ἀρχισαν νὰ
ἔρχωνται ἐπισκέψεις.

"Ηλθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς
των. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ
Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλι-
κούλα καὶ ὁ Φώτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλυ-
κίσματα.

- Χρόνια πολλά, Κωστάκη!
- Χρόνια πολλά, Έλενίτσα!
- Νὰ ζήσετε!
- Νὰ ζήσῃ ὁ παπποὺς καὶ ἡ γιαγιά σας!
- Νὰ σᾶς ζήσουν!, ἔλεγαν στοὺς γονεῖς των.

"Τότε τὰ παιδιὰ ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρά
των καὶ ἐμοίρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους των.
"Ολοι ἐπῆραν κάτι. "Αλλοι μπογιές, ἄλλοι ζω-
γραφιές, ἄλλοι καραμοῦζα, ἄλλοι μπαλόνι.

Η Βασιλικούλα ἐπῆρε τὴν ὡραία της ποδιά
καὶ ὁ Φώτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

"Ολη ἡ σάλα ἐγέμισε χαρούμενες φωνές.
Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ με-
γάλη ἀχλαδιά, ἥτο στρωμένο ἔνα μακρὺ - μακρὺ

τραπέζι. Ἐκεῖ ἐκάθησαν καὶ οἱ προσκεκλημένοι,
ἔφαγαν ὅλοι μαζὶ καὶ διεσκέδασαν.

Ἐπειτα τὰ παιδιά ἔμαζεύθηκαν κάτω ἀπὸ τὸ
δροσερὸ ύπόστεγο καὶ ἐπαιξαν μὲ τὰ καινούργια
παιγνίδια των καὶ ἐκαμάρωναν τὰ δῶρά των.

Ἡ Βασιλικούλα ἐφόρεσε τὴν καλὴν ποδιά, που
τῆς ἔχαρισε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ ἦτο ὅλο καμάρι. Ἐ-
φίλησε πολλές φορὲς τὴν Ἐλενίτσα καὶ τῆς εἶπε
πάλι:

— Σ' εὔχαριστῷ, Ἐλενίτσα μου, νὰ ζήσῃς χίλια
χρόνια.

Καὶ ὁ Φώτης ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε:

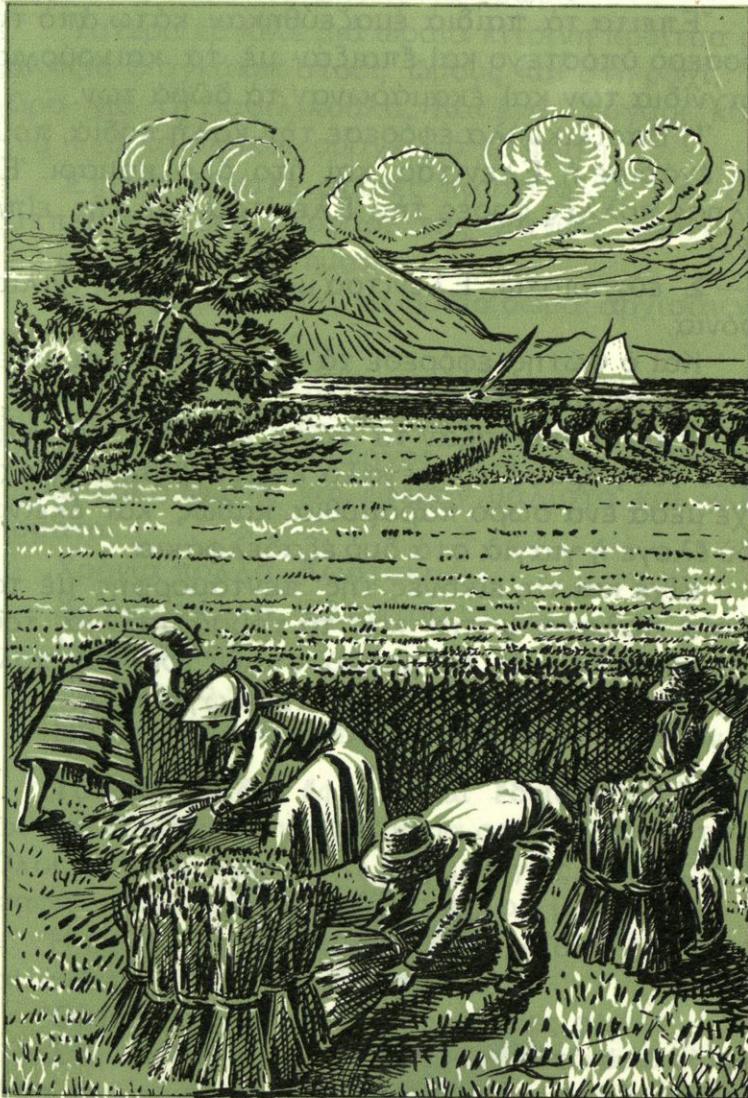
— Εὔχαριστῷ, Κωστάκη μου.

Ἐπειτα ἐκοίταξαν τὰ δῶρα ἔνα-ἔνα. Μὰ πιὸ
πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατὶ
εἶχε μέσα ἔνα σωρὸ παραμύθια, καθὼς καὶ ἐκεῖνα
που ἔλεγε ἡ γιαγιά στὰ δυὸ ἑξαδελφάκια.

Εἶχε καὶ τις εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ
ώραια γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τοῦ
βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρὺ σπαθί του καὶ πολ-
λές - πολλές ἄλλες χρωματιστές ζωγραφιές.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109. ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δένδρα εἶναι γεμάτα μὲ ὥριμα φροῦτα. Ἡ θάλασσα ἐγαλήνεψε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τίς βάρκες.

Οἱ ἔξοχὲς ἐγέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρές. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.

Ἀφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἄγγούρια, μελιτζάνες, βερύκοκκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σῦκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φροῦτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρώγωμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρά, ἢν θέλωμε νὰ ἔχωμε καλὴ ύγεια.

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἀνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ο τραγουδιστής τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἴδρωτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μανδήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια των τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλι, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβιολα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στὸ ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ τὸ σκεπάσουν εὔκολα, ἢν ξεσπάσῃ καμμιὰ

ἀπὸ τὶς ἔξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ δροσίζουν καὶ φέρνουν ἀνακούφισι στὴν πλάσι.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἶναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρομὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῇ ὁ ἄνθρωπος καὶ θὰ ἀπολαύσῃ τὶς διμορφίες της.

Στὰ βουνὰ θὰ χαρῇ ἀλλοῦ τὶς δασωμένες καὶ ἀλλοῦ τὶς γυμνὲς πλαγιές τους. Ἐλλοῦ τὶς σουβλερές βουνοκορφές. Ἐλλοῦ τὶς ψηλές ἢ χαμηλές ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσοῦλες, ποὺ αἰώνια ζοῦν ἐκεὶ στὴ μοναξιά καὶ δροσίζουν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λιβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐκεὶ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κάνουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες τοῦ βουνοῦ.

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

Μιὰ καλοκαιριάτικη ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἔξυπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα πολὺ πρωὶ καὶ οἱ τρεῖς ἀνέβηκαν σιγὰ στὸ βουνό. Ἐκεὶ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ ὁ μπάρμπα-Χρίστος, ὁ ξακουσμένος πρωτοτσέλιγγας.

Πόσο εὐχάριστη ἦτο ἐκείνη ἡ διαδρομή! Ἐπερνούσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερὰ βλαστάρια τῶν θάμνων ἐστάλαζε ἡ πρωινὴ δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζὶ μὲ τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν ἔταιριαζαν μιὰ ύπέροχη καὶ εὐχάριστη μουσική.

‘Ο τσέλιγγας, μαζὶ μὲ τὴ χαριτωμένη κόρη του, τὴ Διαμάντω, ἐπερίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὰ τσοπανόσκυλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπάρμπα - Χρῖστος, ὅταν εἶδε τὸν κὺρ - Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλησιάζουν.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ - Δημήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἥρθατε. Φαίνεται ἔξυπνησαν γρήγορα τὰ παιδιά, συνέχισε ὁ μπάρμπα - Χρῖστος.

— Ἐξυπνήσαμε πολὺ πρωί, ἀπάντησαν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ παιδιά.

‘Ο μπάρμπα - Χρῖστος ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω ἐπῆρε τὴν Ἐλενίτσα καὶ ὅλοι μαζὶ ἐβάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες.

— Μέεεε! μέεε! μέ! ἀκούοντο τὰ βελάσματα τῶν προβάτων, ποὺ ἔβοσκαν στὰ γῦρο λιβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα του, ἐφύλαγε ἔνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν ἔβοηθοῦσε καὶ ἔνας μεγάλος σκύλος.

— Χούμ! χούμ! χούμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνὲς φωνὲς τῶν σκύλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψηλώματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκειὰ φλογέρα κάποιου τσοπάνη, ποὺ τὴ συνώδευαν ταιριασμένα τὰ ἀρμονικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στὶς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα είναι μερικές πέτρινες στρούγκες. Έκει οι τσοπάνηδες άρμέγουν τὰ πρόβατα καὶ γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, ποὺ τοὺς λέγουν καρδάρες, μὲ τὸ παχύτατο γάλα.

’Απὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαρο-
ντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη καὶ γεμάτη καλω-
σύνη.

— Καλῶς ώρίσατε..., εἶπε ντροπαλὰ καὶ ἔχαιρέ-
τισε τὸν κύρ - Δημήτρη, ἐφίλησε τὸν Κωστάκη καὶ
τὴν Ἐλενίτσα καὶ ὅλοι μαζὶ ἐμπῆκαν σὲ μιὰ εύρύ-
χωρη καλύβα.

”Ητο κατακάθαρη καὶ ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυρο-
σύνη. Μαλακὲς μάλλινες κουβέρτες μὲ ὡραῖα χρώ-
ματα ἥσαν στρωμένες. Έκει ἐξεκουράσθηκαν, ἔφα-
γαν καὶ ἐκοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθηκαν τὸ «Τυροκομεῖο».
”Ητο ἐνα πολὺ μεγάλο ίσόγειο σπίτι, ποὺ ἔχρησί-
μευε καὶ γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα
καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα καὶ τὸ ἀνακάτευαν μὲ
μεγάλες ξύλινες κουτάλες. ”Επειτα τὸ ἔπηζαν
τυρί. Τὸ ἔβαζαν σὲ μεγάλα τυρόπαννα καὶ τὸ ἐκρε-
μοῦσαν γιὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ νερό.

Τὸ νερὸ ποὺ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ τυρὶ τὸ ἔβραζαν
καὶ ἔβγαζαν ἀπὸ αὐτὸ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἐναν κάδο στενὸ καὶ ψηλό,
ἐκτυποῦσαν μ' ἐνα ξύλο μακρὺ τὸ γάλα, ποὺ ἦτο
μέσα, καὶ ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἔπηζαν τὸ
γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ ἔχόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρὶ, ἀπὸ
φρέσκη μυζήθρα καὶ ἀπὸ βουνήσιο γιαούρτι.

— Εύλογία Θεοῦ είναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἰπε
ὁ κύρ-Δημήτρης. Μᾶς δίδουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ
βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λί-
πασμα.

— Θησαυρὸς είναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας.
Τὰ ἔχει εὐλογήσει ὁ Θεός. Δοξασμένο νὰ είναι τὸ
ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ-Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά
ἀπεχαιρέτισαν τὸν φιλόξενον τσέλιγγα, τὴν καλὴν
καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴν χαριτωμένην
κορούλα του, τὴν Διαμάντω, καὶ ἐγύρισαν στὰ σπί-
τια τους.

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

‘Ητο μιὰ ἡμέρα ὅμορφη, ποὺ ἐπρομηνοῦσε τὴν
χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἦσαν ὄλα
μαζεμμένα καὶ ντυμένα μὲ τ’ ἀσπρὰ τους γιορτινὰ
φορέματα. Ἐκρατοῦσαν ὄλα τὶς γαλανόλευκες
σημαιούλες των, ποὺ τὶς ἐφύλαγαν γιὰ κάθε ἔθνι-
κὴν ἑορτή. Μιλοῦσαν ζωηρά.

‘Απὸ χθὲς ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου τοὺς εἶχε
δώσει τὴν χαρούμενη εἰδῆσι, πῶς οἱ Βασιλεῖς θὰ
ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ πηγαίνει
πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν
στὴν διασταύρωσι νὰ χαιρετίσουν τὸ Βασιλιά, τὴν
Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ἔξεκίνησαν. “Οταν ἔφθα-
σαν στὸ ὡρισμένο μέρος, παρατάχθηκαν στὴν γραμ-
μὴ καὶ ἐπερίμεναν μὲ καρδιοκτύπι. ‘Ησαν ἐκεὶ μα-

ζειμένοι καὶ πολλοὶ χωρικοὶ μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Κοινότητος. Τὸ αὐτοκίνητο ἔφθασε καὶ ἐσταμάτησε. Μεγάλη χαρὰ ἀστραψε διὰ μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἐκοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ἐνθουσιασμὸ καὶ συγκίνησι ἔζητωκραύγαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο μὲ τὸν Διάδοχο. Οἱ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιὰ ἔψαλλαν τὸν Ἐθνικὸν Ὅμνο. Ή Έλενίτσα προσέφερε στὴ Βασίλισσα μιὰ ὥραια ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι. Η Βασίλισσα τῆς ἔχαιδεψε τὰ μαλλιά, τὴν ἐφίλησε καὶ ἔχαιρέτισε ὅλα τὰ παιδιὰ μ' ἔνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ ἔχαιρέτισε τὰ παιδιὰ κι ὁ Βασιλιάς μὲ τὸν Διάδοχο.

Τὸ αὐτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή, ποὺ ἔζησαν τὰ παιδιὰ καὶ οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς ἐμπήκαν πάλι στὸ αὐτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὶς χαρούμενες ζητωκραυγὲς ὄλων.

Σὲ μιὰ μικρὴ πόλι τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ασία, ἔζουσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὅμορφη κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἡ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὄρφανὴ. Τὸ ὄνομά της ἦτο ξακουστό, ὅχι μόνο γιὰ τὴν περίφημη ὅμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιατὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες, ἀκόμη καὶ τὶς Νεράιδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἔτοι μάλιστα μιὰ διάδοσις, πῶς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἡ ίδια ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ παραδέχετο μὲ κανένα τρόπο ἡ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα :

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ. Ἄν θέλῃ ἡ θεά, ἃς ἔλθη νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἀκούσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ ἔθυμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιὰ καὶ ἐμπῆκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέγει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σᾶν γριὰ ποὺ εἰλμαι, νὰ εἰσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεά, νὰ ζητήσῃς μάλιστα συγχώρησι γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό της ἡ Ἀράχνη ἐπέταξε τὴ σαΐτα της καὶ λέγει στὴ γριά :

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξῃς γιὰ τὴν κόρη σου. Ἄν θέλῃ ἡ θεά, ἃς ἔλθη νὰ μετρηθῇ μαζί μου !

Σάν ἄκουσε αύτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Διός, ἡ Ἀθηνᾶ, ἔχασε τὴν ύπομονή της.

— Ἡ Ἀθηνᾶ εἶναι ἐδῶ, κοπέλλα μου! ἐφώναξε δυνατὰ καὶ ἐστάθηκε μπροστὰ στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεῖκὴ μορφή της.

Οἱ Νεράιδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποὺ ἔτυχε νὰ εὐρεθοῦν μπροστά, ἔγονάτισαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνησαν τὴ θεά. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν ἔκουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέσι της.

Σὲ λίγο ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη ἐκάθισαν μπροστὰ στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἀθηνᾶ ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνά της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ὁ Ποσειδῶν ἐκτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπ’ ὅπου ἀνέβλυζε νερό. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ ἐφύτρωνε ἡ ἐλιά. Ολόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸν Δία στὴ μέση, γεμάτοι ἀπὸ θεῖκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε ὥραῖες εἰκόνες, στὶς ὅποιες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίζῃ τοὺς θεούς, καὶ μάλιστα τὸν Δία, τὸν ὅποιον ἐκεντοῦσεν ἄλλοτε μεταμορφωμένον σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσῆ βροχή.

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἤμπόρεσε νὰ εὕρῃ κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἔξωργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμό της ἐκτύ-

πησε στὸ μέτωπο τὴν Ἀράχνη μὲ τὴ σαίτα τῆς.

Κάτι σὰν τρέλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπ' τὸ θεῖκὸ ἐκεῖνο κτύπημα καὶ ἀπελπισμένη ἐτύλιξε στὸ λαιμό της θηλειά μ' ἔνα σχοινὶ καὶ ἐκρεμάσθηκε.

Ἡ θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ θηλειά, τὴν ἐρράντισε μ' ἔνα μαγικὸ ὑγρὸ στὸ μέτωπο καὶ ἐξαφανίστηκε.

Ἀπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη μεταμορφώθηκε σ' ἔνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔντομο, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνη πάντοτε τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ παννί της.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐγύρισε στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορά, φορτωμένος δέματα, κουτιὰ καὶ πακέτα.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ ἐπῆραν μερικὰ κουτιὰ ἀπὸ τὰ χέρια. ‘Ο κύρ-Δημήτρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα γιὰ ὅλους, καὶ τὰ ἔχαρισε στὸν καθένα.

“Υστερα ἄνοιξε ἔνα μακρὺ κουτὶ καὶ ἔβγαλε ἀπὸ μέσα ἔνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κανονάκι, καὶ εἶπε :

—Νά, καὶ ὁ ἔχθρὸς τῶν ἐντόμων.

“Ολοι ἐκοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλῆνα, ποὺ πίσω του

είχε ένα ξύλινο χέρι και έμπρός του μιά τρυπίτσα μικρή και ένα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο επάνω

— „Α! ή τρόμπα! έφωναξαν τά παιδιά.

— Ή καταστροφή τῶν ἐντόμων! εἶπε δὲ πατέρας.

Και ἀμέσως ἔγειμισε τὸ ἔργαλεῖο μὲν «Ντὶ ντὶ τί», ποὺ είχε φέρει σ' ένα μπουκάλι. "Εξω ἀπὸ τὸ μπουκάλι ἡσαν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ είναι αύτό, πατέρα; ἐρώτησε δὲ Κωστάκης μὲν περιέργεια.

— "Οχι, παιδί μου, είναι ένα νέο ἀμερικάνικο φάρμακο, ἀνώτερο ἀπὸ τὸ φλίτ. Λέγεται «ντὶ ντὶ τί» και σκοτώνει ὅλα τὰ ἔντομα. Ἀκόμη και μικρά ζῷα, ὅπως τὰ ποντίκια.

Και ἀμέσως ἄρχισε νὰ ραντίζῃ πάντοῦ. "Εβγαίνε ἀπὸ τὴ μικρὴ μπροστινὴ τρυπίτσα μπουχός, σὰν μικρὸ συννεφάκι, και ὅπου ἡτο καμμιὰ μυῖγα, ἔπεφτε εύθὺς κάτω ψόφια.

— Εμύριζε ὅμως λιγάκι σὰν βενζίνη ή νέφτι. Δὲν μυρίζει ώραία, εἶπε ή Έλενίτσα.

— "Οχι και πολὺ ώραία, ἀποκρίθηκε δὲ κύρ - Δημήτρης, ἀλλὰ δὲν βλάπτει καθόλου σὲ μᾶς.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, εἶπε ή μητέρα της, παρὰ ή ἐνόχλησις ἀπὸ τὶς βρωμερές μυῖγες.

— Γιρέπει ὅλες οἱ νοικοκυρές, εἶπε πάλι δὲ πατέρας τοῦ Κωστάκη, νὰ πάρουν ἀπόφασι, νὰ πολεμήσουν αὐτὸν τὸν κακὸ ἔχθρό, τὴ μυῖγα.

— Τόσο κακὸ κάνει; ἐρώτησε δὲ Κωστάκης.

— Ναι, παιδί μου. Αύτή κουβαλᾶ στά πόδια της καὶ στά πτερά της δλες τίς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρώγεις ἥσυχα τὸ φαγητό σου. "Ἐρχεται ἔκει ἡ μυῖγα, κάθεται λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾶ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, ποὺ ἐκάθισε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσὺ τρώγεις τὸ ψωμὶ καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξεύρης τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες ήμέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποῦ τὴν ἐκόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια τὸ παιδί μου; »

Καὶ δὲ γιατρὸς λέγει:

— Τὶς ἀρρώστειες τὶς μεταδίδουν οἱ μυῖγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζωύφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἔχθρούς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζωύφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια; "Αλλος αὐτὸς τρομερὸς ἔχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἰπε τώρα δὲ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. "Ας εἰναι μικρούτσικα κάμνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἥσαν θηρία. Δὲν εἰναι ποὺ μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο. ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια: τὸν ἔλωδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἔλωδη πυρετὸ ἡ ἔλονοσία, δπως τὸν λέγουν, πόσες χιλιάδες "Ελληνες καὶ "Ελληνόπουλα ύπέφεραν ἄλλοτε! Τώρα εύτυχῶς ωλιγόστευσαν τὰ κρούσματα τῆς ἔλονοσίας, γιατὶ τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἔντομοκτόνα μᾶς ἥλθαν ἀφθονα ἀπ' τὸ ἔξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα-

στε στὸ κρεβάτι μας μὲ κουνουπιέρες.

— Καὶ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχνᾶμε, γιὰ τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ύγεια μας, τοὺς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ἐρώτησε δὲ Κωστάκης.

—'Αντὶ νὰ σᾶς τοὺς εἰπῶ ἐγώ, νομίζω πῶς πρέπει νὰ τὸ συζητήσετε στὸ σχολεῖό σας καὶ νὰ τοὺς εὕρετε μὲ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ή τάξις εἶχε συζήτησι γύρο
ἀπὸ αὐτὸν τὸ θέμα καὶ εὑρῆκαν δέκα ύγιεινούς κα-
νόνες. Μπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ κάμετε τὸ ἴδιο;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια! φρέσκα ψάρια! ἀκούσθηκε ὁ ψαρᾶς
ἀπὸ τὸ δρόμο.

— Τρέχα, Ἐλενίτσα, καὶ φώναξέ τον, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

Κοντός, κόκκινος, μὲ παλιὰ ροῦχα, ξυπόλητος,
μὲ γυρισμένα τὰ πανταλόνια καὶ μ' ἔνα σκοῦρο
μανδήλι γῦρο στὸ λαιμό του, ὁ ψαρᾶς ἐκρατοῦσε
ἔνα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θὰ πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; ἐρώτησε μὲ
τὴ χονδρή του φωνή.

— Πέρασε στὴν αὐλή, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Τί ψάρια ἔχεις; ἐρώτησε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— Νὰ πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέγει ὁ ψαρᾶς,
εἰναι πολὺ φρέσκα.

Δὲν εἶχε ἀκόμη καλὰ-καλὰ ἀκουμπήσει τὸ πα-

νέρι καὶ νὰ καὶ ἡ γάτα, ποὺ ἐπλησίασε νὰ τὰ ἐπιθεωρήσῃ.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τῆς ἔκαμε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ τὴν ἔδιωξε.

Στὸ πανέρι ἥσαν λογιῶν - λογιῶν ψάρια.

Εἶχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες στακτόμαυρες μὲ ἀσημένια κοιλιά, λιθρίνια τριανταφυλλένια, σαφρίδια μὲ τὸ χρυσὸν γαζί στὸ πλάγιον. Τὰ μάτια των ἔμαύριζαν, τὰ σπάραχνά των ἔκοκκινιζαν, ἔμοσχοβολοῦσαν θάλασσα.

“Ἐβαλε στὴ ζυγαριά του καὶ ἔζύγισε κάμποσα μπαρμπούνια.

‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας τὰ ἔβαλε σὲ μιὰ λεκάνη, ἐπλήρωσε τὸν ψαρᾶ καὶ, ἅμα ἔφυγε ἐκεῖνος, εἶπε:

— “Ἐλα, Ἐλενίτσα, νὰ τὰ καθαρίσωμε.

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

‘Ἐπῆγαν μαζί στὴν κουζίνα. ‘Η μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐπῆρε ἔνα ψάρι στὸ χέρι, τὸ ἐκράτησε ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ εἶπε:

— “Ἐτσι θὰ τὸ ἕυσης μὲ τὸ μαχαίρι, νὰ βγοῦν τὰ λέπια. Μὲ προσοχή, νὰ μὴν κοπῆς.

‘Η Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ ψάρι καὶ ἀρχισε νὰ τὸ ξελεπίζῃ.

— Γιατὶ τὰ ἔχουν τὰ λέπια, μητέρα; ἐρώτησε.

— Εἰναι τὸ φόρεμά των, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα της. Γλιστροῦν ἔτσι εὔκολα μέσα στὸ νερό.

— Νά το, τὸ ἐκαθάρισα! εἶπε σὲ λίγο ἡ Ἐλενίτσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγιά του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

‘Η μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἐλενίτσα εἶπε :

— Τὸ καημένο, πῶς θὰ ἐκολυμβοῦσε γρήγορα - γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγιά του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, ἐπρόσθεσε ἡ μητέρα.

Καὶ σὲ λίγο εἶπε :

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιά του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερά του.

— Τί τρώγουν, μητέρα ; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Τὸ μπαρμπούνι τρώγει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾶ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βούρκο πολλὲς φορὲς στὰ ἐντόσθιά του.

— Γιὰ ἵδες, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του !

— Α, αὐτὰ εἰναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάραχνά του, βλέπεις ;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐτράβηξε τὰ κόκκινα σπάραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ κτενάκια.

— Αὐτὰ εἰναι τὰ πνεμόνια των, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

‘Υστερα, καθὼς ἐκαθάριζε ἔνα ἄλλο, εἶπε :

— Α, γιὰ ἵδες, αὐτὸ ἔχει καὶ αύγα. Ἰδές ! αὐτὸ τὸ ἄσπρο πρᾶγμα, ποὺ βλέπεις, εἰναι χιλιάδες μικρούτσικα αύγα κολλημένα μαζὶ τὸ ἔνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια ;

— Ναί, ἀπὸ αὐτὰ βγαίνουν ψφάκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγὰ - σιγὰ μεγαλώνουν.

΄Αφοῦ τὰ ἔκαθάρισαν καλά ὅλα, τὰ ἔπλυναν μὲ ἄφθονο νερὸν καὶ ἔρριξαν ἐπάνω ἀρκετὸν ἀλάτι.
΄Υστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ τὸ ἔκλεισε καλά, γιατὶ ἡ γάτα δὲν ἦτο καθόλου ἥσυχη.
΄Αφοῦ ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, ποὺ τῆς ἔρριξαν, ἐγύριζε δλούνα ἐκεῖ στὰ πόδια των νιαουρίζοντας ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἔτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολάκια, εἰπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε, δταν πλησιάζῃ τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ εἶναι ζεστὰ στὸ τραπέζι.

΄Υστερα ἔπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τους, ἔβγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ ἐπῆγαν μέσα νὰ συγυρίσουν τὸ σπίτι.

΄Η Έλενίτσα γεμάτη εύχαριστησι ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

— Πόσο θὰ εύχαριστηθῇ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι, ποὺ θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἐβοήθησα τὴ μητέρα !

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

΄Ο Κωστάκης, τὸ κουτὶ μὲ τὸν κουκουλόσπορο, ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ - Θᾶνος στὴν πόλι, τὸ ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ἐτακτοποίησε σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, ποὺ τὴν ὠνόμασαν «Γωνιὰ τοῦ μεταξοσκώληκος». Ή γωνία αὐτὴ ἐτραβοῦσε κάθε μέρα τὰ παιδιά.

Κάθε ἡμέρα, ἀπὸ τότε ποὺ ἐβγῆκαν τὰ σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αύγα, τὰ παιδιὰ τοὺς ἐκουβαλοῦ-

σαν μουρόφυλλα κι αύτά ἔτρωγαν ἀχόρταγα καὶ ἐμεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολουθοῦσαν, δσα παιδιά δὲν εἶχαν ίδει ἄλλη φορὰ μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμά του καὶ τὶς ἀλλαγές του.

Καὶ νὰ τί ἔγραψαν στὴν ἔκθεσί τους :

«Ἐπλησίαζαν οἱ ἡμέρες τῆς ἀλλαγῆς. Οἱ μεταξοσκώληκες ἐσήκωναν τὸ κεφάλι καὶ ἔμεναν ἀκίνητοι 24 ὥρες. Καὶ τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἀμέσως ξανάρχιζαν τὸ φαγητό. Κάθε ἡμέρα ἐμεγάλωναν καὶ πιὸ πολὺ, ὥσπου ἔγιναν σκουλήκια χονδρὰ σὰν τὸν δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλικίες μέσα σὲ 32 ἡμέρες. Κι ἐνα πρωὶ μερικὰ ἐσταμάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους, ἔλεγαν τὰ παιδιά.

Ἐπήγαμε σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ ἐφέραμε ρείκια καὶ θυμάρια. "Οσα σκουλήκια εἶχαν πιὰ τελειώσει τὸ φαγητὸ καὶ τὸ μεγάλωμα ἐσκαρφάλωναν στὰ κλαδιά. Ἐπῆρε τὸ καθένα τῇ θέσι του ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἅρχισε νὰ πλέκῃ τὸ κουκούλι, ἔνα σπιτάκι δίχως θύρα καὶ παράθυρα.

Ἐπέρασαν ὀκτὼ ἡμέρες κι ἐνα πρωὶ σὲ μερικὰ κουκούλια εἰδαμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογγυλές τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλῃ ἔνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο ἔβγηκαν πεταλοῦδες. Τὰ σκουληκάκια δὲν ύπηρχαν πιά. Οἱ πεταλοῦδες ἐγέννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικα αύγά, τὸν κουκουλόσπορο, καὶ ὕστερα ἐψόφησαν».

117. Ο ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΙΚΑΣ

— Μικρέ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νὰ σου στείλω.

— Θέλω τῆς ἀσπρης τῆς μουριᾶς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλο.

— Τώρα τὶ θές ; Τὸ σῶμά σου
δὲν εἶναι πιὰ μικρούλι.

— Θέλω ἡσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι.

— Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τὶ κάνεις τώρα;

— Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά βγω κάποιαν ὥρα.

« Τραγουδιστὴς τῶν Παιδιῶν »

Στέλ. Σπεράντσας

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει μὲ τὴν αὔγούλα
κι ἀπάνω εύθὺς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καὶ βγαίνει στὴν αύλη.

Χρυσῆ νοικοκυρούλα
ἔχει δουλειές νὰ κάμῃ
καὶ πρέπει νὰ προκάμῃ,
νὰ μὴ σταθῇ στιγμή.

Τὸ ἄνθη της νὰ ποτίσῃ,
τὶς κόττες νὰ ταΐσῃ,
τὸ σπίτι νὰ σκουπίσῃ
νὰ φτειάξῃ τὸ φᾶ.

Τὰ ροῦχα ν' ἀερίσῃ,
παντοῦ νὰ συγυρίσῃ,
νὰ ράψῃ, νὰ κεντήσῃ,
γεμάτη προκοπή.

“Ομως τόσο μικρούλα
πῶς ὅλα τὰ προφταίνει;
Σὲ τόσους κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσο δά;

Δὲν εἶναι μοναχούλα,
βοηθάει τὴ μητέρα
κι ἔτσι τὰ βγάζουν πέρα
οἱ δυό τους μιὰ χαρά.

Άποδήμερες τώρα έγίνοντο έτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἔξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι δλοκάθαρη καὶ σημαιοστολισμένη. Ἐχει στηθῆ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστά της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπᾶς τῆς ἐνορίας, ὁ Δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ διδασκάλισσες ύποδέχονται μὲν χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοποθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῆ ἡ Ἔκθεσις τοῦ Σχολείου. Ὁταν τελειώσῃ ἡ ἑορτή, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ.

“Οταν ἐγέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἄρχισε ἡ ἑορτή.

Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ὠραία προσευχή. Ἄλλη μιὰ ὁμάδα ἀπήγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμῳδίες καὶ δραματάκια. Οἱ μικρὲς τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

“Ἐνα παιδὶ τῆς Πέμπτης ἀπεχαιρέτισε μὲ ὠραία λόγια τὰ παιδιὰ τῆς Ἔκτης, ποὺ ἐτελείωναν τὸ σχολεῖο, καὶ ἔνα παιδὶ τῆς Ἔκτης ἀπήντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πολλὰ ἄλλα παιδιὰ συγκινήθηκαν καὶ ἔκλαψαν. Ἐθυμήθηκαν ὅτι τὰ παιδιὰ τῆς Ἔκτης ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἐβοηθοῦσαν καὶ τοὺς ἐπρόσεχαν στὶς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἀλλοῦ ἔχρειάζετο.

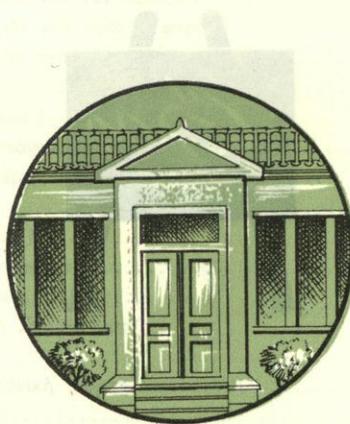
„Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε τὸ ποίημα:

Τοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
έσήμανεν ἡ ὥρα.

Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

— Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειό μας τιμημένο,
θὰ μείνῃς στὴν ψυχή μας
ῶς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ Πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα !

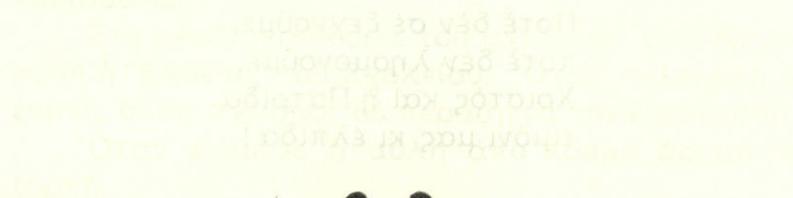

34. Η απορία 82
35. Το παρθενικό τεῦ καρ – Γιάννη 84
36. Το απόβατο 85

Κι δ Κωστάκης συμπλήρωσε :

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ^ν
ἔσενα θά χωμε, σχολειό μας, δδηγό^ν
καὶ τὸν Χριστό μας πάντα τιμονιέρη,
μέσ' στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρῃ.

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιά τὸν Ἐθνικὸν "Υμνο",
ἐπέρασαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου των καὶ ἡ ἑορτὴ μαζὶ μὲ τὴ σχολικὴ πε-
ρίοδο ἐτελείωσαν.

"Ο Κωστάκης ήταν ο πρώτος μαθητής και πρώτη μαθητική παιδιά που γένησαν στην Ελλάδα. Ήταν ένας από τα παιδιά της Έκτης Αγαπουσσαν πάντοτε τούς μικρούς και ταύτις έβοηθούσαν και τους Επρόσδικους απίστευτας έκδρομες και δπου άλλοι έχρισαζετο.

"Έπειτα ή Έλενίτσα άπηγγειλε τὸ ποίημα,

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φ Θ Ι Ν Ο Π Ω Ρ Ο

	Σελ.
1. 'Η Αύγούλα	5
2. 'Ο Κωστάκης και ή 'Ελενίτσα	7
3. "Ανοιξε τό σχολείο	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολειό (ποίημα)	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα)	15
7. 'Η καθαριότητα είναι μισή δρχοντιά	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
9. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα)	20
10. Μιὰ ὅλῃ προσευχὴ	21
11. 'Η ζωὴ στὴν ἔξοχὴ	22
12. Μαθαίνουν κολυμπὶ	26
13. "Άλλα παιγνίδια	29
14. 'Η δμορφη χώρα	36
15. Τὸ φθινόπωρο	38
16. Τὶ ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζίτζικα	41
17. Τὰ παιδιά εἰδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
18. Τὰ παιδιά εἰδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
19. 'Ο τρύγος	50
20. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα)	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
22. 'Η ἐορτὴ τοῦ πατέρα	55
23. Στὴν ἐκκλησία	57
24. 'Η Κυριακὴ (ποίημα)	61
25. 'Η ἐορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
26. 'Η Σημαία (ποίημα)	63
27. Μιὰ διμίλια γιὰ τὴ Σημαία μας	64
28. 'Επισκέψεις	66
29. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	70
30. 'Εμπρὸς (ποίημα)	73
31. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
32. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ 'Αθήνα μας	78
33. Τὰ πρωτοβρόχια	81
34. 'Η σπορὰ	84
35. Στὸ περιθόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
36. 'Ο στάθλος	88

	Σελ
37. Ἡ κούνια	89
38. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
39. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα)	92
40. Τὸ πέστιμο τῶν φύλλων	94
41. Τὸ κυνήγι	95
42. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
43. Μιὰ χαριτωμένη οἰκογένεια	98
44. Τὰ γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρρο φορτωμένο	101
46. Μιὰ ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
47. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
48. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
49. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμῶνας (ποίημα)	113
51. Ὁ χειμῶνας	114
52. Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
53. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
54. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
55. Ἡ ἐλιά (ποίημα)	121
56. Ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ Χωριοῦ	122
57. Ἡ ἐργασία	124
58. Ὁ ταχυδρόμος	126
59. Ὁ Λαθούρης εύρισκει τὸν ἀφέντη του	129
60. Κοντά στὸ τζάκι	131
61. Ἀπὸ τὴν λυγαρίὰ καὶ τὸ δχυρὸ χρυσάφι	133
62. Τὸ ναυτόπουλο	136
63. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα	139
65. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
66. Ἡ ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
67. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴν βασιλόπιττα	149
70. Ἡ κλῶσσα	151
71. Ἡ κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
72. Πετεινὸς (ποίημα)	155
73. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
74. Χιόνι στὸ χωριό	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

	Σελ.
76. Τὰ παιδιά πηγαίνουν στὴν πολιτεία	160
77. Πόσο διαφορετική ἡτο ἡ πόλις	161
78. Ὡραῖο φῶς	162
79. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
80. Τὸ ραδιόφωνο	165
81. Τὸ τηλέφωνο	166
82. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
83. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα)	170
84. Στὸ μηχανουργεῖο	171
85. Ἡ φανέλα τοῦ στρατιώτου	172
86. Οἰκονομία	174
87. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
88. Ἡ μανούλα (ποίημα)	177

ΑΝΟΙΞΙΣ

89. Ἄνοιξιάτικη αύγῃ (ποίημα)	179
90. Ἡ Ἀνοίξις	180
91. Στὸ καλὸ γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
92. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
93. Τὰ χελιδόνια	185
94. Τὸ ἀεροπλάνο	188
95. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἰκαρός	189
96. Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
97. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	195
98. Τὰ μελίσσια	198
99. Ἡ κυψέλη (ποίημα)	201
100. Ὁ καπημένος (ποίημα)	202
101. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα)	203
102. Ἀνάστασι	204
103. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαυπτῆς (ποίημα)	206
104. Μία ἀνοιξιάτικη ἔκδρομή	207
105. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
106. Ἡ πρωτομαγιά	210
107. Πρωτομαγιά (ποίημα)	213
108. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109. Τὸ καλοκαίρι	219
110. Στὸ βουνό καὶ στὴ στάνη	220
111. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223

112. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ	Σελ.	225
113. Ἡ καταστροφὴ τῶν ἐντόμων		227
114. Ὁ ψαρᾶς		231
115. Στήν κουζίνα		233
116. Ἡ γυνιά τοῦ μεταξοσκώληκος		234
117. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα)		236
118. Ευπνάσει μὲ τὴν αὔγούλα (ποίημα)		237
119. Ἡ ἔορτή τῶν ἔξετάσεων		238

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Κ. ΘΕΤΤΑΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. 'Εκ της Συλλογής Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβού

	Σελ.
1. 'Η Αύγούλα	5
2. 'Ο Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα I. Πολέμη)	20
5. 'Η ζωὴ στὴν ἔξοχὴ	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. "Άλλα παιγνίδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζίτζικα	41
10. Τὰ παιδιά εἰδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
11. Τὰ παιδιά εἰδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. 'Ο τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα Z. Παπαντωνίου)	52
14. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
15. 'Η ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στὴν ἐκκλησία	57
17. 'Η Κυριακὴ (ποίημα 'Η. Τανταλίδου)	61
18. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. 'Η Σημαία (ποίημα I. Πολέμη)	63
20. Μιὰ διμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. 'Επισκέψεις	66
22. Οι νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
23. Πῶς ἐπήρε τὸ δνομα τὴ 'Αθήνα μας	78
24. Τὰ Πρωτοβρόχια	81
25. 'Η σπορὰ	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
27. 'Ο στάβλος	88
28. 'Η κούνια	89
29. Οι παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. 'Ο Χειμῶνας	114
31. 'Αλκυονίδες ἡμέρες	115
32. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33. 'Η ἐργασία	124
34. 'Ο ταχυδρόμος	126
35. 'Ο Λαθούρης εὐρίσκει τὸν ἀφέντη τοῦ	129
36. Χριστούγεννα	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
38. 'Η ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149

	Σελ.
40. 'Η κλῶσσα	151
41. 'Η κλῶσσα είναι καλή μητέρα	153
42. Πετεινός (ποίημα Γ. Βιζηνού)	155
43. Οι παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
44. Οικονομία	174
45. 'Η έορτή τῆς Μητέρας	175
46. 'Η "Ανοιξις	180
47. Στό καλό, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
48. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χειδόνια	185
50. 'Η Ἐθνική 'Εορτή	192
51. Τὰ μελίσσια	198
52. 'Η κυψέλη (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	201
53. 'Ο καημένος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	202
54. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα 'Αγγ. Βλάχου)	203
55. 'Ανάστασι	204
56. 'Η ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	206
57. Μιὰ ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ	207
58. Στήν καταπράσινη πεδιάδα	208
59. 'Η Πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	213
61. 'Η έορτή τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς 'Ελενίτσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνό καὶ στὴ στάνη	220
64. 'Η Αράχνη καὶ ἡ θεά 'Αθηνᾶ	225
65. 'Η καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. 'Ο ψαρᾶς	231
67. Στήν κουζίνα	232
68. Ξυπνάει μὲ τὴν Αύγούλα (ποίημα)	237
69. 'Η έορτή τῶν ἔξετάσεων	238
70. 'ΕΚ Τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλινοῦ	28
1. "Ανοιξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖό (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖό (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	15
5. 'Η καθαριότητα είναι μισὴ ἀρχοντιά	16
6. Μιὰ ἄλλη προσευχὴ	21
7. 'Η δμορφῇ χώρα	36
8. Φθινόπωρο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	40
9. 'Η φθινοπωρινή 'Ἐθνική 'Εορτή	70
10. 'Εμπρὸς (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	73

1
1603

10/110
εγγυ

	Σελ.
11. Ἡ βροχούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	82
12. Ο πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
13. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα 'Αλ. Φωτιάδη)	92
14. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
15. Τὸ κυνήγι	95
16. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
17. Μία χαριτωμένη οἰκογένεια	98
18. Τὰ γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	100
19. Κάρρο φορτωμένο	101
20. Μία ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
21. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
22. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
23. Χειμῶνας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	113
24. Οἱ τρεῖς ἀδελφοῦλες	119
25. Ἡ ἐλιά (ποίημα Κ. Παλαμᾶ)	121
26. Ὁ Συνεταιρισμός τοῦ Χωριοῦ	122
27. Κοντά στὸ τζάκι	131
28. Ἀπὸ τὴν λυγαριά καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
29. Τὸ ναυτόπουλο	136
30. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα 'Η. Τανταλίδη)	138
31. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τέλου 'Αγρα)	148
33. Χιόνιν στὸ χωριό	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	159
35. Τὰ παιδιά τηγαίνουν στὴν πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετική ἡτο ἢ πόλις	161
37. Ὁραίο φᾶς	162
38. Στὸ δημόσιο κῆπο	164
39. Τὸ ραδιόφωνο	165
40. Τὸ τηλέφωνο	166
41. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
42. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	170
43. Στὸ μηχανουργεῖο	171
44. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
45. Ἡ μαννούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	177
46. Ἀνοιξιάτικη αὐγὴ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Τὸ ἀεροπλάνο	188
48. Ὁ Δαιδαλος καὶ ὁ Ἰκαρος	189
49. Στὸν κῆπο τοῦ σχολείου	195
50. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223
51. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
52. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

Τὰ δάντιτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

‘Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. ‘Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 7 τοῦ Νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (‘Εφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Ζ', 1967 (VIII) – ΑΝΤΙΤΥΠΑ 250.000 – ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1551/22-7-67
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ & ΣΙΑ Α.Ε. — ΑΘΗΝΑΙ

024000044508